

„Toate au un... happy-end" — se intitulează colocviul studențesc publicat în cadrul rubricii „Clubul discuțiilor ad-hoc" de la pag. 5

Viața studențească

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, Nr. 45 • miercuri 25 decembrie 1968 • 16 pagini • 0, 50 lei

Drum ascendent

A avea conștiința republicii înseamnă a trăi pe unde de înaltă frecvență, cu maturitate cetățenească fiecare eveniment cotidian al patriei și a ți-l însuși ca pe o vîrstă integrală, ca pe o dimensiune personală și socială. Gestul, premeditat de secole, din ziua de 30 decembrie 1947, înscris în cronologia României cu rezonanțe romantice, revoluționare, a comutat sensul istoriei, a instituit un timp și un spațiu desăvîrșit al deplinei umanități populare. Din clipa aceea fiecare element al existenței noastre a fost investit cu traiectorii precise, gîndit în ecuații riguroase, abstracte, dar teluric de concrete la scara realității, oamenii și-au însușit inteligența previziunilor și certitudinea retrospectivelor istorice ale fiecărui gest. România a devenit treptat sub ochii noștri, germinîndu-se pe sine an de an mai profund, un spațiu gospodăresc de energie și fecunditate. Între congrese, prin electrificare și industrializare intensivă, patetică, folosind rațional plurivalente resurse și visterii subterane, recepționînd ultimele formule ale științei și tehnicii contemporane, sacrificînd timp și energie titanică, laborios, metodic, îndîrjit, cu un calm și un echilibru istoric, ne-am ridicat din temelii o țară indestructibilă, o economie vitală. Egali, liberi și frați, indiferent de naționalitate, ca în înscripțiile constituției, pătrunși de răspunderile istorice și de actualitate ale socialismului și comunismului, ca într-o singură bătaie de inimă și suflare, noi lucrăm astăzi pentru prosperitatea și civilizația patriei socialiste, care ne poartă prin timp pe scuturile ei într-un simplu și plin de sudoare triumf cotidian. Cunoaștem satisfacții de astronomi simțind că împlinim traiectorii pregătite și elaborate cu ani în urmă în Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, știind că fiecare gest al nostru se înscrie în hotărîri de partid, ca pe orbite interplanetare, că mîinile noastre înfloresc imaginea țării de mîine.

Iată-ne în plină ascensiune, într-un moment de bilanț, despărțind categoric ceea ce este superb dinamic de inerție, ceea ce am înfăptuit de ceea ce n-am înfăptuit, adunînd și scăzînd cu luciditate, privindu-ne unii pe alții în ochi și consultîndu-ne pentru marile hotărîri care vor încheia ciclul — am spune — universitar al planului cincinal. Fiecare din noi reprezintă un plan cincinal ! Conștiința republicii ne dă sentimentul măreț, care ne încălzește ca o magmă, al răspunderii față de propriile noastre angajamente ! Aceste splendide chemări la întrecere, decantîndu-se ca poemele din plenara ultimului nostru bilanț, mobilizînd energii și rațiuni omenești spre desăvîrșirea fiecărei sarcini de partid în numele viitorului nostru și al poporului, exprimă voința de monolit a bărbaților și femeilor țării strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român. Marea Adunare Națională, forum cetățenesc, republican, dezbate în aceste zile de cronologii incandescente bugetul țării, calculează traiectoria fiecărui leu românesc și acoperirea în aur a fiecărei investiții. Moment de răspundere maximă, de profundă rezonanță socială.

Iată, se vorbește acum, cu foșnet de hîrtie de ziar și cu emoția marilor vești cotidiene, despre cel al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, convinși fiind că la acea dată vizionară de bilanț civic, socialist, în marele areopag ne vor reprezenta cei mai luminoși oameni ai țării, în care se va răsfrînge înțelepciunea celor mai nobili cărturari și osteni jertfiți de-a lungul vremurilor pe cîmpurile de bătălie ale progresului și civilizației. Țara va împlini în curînd 25 de ani din clipa supremă cînd poporul a început să se gîndească pe sine liber și stăpîn pe soarta sa, și acest eveniment îl vom trăi cu certitudinea gravă că, nimeni, niciodată, n-ar fi putut îndeplini mai categoric, mai definitiv, marile noastre idealuri de libertate și prosperitate, decît Partidul Comunist Român.

30 Decembrie 1968 reprezintă astfel o aniversare „de lucru", un moment etalon de bilanțuri și evaluări în vederea marilor aniversări care vin, un prilej de satisfacții și angajamente cetățenești, de mîndrie republicană.

Adrian DOHOTARU

ÎNTREBĂRILE SĂPTĂMÎNII

• DE CE UNII DIN MARII ȘI RESPECTAȚII NOȘTRI PROFESORI NU-ȘI TIPĂRESC CURSUL ?

• PÎNĂ CÎND CARTEA UNIVERSITARĂ VA RĂMÎNE LA DISCREȚIA UNEI ÎNTREPRINDERI COMERCIALE ?

• PROBLEMA A DEVENIT ACUTĂ. MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI POATE INTERVENI MAI GRABNIC PENTRU REZOLVAREA EI ! DAR CÎND ?

Manualul universitar revine cu o frecvență semnificativă în discuțiile studenților, în scrisorile trimise de ei la redacție, în articolele publicate de noi sau de alte reviste și ziare. Revine, și nu intîmplător, deoarece instrumentul de bază al studiului continuă să fie o cenușăreasă ce trebuie repusă în drepturi. Ca mijloc de studiu, manualul este travestit în purtătorul tuturor dificultăților de modernizare a învățămîntului. Explicațiile sună astfel ; se refac planurile și programele de învățămînt, sîntem într-un proces de continuă îmbunătățire, cutare sau cutare problemă sau perioadă este încă în discuția specialiștilor etc., etc., ca și cum procesul de îmbunătățire a învățămîntului ar fi delimitat, iar istoria învățămîntului nostru superior ar dovedi că au existat și perioade în care planurile și programele de învățămînt nu au suferit modificări de la o dată la alta, ca și cum în știință toate problemele vor putea fi vreodată pe deplin rezolvate și lămurite, în sfîrșit, ca și cum seminariile, cursurile, bibliografia recomandată în afara manualului nu ar avea între alte importante scopuri

(Continuare în pagina a 4-a)

Ștefan Andreescu, student la Facultatea de istorie București, oferă o nouă interpretare a domniei lui Radu de la Afumați în cadrul rubricii „Magazin istoric pentru Dacia" de la pagina 6.

PULS

POEZIA ÎN... DEALUL COPOULUI

De curînd s-a deschis la Facultatea de filologie din Iași un „Studiou de poezie", menit să pună în valoare posibilitățile și talentul studenților ieșeni, atît al creatorilor cît și al recitatorilor de poezie. În prima „ședință poetică" a studioului, ținută la Universitate (în aula care poartă numele luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu), a avut loc un recital de poezie „Cîntarea României", în cadrul căruia au fost recitate poeme aparținînd unor autori clasici sau contemporani: Eminescu, Goga, Blaga, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe și alții.

Dintre studenții care s-au bucurat de un deosebit succes pentru recitările lor deosebite menționăm pe Margareta Ivan, Clemanța Scriba, Silvia Ionescu, Elena Ipate, Adriana Răileanu, Aurel Brumă și alții.

Debut și premieră de teatru la... Filologie

În sfîrșit, în vreme ce „Teatrul" și alte reviste publică cu greutate piese (chiar și ale unor autori de mult consacrați), iar teatrele profesioniste întîmpină tot felul de dificultăți de programare și de montare, Studioul experimental de teatru al Facultății de limbă și literatură română din București și-a început „stagiunea" cu piesa unui student din anul al III-lea al facultății, Emil Paraschivoiu, „Vreau să am și eu o amintire". *După ce piesa tînărului autor (publicată în „Amfiteatru") s-a bucurat de o primire entuziastă de către cititori, ea beneficiază din partea studenților filologi de o montare cu totul și cu totul remarcabilă. Regia, aparținînd lui Eugen Dumitru, și interpretarea — aparținînd studenților Liviu Corneliu Ichim (Preotul), John Popescu (Soldatul), Dan Giurea (Omul) și Eugen Dumitru (Tînărul) — au făcut. din spectacolul care a avut loc de curînd, un adevărat, pasionant și mult mai mult decît interesant eveniment.*

CLUBUL ACTUALITĂȚILOR

Anul trecut, am fost cu toții plăcut impresionați de înființarea Student-clubului de la Casa de cultură „Grigore Preoteasa". Pentru anul acesta, la inițiativa conducerii Casei de cultură, ni s-a pregătit o nouă surpriză la fel de plăcută. Înființarea unui club al actualităților. Proiectul a fost elaborat de tovarășul Vasile Craioveanu, conducătorul Cercului de arte plastice. Lucrările au început deja de cca. 6 săptămîni și se proiectează inaugurarea lui peste cîteva zile. Funcționînd pe baza unei discoteci automate cu zeci de pupitre de comandă acest club va da posibilitatea studenților să audieze ultimele înregistrări de muzică preferată din 10 fotolii prevăzute cu căști. De asemenea, se vor organiza audiții colective, vizionări de filme pe 16 mm. precum și întîlniri cu diverse personalități cultural-artistice pe probleme de actualitate din diferite domenii. Sala de audiții va avea pereții capitonați cu piele, iar decorațiile interioare: vitralii, aplice, sculpturi spațiale în sticlă, ceramică, vor fi executate de membrii Cercului de arte plastice, precum și de studenții anului V — secția sticlă a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" — clasa Zoe Băicoianu.

Așteptăm cu nerăbdare traducerea în fapt a acestei promisiuni.

După 3 luni de experiență...

Așa după cum se cunoaște, în urma hotărîrii C.C. al U.T.C. și a Consiliului U.A.S.R. adoptată nu de mult, comitetele organizațiilor U.T.C. **pe facultate și institut, începînd cu acest an universitar, își întocmesc planuri de venituri și cheltuieli proprii și iau măsuri pentru executarea lor. Hotărîrea a întrunit asentimentul întregii mase a studenților.** Au trecut de atunci mai bine de 3 luni de zile, **timp în care comitetele U.T.C. și-au însușit o oarecare „experiență" în această materie.** O discuție cu mai mulți secretari ai comitetelor U.T.C. din facultățile Universității București a reliefat cîteva concluzii.

În primul rînd, trebuie lărgite și, în același timp, găsite posibilități cît mai adecvate de obținere a veniturilor prin acțiuni cultural-artistice cu taxe de intrare, dar pentru organizarea acestora trebuie antrenați cît mai mulți studenți — (Nu trebuia pierdută toamna anului acesta în care puteau fi organizate acțiuni voluntar-patriotice remunerate). **Majoritatea planurilor comitetelor U.T.C. trăiesc doar prin articolul (din capitolul „Venituri") care se referă la cota de 40 la sută din cotizația de membru U.T.C. E drept că ne aflăm la început de drum, dar credem că hotărîrea comună a C.C. al U.T.C. și a Consiliului U.A.S.R. trebuie interpretată în sensul de a se crea o independență financiară comitetului U.T.C., oferind posibilitatea de afirmare și mai complexă inițiativelor studențești.** Acțiunile prevăzute în planul de venituri și cheltuieli trebuie mai strîns legate de acțiunile programului de activități, semestrial, al Comitetului U.T.C.

S-a exprimat și punctul de vedere că operațiunile financiare **(mai ales la ridicarea sumelor din disponibilul comitetului U.T.C. — făcută pe baza unui referat de solicitare adresat contabilității comitetului U.T.C. pe centrul universitar)** sînt greoaie, în sensul că se realizează un circuit anevoios **(casier — comitet U.T.C. pe facultate — casier comitet U.T.C. Universitate și contabilitatea centrului universitar U.T.C.). Pentru că** „Instrucțiunile privind întocmirea și executarea planurilor de venituri și cheltuieli ale comitetului U.T.C." prevăd expres că acestea se întocmesc de o comisie formată din secretar, casier și responsabilii de comisii și că secretarul comitetului U.T.C. poartă întreaga răspundere pentru folosirea judicioasă a mijloacelor materiale și financiare de care dispune organizația, nu vedem de ce e necesară realizarea acestui circuit. Propunem astfel un sistem cu atît mai practic cu cît e și mai elastic, în care disponibilul comitetului U.T.C. să rămînă la acesta și de administrarea economică a acestuia să răspundă comisia care a întocmit planul. Precizăm că propunerea noastră are în vedere întărirea disciplinei financiare, îmbunătățirea modului de realizare a veniturilor și de efectuare a cheltuielilor de către **comisia de cenzori,** care în multe facultăți (să ne fie cu iertare !) doarme un somn adînc din care trebuie trezită.

Andrei POPESCU

Sesiunea de examene ianuarie-februarie 1969

In cadrul unei discuții la Ministerul Învățămîntului un redactor al nostru a aflat următoarele:

În vederea îmbunătățirii actualelor metode de verificare a cunoștințelor studenților, se vor lua următoarele măsuri începînd cu sesiunea de examene din ianuarie—februarie 1969 :

I. — La disciplinele prevăzute cu un singur examen după două semestre de predare, studenții pot solicita cadrelor didactice susținerea unei probe parțiale. Programarea probelor parțiale se va stabili de titularii disciplinelor cu consultarea studentului și se va aproba de către decanatul facultății. Prezentarea studenților la probe parțiale este facultativă.

Cunoștințele verificate prin probele parțiale nu vor mai fi cerute la examenul final. Notele acordate la probele parțiale vor fi trecute în carnetele studenților, precum și în cataloage provizorii. Luînd în calcul aprecierea făcută la proba parțială, examinatorul va trece în catalogul definitiv numai nota finală.

Probele parțiale se vor susține în sesiunea de iarnă de la sfîrșitul primului semestru.

În mod excepțional, se pot stabili asemenea probe și în prima săptămînă a semestrului următor, acolo unde consiliul profesoral consideră că prin această măsură nu se aduc perturbări procesului de învățămînt.

II. — Susținerea examenelor se va face prin :

a) probe scrise și orale ;

b) probe scrise ;

c) probe orale ;

Consiliile profesorale de facultate vor hotărî, la propunerea catedrelor, pentru fiecare disciplină, în mod diferențiat, susținerea examenelor.

Verificarea cunoștințelor prin probe scrise și orale se poate stabili la cel mult două discipline anual.

Studenții care vor obține la probele scrise cel puțin nota 8 vor fi promovați fără a mai susține proba orală ; studenții care vor dori majorarea notei pot solicita prezentarea și la proba orală.

La limbile moderne, prevăzute cu examen în planurile de învățămînt, verificarea cunoștințelor se va face prin probe scrise și orale.

Condițiile de prezentare la examene, acordarea notelor, înscrierea lor în cataloage și în carnetele de student sînt cele prevăzute în Regulamentul privind activitatea profesională a studenților.

Sesiunea de examene din iarnă 1968/1969 se va desfășura între 15 ianuarie—5 februarie 1969.

Revista revistelor studențești

„Gaudeamus",

Studenții Institutului pedagogic din Oradea ne fac, cu numărul 1 al revistei lor, o plăcută surpriză. *Iată-ne în sfîrșit în fața unui act editorial studențesc gîndit după toate rigorile publiciste, onorabil și impunător.* Și aceasta cu atît mai meritoriu, cu cît vine din partea unui institut de 3 ani, unde, aparent, posibilitățile sînt mai restrînse. O ambiție lăudabilă a animat pe colegii noștri orădeni și ei și-au atins pe deplin scopul, dînd prin aceasta un frumos exemplu de lucru bine chibzuit.

Revista, tipărită la întreprinderea poligrafică „Crișana", se prezintă cititorilor într-o „haină" aurie, cuprinzînd 80 de pagini dense, variate. Ea este, după cum se subliniază în cuvîntul introductiv al conf. dr. *Al. Săndulache,* rectorul institutului, *„rodul pasiunii și elanului caracteristic vîrstei de aur a tinereții universitare"* și totodată *„prima revistă studențească din istoria învățămîntului superior din Oradea".*

Atent selectate, cu o vădită intenție de echilibru tematic, cu o tentă de seriozitate autoimpusă, materialele numărului reflectă, într-un spirit viu și antrenant, diversele succese dobîndite de studenții orădeni în confruntările universitare, în domeniul profesional, cultural, artistic și sportiv. Comunicări și dezbateri pe diferite probleme, creații poetice originale, schițe și nuvele, culegeri folclorice din Țara Crișurilor și din alte județe ale patriei, recenzii asupra unor lucrări de specialitate, scurte exegeze științifice completează profilul revistei, conturîndu-i pregnant personalitatea.

O descindere în universul tematic al revistei ne înlesnește întîlnirea cu unele titluri tentante, purtînd semnătura unor cadre didactice și studenți de la diferite facultăți ale institutului : „O pagină de filozofie — cu privire la problematica axiologiei" *(Florin Druță),* „Între poezie și viață" — eseu *(Aneta Micle),* grupajul „Pagini din istoria patriei" *(Sever Dumitrașcu, Teodor Pavel, Victor V. Grecu),* „Perspectivele cuceririi spațiului cosmic" *(Nicolae Lung).* „Încrederea — responsabilitate sporită" *(Moise Ignat),* versuri, proză, cronici literare și de artă, umor etc. O ilustrație grafică și foto judicios aleasă, sugestivă, are darul de a pune și mai bine în evidență materialele, atrăgînd atenția cititorului, facilitîndu-i lectura.

Parcurgînd aceste materiale, am reținut ținuta lor, puterea de discernămînt în abordarea și tratarea subiectelor, volta tinerească a dezbaterilor, pregătirea, capacitatea, înzestrarea publicistică și literară a autorilor.

Revista, în ansamblul ei, servește de minune și unui scop clar exprimat în cuvîntul introductiv : atragerea spre institut a noi promoții de tineri studioși care doresc să se dedice nobilei profesiuni de învățători și educatori ai tinerelor vlăstare.

(Atragem însă atenția asupra faptului că semnăturile studențești ale primei ediții sînt eclipsate ca număr de cele ale profesorilor !)

I.S.

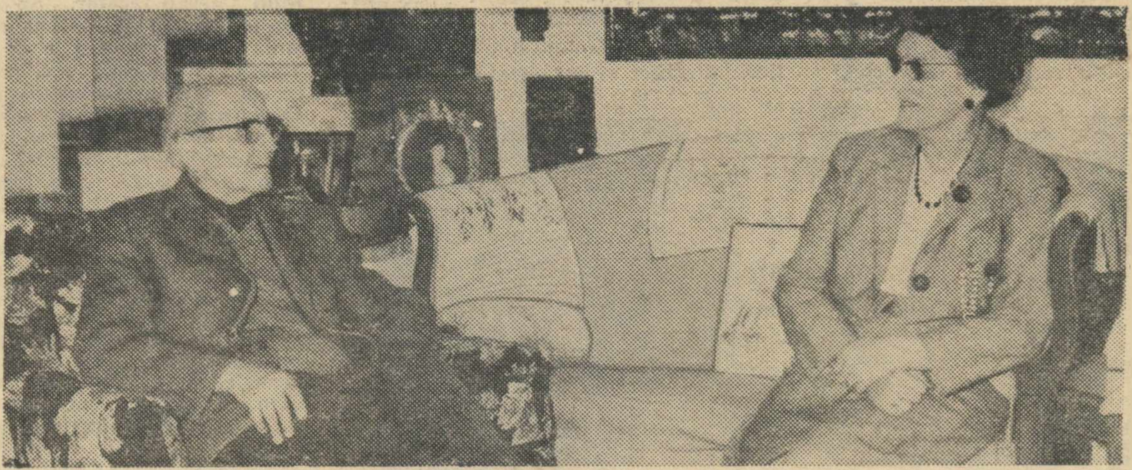
Revista studenților din Petroșani

„I.M.P." — revista studenților din Petroșani, o revistă cu caracter de jurnal care *„ne va da posibilitatea să cuprindem domenii variate"* — cum se spune într-un *„cuvînt al nostru"* cuprinde, în primul număr pe care l-am primit și noi la redacție, cuvîntul conf. ing. Ilie N. Constantinescu (prorectorul Institutului de mine) la aniversarea a două decenii de activitate a institutului, două pagini de știință și tehnică „Homo... zgîrie roci", o pagină de poezie semnată de Maximilian Novicov, Stelian Vintilescu și Mira (ce ascunde oare acest pseudonim ?) etc.

Aspectul grafic și de conținut al revistei, criticabil poate în comparație cu cel al altor reviste de institut apărute pînă acum, nu ne împiedică însă așteptarea în continuare, cu nerăbdare, a celorlalte numere.

CONVORBIRI

Tinerețea fără rețetă

Cineva a spus că, adesea, noblețea înseamnă renunțare. Și adevărul acesta ni se pare cu atît mai puternic în casa soților Callimachi, incintă intelectuală luminată de cărți, tablouri celebre și portrete voievodale... DIDA SOLOMON-CALLIMACHI, marea tragediană pe care Felix Aderca o însera acum patru decenii în celebra sa suită de interviuri, și SCARLAT CALLIMACHI, „prințul roșu", unul din cei mai curajoși publiciști interbelici din România (și, nu în cele din urmă, poet — rînd pe rînd exploziv, delicat) sînt amfitrionii convorbirii noastre de azi. Într-unul din vechile cartiere bucureștene, prezența lor, desprinsă ca dintre file nostalgice, cu parfum de clasicism, este întruchiparea unei epoci în cuprinsul căreia, amîndoi, au îmbinat ploșenia pentru cultură cu vehemența critică, finețea spirituală cu aderarea la ideile cele mai radicale, pana cu spada și melosul tragic cu acuitatea gîndirii.

Ne adresăm întîi „prințului roșu", rugîndu-l să explice în ce condiții și-a definit condiția socială, adoptînd ferma atitudine socială care i-a adjudecat patronimicul cunoscut. (După cum se știe, luptătorul antifascist de mai tîrziu este urmașul vechii familii a Callimachilor, care chiar după 1812, data ultimului domnitor, și-a păstrat pînă în anii interbelici importanța socială).

— Voi vorbi în calitate de scriitor, pentru că atitudinea mea revoluționară, deși nu livrescă, s-a desprins din multele lecturi, din liceu mai ales. Urmînd liceul — acasă, în familie, și apoi la Paris, — am început să scriu la o vîrstă care aș zice că era fragedă, dacă n-ar fi reglementară la români. Scrisul l-am însoțit de lecturi intense. Paradoxal, marea mea limbă a fost germana. Goethe și Lessing m-au fascinat, citirea lor în original m-a maturizat, mi-a deschis gustul pentru filozofie, dar și pentru problemele sociale. În paralel, lectura marilor ruși — Dostoievski, Tolstoi, Cehov, Andreiev — m-a călit pentru studierea omului ca fenomen social. De la ei n-am mai avut decît un pas pînă la memoriile narodnicilor ruși, care m-au expandat direct în arena dură a vieții.

Au urmat apoi două momente, aparent divergente, care au definitivat simțirea mea juvenilă, dîndu-i sigiliul pentru o viață întreagă. Întîiul moment, că — deși m-ar fi putut sustrage în vreo cancelarie sau **cu totul** — am făcut întîiul război mondial în tranșee. **Am vrut** să-l fac în tranșee, iar la Oituz, ca sublocotenent de cavalerie, am gustat nu numai victoria, dar și prețul ei de sînge. Al doilea moment a fost acela al descoperirii într-o vitrină prăfuită de provincie a volumului **Plumb** al lui Bacovia. Războiul l-am făcut cu acest volum la căpătîi.

După semnarea păcii de la Buftea, am plecat în Rusia și am cunoscut zilele Revoluției din Octombrie. N-aș putea zice că am văzut totul, că am cunoscut fazele și personalitățile acestui seism social, și totuși am văzut... aproape totul : masele înfometate de idealuri, asaltînd trecutul. În ce mă privește, nu știam prea multe. Cunoștința cu marxismul am făcut-o mai tîrziu, cînd mi-am limpezit multe. Eram un fel de Che Guevara, visînd și luptînd pentru dreptatea oamenilor. Întors în țară, am început să scot, prin anii 1920—21, revista **Chemarea.** Mult mai tîrziu, prin anii '30, am pornit la Botoșani seria publicațiilor antifasciste : **Clopotul, Soarele, Glasul nostru, Horia,** cărora le schimbam mereu numele pentru a le sustrage vigilenței cenzurii. Și așa aveam dificultăți cu chioșcarii, care nu arar se trezeau cu tiraje întregi confiscate. Practic, scoteam aceste foi pe banii mei. Ce colaboratori aveam ? În general, corespondenți ai **Adevărului** și **Dimineții.** Apoi, graficianul Aurel Mărculescu. În rest, profesori și intelectuali de provincie. Unul din ei, care se ocupa cu cronica mondenă și artistică, afectînd un limbaj pentru uzul snobilor, ar putea fi numit azi printre părinții absurdului românesc. Numele lui nu vă spune, însă, astăzi nimic.

Pe urmă, au urmat pentru mine anii proceselor și detențiilor. Am trecut rînd pe rînd prin închisorile și lagărele de la Miercurea Ciuc, Caracal și Tîrgu Jiu. Articolul **Căderea Babilonului** m-a pecetluit oficial ca element indezirabil. După luni de judecată și de amînări, pedeapsa mi-a fost casată la 6 luni, în 1939. Dar chiar aceste peripeții au fost pentru mine prilejuri de învățătură, care au călit și au limpezit biografia mea revoluționară.

Vegheat de portretele severe ale strămoșilor care umplu pereții locuinței încadrate de tablouri moderne, prințul poet și luptător pare descins dintr-o frescă romantică și totuși foarte contemporană. Munți de cărți și de reviste fac din camera sa de lucru un continent ciudat, în mijlocul căruia caietul deschis de versuri pare un lac limpede și lucid, deschis asupra lumii dintre vulcani și grohotișuri aspre.

— Poezia rămîne, totuși, prima și ultima mea pasiune. Sînt dezolat că nu cunosc părerea tinerilor asupra ei. Ultimul meu volum, apărut în vară, s-a epuizat în plină vacanță. Colocviul cu niște spirite tinere mi-ar da o nouă perspectivă asupra mea.

Cît privește publicistica, o ediție a articolelor de istorie din **Adevărul** și **Dimineața** îmi va apare în curînd, la **Editura pentru literatură.** În rest... lucrez : vers, proză, amintiri. Nu vreau să fiu uitat, este unica rațiune a omului și a artistului.

Din ungherul de unde ne privește tăcînd, marea tragediană schițează la această frază un surîs. În fața noastră este marea interpretă a Domnișoarei Iulia **de Strindberg, căreia toate marile condeie ale anilor '20 i-au ridicat un monument nepieritor de elogii. Este interpreta ideală a lui Ibsen, Pirandello, Cehov, Cocteau și, în același timp, partenera lui Tony Bulandra din acel film straniu pe care peliculele îngălbenite ni-l amintesc arareori :** Trenul fantomă.

— Cînd e vorba de uitare — **își explică Dida Callimachi zîmbetul reprimat** — cine e mai sensibil decît noi, actorii ? Mai ales cei din generația căreia îi aparțin, pentru care accesul la peliculă sau la disc era cel mult o întîmplare...

Sînt azi o pensionară și am norocul că am îndrăgit menajul, în care îmi cheltuiesc energia fizică. Dar — mă întreb — cum voi putea lăsa intactă posterității moștenirea pe care o simt în mine ? Va rămîne un nume ? E cam puțin în epoca televiziunii și a benzii de magnetofon. Atunci ce e de făcut ? Cum voi putea să mă reprezint viitoarelor generații, sau chiar tinerilor de azi ? Eu particip frenetic la viața planetei. I-am scris de curînd lui Chaplin, i-am pregătit de curînd o scrisoare lui Malraux în privința „cazului Barrault" (n-am mai trimis-o, mă întreb de ce!). Citesc totul, văd totul, **scriu** (am o piesă, despre care mulți spun că nu e proastă, dar birocrația teatrelor mă obligă s-o țin în sertar). Mă întreb atunci : cum aș putea, ca pensionară, să arăt lumii tumultul de gînduri care mă tiranizează ?

Se știe că Eleonora Duse, marea actriță italiană, a reapărut după 15 ani într-un rol de tinerețe care îi adusese faima. A reapărut fără fard și perucă, cu părul albit și obrazul ridat, și a obținut un succes incomparabil mai mare. Nu o să pretind — vă jur ! — nici unui teatru să-mi îngăduie să reapar în marele meu succes — **Domnișoara Iulia** — care m-a consacrat. (În treacăt fie spus, am început de mult să nutresc pizmă acestui rol, care, fiind și de debut, m-a pecetluit pe o viață întreagă cu o poreclă pe care n-am mai reușit s-o trec). Dar mă întreb — și nu mă gîndesc doar la mine — dacă radioul și televiziunea noastră n-ar putea profita mai mult de mijloacele tehnice de care dispune, folosindu-le pentru a aboli acea ciudată amnezie ce se întinde la scurt timp asupra actorilor. Cîți din aceștia n-ar fi gata să răspundă la apel — nu din vanitate, ci dintr-o sfîntă obligație —, iar eu aș fi prima ?

Colocviul se încheie tîrziu, printre cești de cafea și fum mult de tutun, iar la despărțire reporterul are impresia că a părăsit un cămin de tineri pasionați de frumos. Rămîne doar ca revistele, și radioul, și televiziunea să nu treacă prea ușor cu vederea peste aceste cuvinte, peste tinerețea unor oameni dintr-o generație mult mai veche, atunci cînd avem marele noroc de a-i avea printre noi încă atît de proaspeți, încă atît de disponibili.

Romulus RUSAN

50 de ani de învățămînt economic superior

Aflat la jumătate de veac de la prima promoție de absolvenți, învățămîntul economic din țara noastră și-a sărbătorit recent, într-un cadru festiv, semicentenarul. A fost un prilej festiv de trecere în revistă a întregii dezvoltări a acestei ramuri a învățămîntului superior, atît de mult legată de însăși dezvoltarea societății românești.

Aniversarea a prilejuit o prestigioasă manifestare, ținută în Sala Mare a Palatului la care au asistat profesori și studenți, nu numai din București ci și din celelalte centre universitare unde există institute de învățămînt economic superior : Cluj, Iași, Craiova și Timișoara. Festivitatea a fost onorată de prezența unor invitați de seamă, printre care tovarășii Manea Mănescu, membru în Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului. Într-o atmosferă însuflețită studenții au ascultat mesajul transmis de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Manifestarea din Sala Palatului a fost și începutul unei activități de sesiune științifică ce se desfășoară pe parcursul a mai multor zile în cadrul Academiei. În cîteva săli din institut s-a organizat o expoziție prilejuită de acest eveniment, în care întîlnim o serie de elemente interesante cu privire la dezvoltarea învățămîntului economic la noi în țară. Din exponate reiese că, deși ca instituție de învățămînt superior Academia ființează de abia de o jumătate de secol, studiul economic se întinde pînă departe la începuturile veacului al XIX-lea. În vitrinele acestei expoziții am găsit primele cărți după care economiștii se pregăteau în domeniile lor de specialitate : „Curs de economie națională", predat de profesorul Virgil Madgearu, sau „Istoria comerțului românesc", de Nicolae Iorga. Alături de aceste prime manuale este expus „Manualul de calcul economic", elaborat de un colectiv sub conducerea tovarășului prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei. Manualul este astăzi una din cărțile de studiu de bază pentru o mare parte din studenții Academiei. Totodată sînt prezentate cîteva din realizările de seamă din ultimii ani, remarcîndu-se multe obiecte de studiu curente, prin grija de a racorda învățămîntul nostru economic la nivelul științei mondiale : programarea calculatoarelor, mecanizarea evidenței contabile, prelucrarea mecanizată și automatizată a informației economice, electrotehnica electronică. Un document care emoționează este primul titlu de doctor conferit în anul 1924 lui Iosif Gîrbacea. Acestuia i-au urmat apoi an de an un număr tot mai mare de doctori în științe economice, titlu care înnobilează astăzi pe mulți dintre profesorii Academiei. Într-o vitrină se găsește revista „Forum Academiae", revistă a studenților economiști. Este cea mai tînără publicație economică editată de un colectiv de studenți din Academie.

Toate acestea și munca laborioasă de zi cu zi desfășurată în institut reprezintă elementele fundamentale care certifică sentimente de mîndrie și de pasiune pentru știință, atît de caracteristice studenților Academiei de studii economice.

Liviu MUREȘAN

REGULAMENTUL PRIVIND ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A STUDENȚILOR

Ministerul Învățămîntului și Comitetul Executiv al U.A.S.R. au elaborat de curînd proiectul noului Regulament privind activitatea profesională a studenților, **care — îmbunătățit prin sugestiile și propunerile făcute de studenți și de cadrele didactice într-o largă dezbatere (la care-i invităm și pe cititorii noștri, oferindu-le paginile revistei pentru a-și exprima punctul lor de vedere) — urmează a intra în vigoare odată cu începerea celui de-al II-lea semestru universitar, la 15 februarie 1969.**

Remarcăm de la început o serie de îmbunătățiri, de clarificări și de precizări aduse vechiului regulament prin stabilirea concretă a drepturilor și îndatoririlor studenților pe tot parcursul studiilor în institute (unele prevederi ale vechiului regulament, susceptibile de discuție încă de la elaborare, fiind schimbate în parte, unele îmbunătățite, iar altele — relevate în diverse discuții între studenți și cadrele didactice, în presă etc. — introduse acum pentru întiia oară în regulament).

Astfel, noul regulament, la „Drepturile și îndatoririle studentului", prevede, ca un drept al studentului, trimiterea acestuia, pe cheltuiala statului, pentru completarea pregătirii profesionale sau continuarea pregătirii profesionale — ca bursier — la instituții de învățămînt superior din alte țări, în condițiile stabilite de Ministerul Învățămîntului ; de asemenea mai este prevăzut și dreptul studentului de a alege sau de a fi ales ca reprezentant al U.T.C. sau al asociației studenților în consiliul profesoral al facultății sau al instituției de învățămînt superior, ceea ce vine să confirme încă o dată ponderea de care se bucură (și pe care trebuie s-o aibă, în dezbaterea tuturor problemelor din institut și în luarea măsurilor de interes major în viața universitară) opinia studențească. (O largă anchetă privind modul în care acești reprezentanți aleși ai studenților în consiliile profesorale își îndeplinesc mandatul a proiectat, de altfel, și revista noastră într-unul din numerele sale viitoare). Ca un subpunct al articolului 8 (Obligații) întîlnim, spre deosebire de vechiul regulament (în care se trecea repede peste acest aspect) prevederea : „studentul are obligația să participe activ la acțiunile social-culturale și sportive organizate în cadrul facultății sau instituției de învățămînt superior, la activitatea obștească și patriotică" — prevedere care, formulată acum independent, ni se pare foarte binevenită, mai ales că ea este menită să creeze un și mai larg cîmp de manifestare a inițiativei studențești în cadrul (dar și în afara cadrului) strict profesional.

Schimbări — cele mai importante, și făcute în spiritul Legii învățămîntului, dar și avîndu-se în vedere o serie de concluzii pe marginea aplicării în practică a prevederilor vechiului regulament, rezultatele obținute, efectele fericite sau mai puțin fericite ale unor forme de desfășurare a examenelor — întîlnim în Capitolul al IV-lea, „Promovarea anului universitar". În articolul 19 se spune că „Modul de susținere a examenelor — probă scrisă sau orală, eventual ambele — se stabilește pentru fiecare disciplină în parte în consiliul profesoral al facultății. Verificarea cunoștințelor prin probe scrise și orale se face numai în mod excepțional, la cel mult două examene anual și numai la disciplinele fundamentale. La examenele prevăzute cu probă scrisă și orală, cea orală nu este obligatorie pentru studenții care obțin la proba scrisă note de 8 sau mai mari". O mai mare elasticitate (în sensul că studenților în cauză li se oferă o perioadă mai mare de recuperare) este creată și în ce privește activitățile practice distincte, necuprinse într-o disciplină pentru care s-a prevăzut examen obligatoriu : cei care la sfîrșitul semestrului nu primesc notă de promovare (prin verificări orale și lucrări scrise pe parcurs) au dreptul să-și refacă activitățile practice respective pînă la prima sesiune de examene din anul universitar următor, iar în caz de nepromovare vor fi declarați repetenți în anul în care sînt prevăzute lucrările respective. Reexaminările sînt aprobate numai la un singur examen pentru restanțieri, iar pentru îmbunătățirea notei (și aici lăsîndu-se libertate mai mare în comparație cu regulamentul în vigoare) decanatul aprobă reexaminarea, la cel mult două examene, studenților care n-au primit sancțiuni în timpul anului universitar. Studenților excepționali li se dă posibilitatea promovării a doi ani într-unul, dar și aici vechiul regulament capătă o mai mare elasticitate, modificîndu-se condiția referitoare la anul de studii în care se află studentul : nu numai anii mari (IV și V) au acest drept, ci și cei mici (anii III și II). Poate, în dezbaterea proiectului actual, ar fi bine să se discute dacă nu s-ar mai putea aduce încă și alte îmbunătățiri acestei prevederi. Limitarea dreptului ca repetenții să aibă un număr de numai 4 examene echivalate (în cazul în care le-au promovat cu o notă peste 7) ca și mărirea cu 5 zile a termenului în care pot fi promovate examenele de către studenții care nu s-au prezentat din motive bine întemeiate (după sesiunea din toamnă) la datele de examene, sînt binevenite, însă termenul ni se pare totuși cam mic. (Cap. IV, art. 31).

Fl. POPESCU

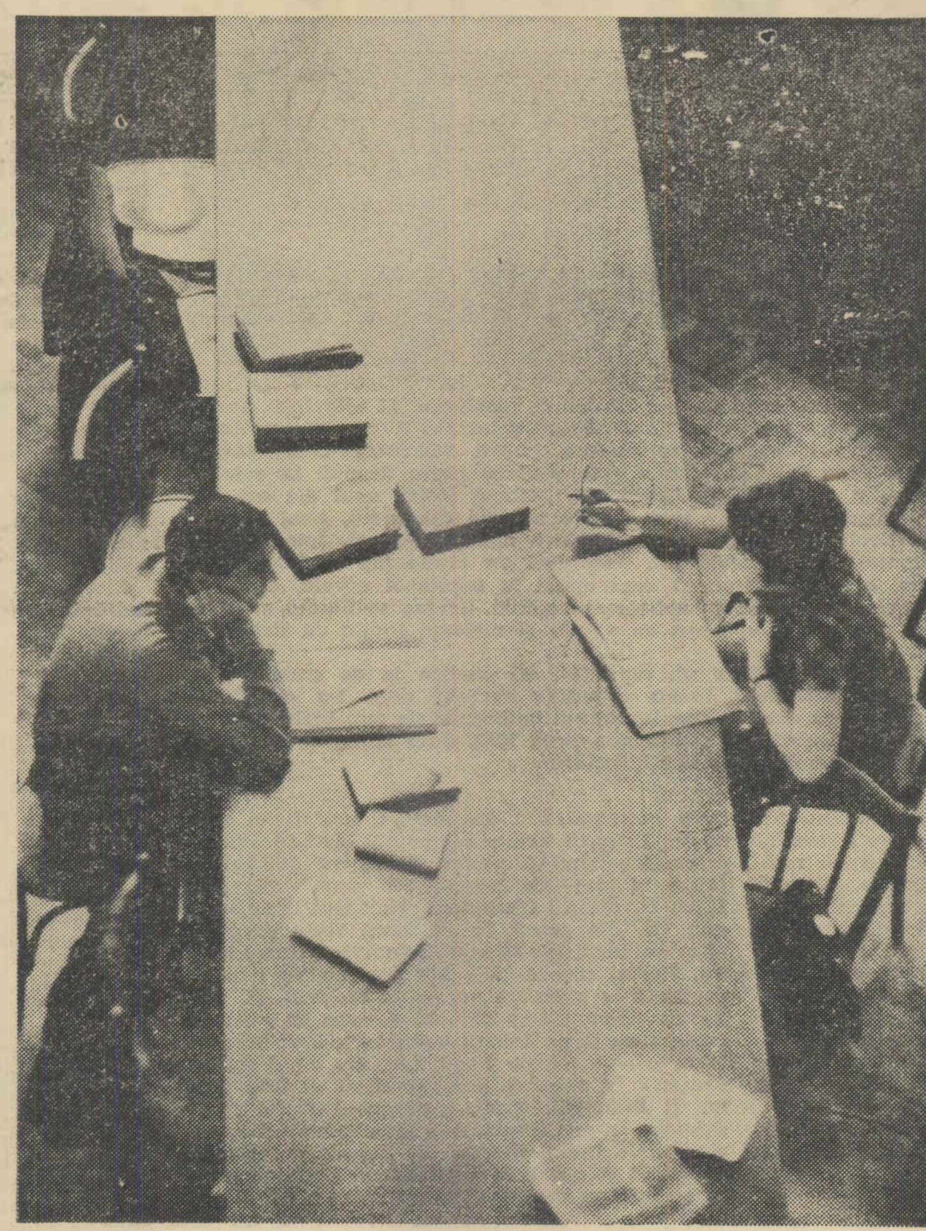
INTREBARILE SĂPTĂMÎNII

(Urmare din pagina 1)

și acela de a aduce la zi și completa manualul, de a contribui la clarificarea unor probleme în discuție.

Există discipline aproape complet descoperite, pentru care se întîrzie elaborarea manualelor. De ce unii dintre marii și respectații noștri profesori nu-și tipăresc manualul ?

Se știe că programul activității didactice, științifice și organizatorice al unor

autori atît de așteptați este foarte aglomerat. În unele cazuri, pentru evitarea multiplelor dificultăți pe care le implică tipărirea, se optează pentru litografierea unor cursuri, care, prin tirajul restrîns, nu satisfac nici pe departe numărul mare al cititorilor. De aceea, este de dorit tipărirea cursului de Geografie economică a patriei, unicul de acest fel în învățămîntul nostru superior, anul acesta litografiat în 300 de exemplare la Academia de studii economice. În același sens, studenții de la Istorie, și nu numai ei, așteaptă cu nerăbdare cursurile integral tipărite ale tovarășilor profesori : acad. Emil Condurachi, Gheorghe Ștefan, Vasile Maciu, Dumitru Almaș.

Învățămîntul tehnic resimte o accentuată sete de manuale ; foarte multe nevoi se fac remarcate în învățămîntul medical și universitar ; unele cursuri lipsesc cu desăvîrșire, altele se află însă în biblioteci într-un număr cu totul nesatisfăcător. Se afirmă că pentru unele discipline cerințele sînt prea reduse pentru a se risca cheltuielile de tipărire. Însă, în acest caz, de ce nu sporesc eforturile pentru multiplicarea mai operativă a acestor cursuri cu posibilitățile locale ale institutelor ? De curînd, aceste posibilități au crescut prin noi investiții în aparatură. Condiții deci există. Rămîne să fie prezentate manuscrisele.

După cum se știe, există manuale solicitate în același timp de un mare număr de studenți. Cererile lor însă nu vor fi satisfăcute atîta timp cît cartea universitară va rămîne la discreția Bazei de difuzare a cărții din Centrala editurilor — o întreprindere comercială care nu are nimic comun cu învățămîntul superior, căruia refuză să-i înțeleagă nevoile, hotărînd arbitrar tirajul manualelor și cărților universitare. Arbitrariul merge pînă acolo încît, fără nici o bază logică și științifică, asumîndu-și sarcini ce nu sînt de competența sa, sus-numita întreprindere refuză să ia în considerare unele lucrări, cum ar fi acelea a căror tematică a mai fost abordată anterior de alți autori. Pe de altă parte, în mod repetat stabilește un tiraj cu mult sub cifra indicată de anchetele de tiraj. Astfel, nici una din cele aproape 200 de lucrări pentru învățămîntul superior planificate anual la Editura didactică nu întrunește tirajul solicitat pe piața de difuzare ; în cele mai multe cazuri este redus la jumătate și aproape întotdeauna este chiar mult sub tirajul modest reieșit din cifrele de școlarizare ale Ministerului Învățămîntului. Fără să fi scăzut cererea pieței, în urma hotărîrilor aceleiași întreprinderi, tirajul mediu a scăzut în ultimii trei ani de la 3260 exemplare în 1966, la 2650 în 1967 și la 1100 în 1968. **Dacă tirajul ar fi calculat separat pentru învățămîntul universitar și separat pentru învățămîntul tehnic, atunci învățămîntului tehnic, revenindu-i în medie sub 1000 de exemplare, Editura didactică nu i-ar mai tipări nimic, întrucît, potrivit actualei reglementări, nu se aprobă tipărirea sub 1 000 de exemplare.**

Căror rațiuni răspund asemenea măsuri ce afectează profund învățămîntul nostru superior și nu în ultimă instanță progresul științific și cultural al țării ?

În sfîrșit, există și alte dificultăți care fac să întîrzie apariția în biblioteci și librării a unor lucrări destinate studenților. Editura didactică este în situația de a nu-și îndeplini integral planul pe acest an. Unele cauze au fost arătate : predarea cu întîrziere a manuscriselor de către unii autori, revenirea de către alții asupra termenelor de predare, elaborarea insuficient de riguroasă a altor lucrări. Există însă și întîrzieri provocate de tipografii, care, încălcîndu-și contractul, acordă prioritate altor tipărituri. Această situație explică de ce unii autori prestigioși, în situația de a-și tipări cursul, preferă Editurii didactice, Editura științifică sau alte edituri care-și onorează contractul cu mai multă operativitate.

Georgeta RUȚĂ

Examenul de diplomă — reglementat

O recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri a stabilit modul de desfășurare în viitor a examenului de diplomă în învățămîntul superior.

Hotărîrea aduce o serie de precizări extrem de utile în legătură cu cadrul de desfășurare a examenului de diplomă, cu conținutul acestuia și cu denumirile diplomelor pe specialități.

Candidații se pot prezenta la examenul de diplomă de cel mult două ori în timp de trei ani de la absolvirea facultății.

Cei care nu reușesc să obțină diploma la aceste două prezentări mai au dreptul să se prezinte încă o singură dată în următorii trei ani.

Avîndu-se în vedere solicitările unor absolvenți din seriile 1965—1966 și anterioare, absolvenți care nu s-au prezentat niciodată la examenul de diplomă ori au fost examinați de cel mult două ori dar au fost declarați respinși, Hotărîrea prevede ca acestora să li se ofere posibilitatea de a mai susține examenul de diplomă, o singură dată, într-una din sesiunile anilor 1969—1971. S-a precizat, de asemenea, că examenele de diplomă se desfășoară de două ori pe an, în sesiunile legale stabilite de Ministerul Învățămîntului. *Pentru alte precizări de amănunt, candidații se pot adresa secretariatului facultăților.*

Examenul de diplomă constă în elaborarea și susținerea unei lucrări, *în măsură să reflecte gradul de pregătire a absolventului, cantitatea și calitatea cunoștințelor acumulate în decursul anilor de studii, capacitatea de a sintetiza aceste cunoștințe și de a-și exprima corect ideile, modul în care știe să interpreteze pe baze științifice problemele cuprinse în tema de specialitate abordată de lucrarea aleasă.*

Absolvenții institutelor pedagogice au, în plus, obligația de a susține un examen la specialitatea de profil.

Diplomele pe care le primesc absolvenții institutelor de învățămînt superior au următoarele denumiri :

1. La învățămîntul universitar, farmaceutic, de artă, de educație fizică și sport — diplomă de licență, cu menționarea ramurii sau domeniului științific, precum și a specialității.

2. La învățămîntul superior economic — diplomă de licență în științe economice.

3. La învățămîntul tehnic și agronomic, după caz — diplomă de inginer, diplomă de arhitect, diplomă de medic veterinar.

4. La învățămîntul superior medical — diplomă de doctor-medic *(această denumire nu reprezintă titlul științific de doctor). Denumirea de „diplomă de medic", folosită începînd cu anul 1949 și pînă la data intrării în vigoare a H.C.M. amintite, pentru absolvenții învățămîntului superior medical este echivalentă cu denumirea stabilită de noua H.C.M.*

5. La învățămîntul superior pedagogic — diplomă de absolvire.

6. La învățămîntul de subingineri și conductori arhitecți, după caz — diplomă de subinginer, diplomă de conductor arhitect.

Hotărîrea precizează că în diplomele pentru învățămîntul superior economic, tehnic, agronomic, pedagogic, precum și în diplomele eliberate subinginerilor și conductorilor arhitecți, se va menționa în mod obligatoriu specialitatea absolventului.

De asemenea, Hotărîrea stabilește că absolvenții care nu reușesc la examenul de diplomă în condițiile prevăzute, sau care nu s-au prezentat niciodată la acest examen, pot primi, la cerere, certificate de absolvire, în care sînt menționate notele obținute în decursul anilor de studii la disciplinele cuprinse în planurile de învățămînt.

Clubul discuțiilor „ad-hoc" la Casa de cultură a studenților din București

TOATE AU UN HAPPY-END...

Zilele trecute, la Casa de cultură a studenților din București a avut loc o discuție ad-hoc organizată de redacția revistei „Viața studențească" în colaborare cu conducerea instituției gazdă. La ea au luat parte, alături de inițiatori, reprezentanți ai Comitetului U.T.C. pe Centrul universitar, metodiști, membri ai consiliului artistic studențesc al Casei de cultură, recent constituit, și un grup de studenți de la unele institute și facultăți din Capitală, participanți la diverse manifestări și activități desfășurate în cadrul acestui prestigios locaș de cultură și artă studențească.

Dezbaterea a evidențiat, pe lîngă unele chestiuni strict „locale", care țin mai mult de raporturile concrete între conducerea instituției și studenți — raporturi care la un moment dat nu s-au sincronizat — cîteva probleme și idei de maximă importanță în domeniul respectiv, pe care le supunem atenției tuturor factorilor interesați. Să descindem, așadar, in medias res...

NU VREM RESPONSABILI BIROCRATICI ; FIECARE DIN NOI E... RESPONSABIL

Problema cea mai disputată și care a făcut obiectul celor mai multe luări de cuvînt a fost aceea privind activitatea **Pop-clubului** și a cenaclului literar **Atlantida**, ambele izvorîte din nevoile de elevare intelectuală ale studenților și concepute pe coordonate funcționale mai noi : unul ca un „avanpost" al însușirii și popularizării muzicii „pop", altul ca un cadru larg și elastic de afirmare și împlinire a aptitudinilor creatoare pe tărîmul literar.

Atît **Pop-clubul** cît și **Atlantida** sînt inițiative, creații originale ale studenților, care-și desfășoară activitatea la Casa de cultură, astfel încît, încă de la „debutul" lor, chestiunea relației dintre acestea și conducerea instituției tutelare (deși, cel puțin în cazul de față, „tutelare" este inadecvat) s-a ivit de la sine. Numai că ea a fost înțeleasă de ambele părți, așa după cum a reieșit din discuție, în mod diferit. Unii au apreciat — și nu fără temei — că trebuie să stabilească o colaborare reală cu cei pe care-i găzduiesc, iar alții că pentru bunul mers al lucrurilor nu-i nevoie de nici un spirit dirigent sau că, oricum, treaba aceasta se poate face la întîmplare de oricare dintre ei și în orice împrejurare. Neînțelegerea a dus la așa-zisa „explozie" (de fapt niște animozități trecătoare, ușor evitabile). Cerința concretă a conducerii Casei de cultură era aceea exprimată și cu prilejul dezbaterii de către directorul acesteia, **ION JURCONI : „Vrem și noi, la nivelul responsabilității noastre, să știm că avem posibilitatea să discutăm cu cineva anume, cu niște reprezentanți recunoscuți ai acestor cercuri, să le cunoaștem activitatea, să ne informăm. Vrem să știm că există niște oameni, niște nuclee cu care să păstrăm legătura permanent, indiferent că le zicem responsabili, comitete de conducere ori altfel..."** Pentru că, la urma urmei, noi oferim spațiul de afirmare acestor acțiuni. Răspunsurile celor doi studenți, unul din partea **Pop-clubului**, iar altul din cea a **Atlantidei**, au sunat întrucîtva asemănător : **„Denumirea de responsabil, de conducător mi se pare, în cazul nostru, pretențioasă. Noi am vrut să creăm un pop-club și am realizat într-adevăr un asemenea club, care-și trăiește viața prin totalitatea membrilor săi, fără priorități ori veleități organizatorice". (CAMIL PETRESCU). „Cenaclul nostru reprezintă o formă mai nouă, mai avantajoasă. Nu simțim nevoia unui comitet de conducere, a unui președinte, a unui șef. Se poate discuta în egală măsură cu oricare dintre noi" (GEORGE RADU SERAFIM).**

O tendință ? Da. Se pare că ea are la origine, pe de o parte, fuga nemărturisită de rigori organizatorice, care ar crea, chipurile, întîietăți și poziții tranșante între membri absolut egali în fața pasiunii căreia îi dau curs, iar, pe de altă parte, încercarea de sustragere în acest fel controlului „oficialilor" Casei de cultură, care, recurgînd uneori la practici birocratice, anacronice, n-au făcut decît să adîncească dezacordul. Dezacord artificial, întrucît pînă la urmă s-au putut constata cu claritate interesul și angajarea comună în bunul mers al treburilor. De altfel, cît privește „structura" organizatorică, înșiși studenții au recunoscut existența unor inițiatori, a unor animatori (printre care cei citați mai sus), a unor nuclee iradiante, astfel că „legitimarea", „acreditarea" lor apar mai degrabă ca un aspect formal, esențial însă pentru destinul acestor activități. Problema are, fără îndoială, implicațiile ei majore și, în acest sens, subscriem întru totul la opinia conducerii Casei de cultură, că desemnarea unor reprezentanți autorizați din rîndurile studenților ar contribui la realizarea punților de legătură, prin eliminarea intermediarilor întîmplători și neavizați, la imprimarea notei angajante, a atitudinii de responsabilitate reciprocă. Mai mult decît atît, este vorba aici, în principal, după cum s-a formulat în discuții, de **„necesitatea răspunderii politice, a asigurării orientării ideologice, nepierzîndu-se din vedere faptul capital că studenții, prin calitatea lor de uteciști, aparțin unei organizații politice". „Nimănui nu-i pot fi și nu trebuie să-i fie indiferente conținutul și evoluția activităților ; or, un grup, un consiliu de conducere ar avea tocmai datoria de a nu admite în nici un fel rabatul de la calitate și de la orientarea principială, sănătoasă".**

Discuția a ajutat, în legătură cu această temă, la clarificarea și altor idei pendinte (conducere colectivă, autoconducere, reprezentare în consiliul artistic studențesc al Casei de cultură, colaborare cu comitetele U.T.C. și consiliile A.S. etc.), cu atît mai mult cu cît contextul general este cel al transferării unor atribute privind organizarea activităților cultural-artistice pe seama competenței și răspunderii studenților înșiși.

CERC ÎNCHIS SAU DESCHIS ?

Un alt grup de probleme care au polarizat atenția vorbitorilor, dînd și ele naștere la „expuneri de motive", controverse și argumentări aprinse, au fost cele privind organizarea interioară a activității și posibilitățile de manifestare publică. În ceea ce-i privește pe reprezentanții **Pop-clubului**, ei au pledat pentru ideea unui club al „elevației spirituale", la dispoziția tuturor amatorilor, fără un statut anume, așa cum s-a petrecut și pînă acum. Se înțelege, în acest cadru „primitor", nedelimitat decît prin pasiunea și atracția pentru muzica „pop", **noțiunea de membru** se pulverizează, se pierde. În acest fel se explică, poate, și „spaima" exprimată de studentul Camil Petrescu în momentul în care s-a apelat la această noțiune. De aici și concepția „pop-clubiștilor" asupra unui program și a unei atmosfere extrem de degajate, mergînd pînă la indiferența față de ținuta ori de poziția în sală a participanților. Din punctul de vedere al conducerii Casei de cultură — și nu numai al ei —, lucrurile s-au dovedit a nu sta chiar așa, întrucît practica de pînă acum a scos la iveală unele inconveniențe care, dincolo de strădaniile generoase și lăudabile ale animatorilor acestui club, s-au răsfrînt asupra activității însăși. **„Muzica pop se cere într-adevăr popularizată, și cu cît mai inteligent și mai civilizat, cu atît mai eficient. De aceea, important este mai ales nu scaunul pe care se stă, ci scaunul de la cap"** — opina, calamburînd, unul dintre vorbitori... Se pare că de acest adevăr și-au dat seama în ultimul timp și promotorii **Pop-clubului**, din moment ce singuri au procedat la unele revizuiri, expunînd în fața celorlalți un plan de perspectivă mai rezonabil și mai onorabil în același timp. În legătură cu acest plan maximal a apărut și termenul de „club închis-deschis", el exprimînd, deși în chip paradoxal, cel mai bine ambele laturi ale activității : în interior și în afară. În interior, prin programul permanent și laborios de club (inițiere, informare, experimentare, exersare etc.) ; în afară, prin prezentarea unor spectacole publice de muzică „pop" bine pregătite, antrenînd la ele diferite formații orchestrale studențești. Un minunat prilej de ieșire „în lume", de „expansiune" ar fi, conform unei sugestii, apropiata vacanță de iarnă, cu taberele studențești de la Sinaia și Predeal, Comitetul U.T.C. pe Centrul universitar oferindu-și de pe acum, prin cuvîntul șefului Comisiei culturale **CEZAR TABARCEA**, tot sprijinul necesar...

Posibilități de exteriorizare, de afirmare publică s-au conturat și pentru membrii cenaclului **Atlantida**, astfel încît „lipsa de garanție" acuzată de studentul **RADU ANTON ROMAN** s-a dovedit a fi o simplă expresie. Cenaclul ar putea, dînd curs unei aspirații exprese a membrilor, nu numai să-și publice placheta mult discutată, ci chiar să editeze, dacă va crede de cuviință, o revistă proprie. Mai ales că receptarea literară a colectivului de activiști ai Casei de cultură, prin plecarea metodistului „dizident", pare a fi acum omogenă...

OARE SHAKESPEARE AR FI SCRIS PENTRU TEATRUL DE CAFENEA ?

Teatru de cafenea nu „în cafenea"... Teatru de pantomimă, nu cerc... „Cortina" discuțiilor în legătură cu teatrul de cafenea a ridicat-o primul studentul **DAN MICU**, care a ținut să facă de la bun început precizarea de mai sus care ne servește drept titlu. Precizarea anticipa, desigur, coeficientul de seriozitate al intervenției. Vorbitorul, întocmai ca și ceilalți colegi ai săi, a prezentat o „carte de vizită" a teatrului de cafenea de la **Student-club**, cunoscută de bună seamă multora dintre cititorii noștri prin vizionarea unor spectacole ale sale cu piesele **Evadarea, Drumul peste mare e închis, Carol** și **Colonia penitenciară**, prezentate și în paginile revistei noastre. Discuția a evidențiat aici unele preocupări și frămîntări ale celor ce activează în cadrul acestui teatru, strădania lor de a-l scoate din clișeu și monotonie și de a-l păstra mereu treaz în atenția spectatorilor. Una dintre căi a fost și cea menționată — asigurarea unui repertoriu mai variat, cu o problematică mai angajantă, o pregătire și o rulare mai susținută a pieselor. (O privire indiscretă pe afișele anului următor ne dezvăluie deja cîteva spectacole interesante cu **Tigrul** de Schisgall, **Cîntăreața cheală** de Eugen Ionescu și **Cochilii de melc** de Dumitru Popescu. dar căutările în ce privește repertoriul și stilul nu sînt încă satisfăcătoare). Cît privește necesitatea formării curentului de opinii, apelul lansat colegilor literați de a-i sprijini cu piese ori scenarii dedicate special teatrului de cafenea și reproșul adresat cronicarilor că ignorează uneori problemele specifice ale acestui tip de teatru, ce putem face mai mult decît să le consemnăm și să le difuzăm...

Studentul **ANDREI BELGRADER** a reținut și el atenția celor prezenți cu frumosul și pasionantul proiect de teatru studențesc de pantomimă, care ar putea reprezenta, cel puțin la ora actuală, acest gen de teatru în țara noastră. Un viu interes a stîrnit și intenția, la fel de temerară, de creare, folosind aceeași sală rezervată pantomimei, a unui „teatru de ritual", amplificat prin fantezie scenografică, prin elemente plastice foarte sugestive care să depășească perimetrul strict al scenei. Ambele genuri de teatru — cadru propice pentru cele mai îndrăznețe experiențe — vor fi, după expresia animatorilor lor, „o combinație de laborator, dar... cu finalitate". Deci : **„teatru activ, constructiv, nu cerc de discuții și exersări sterile"...**

Surprinzătoare prin amploarea și seriozitatea lor au apărut și cele două noi inițiative, cu o largă rezonanță în rîndurile studenților : **Cercul de studii Brâncuși** și **Clubul actualităților.**

Cercul de studii Brâncuși, înființat în toamna acestui an, este menit a promova, așa după cum se consemnează și în statutul său, **„valorificarea moștenirii artistice pe care a lăsat-o marele Brâncuși"**. El își desfășoară activitatea prin cicluri de conferințe, comunicări, vizite, excursii, spectacole de sunet și lumină, de televiziune și filme privind viața și opera genialului sculptor, publicînd totodată, în limbile română și engleză, „Buletinul de informare al Cercului de studii Brâncuși".

Ion SEGĂRCEANU

RADU DE LA AFUMAȚI

Pe una din lespezile de mormînt din biserica Mănăstirii Argeșului întîmpină privirea silueta unui călăreț gonind, cu mantia fluturînd, cu coroană pe cap și sceptrul înălțat în mîna dreaptă. Așa au înțeles contemporanii să lase posterității, săpată în piatră, imaginea voievodului Radu de la Afumați. Iar textul inscripției îndreptățește de departe această imagine :

„Să vă fie știute războaiele ce vi le voi spune, pe care le-am făcut eu : 1. război cu agarenii [= turcii] ; 2. la Glubavi ; 3. la satul Ștefeni lîngă Neajlov ; 4. la Clejani ; 5. la satul Ciocănești ; 6. la cetatea București ; 7. la cetatea Tîrgoviștei ; 8. la rîul Argeșel ; 9. la satul Plata ; 10. la Alămănești, pe Teleorman ; 11. cel mai iute și cel mai vîrtos din toate războaiele, la Grumazi cu 7 sangeacuri ; 12. la Nicopol ; 13. la Siștov ; 14. sub cetate la Poienari, cu țăranii ; 15. la Gherghița ; 16. iar la București ; 17. la oraș la Slatina ; 18. la cetatea București cu Vladislav voievod ; 19. la satul Rucăr ; 20. la Didrih...".

Nu se poate închipui mărturie mai scurtă și mai impresionantă asupra unei domnii atît de zbuciumate. Cronica țării confirmă întru totul principalele date din acest neobișnuit document, aducind în plus și alte amănunte prețioase în legătură cu împrejurările în care Radu de la Afumați a apucat scaunul Țării Românești.

O dată cu moartea lui Neagoe Basarab, la 15 septembrie 1521, echilibrul politic din Țara Românească s-a rupt. Urmează o perioadă tulbure, pentru care izvoarele nu ne dau decît știri nelămurite, contradictorii, amintind lupte purtate de Teodosie, fiul și urmașul nevîrstnic la tron al lui Neagoe, cu unul sau mai mulți pretendenți, susținuți de grupările boierești dezbinate. La cererea lui Preda, banul Craiovescu, unchiul lui Teodosie și adevăratul conducător al țării, în ajutorul lui Teodosie, o clipă răsturnat după înfrîngerea de la Tîrgoviște — unde va pieri însuși Preda banul — în țară intervin forțele lui Mehmet begul din Nicopole. Intervenția aceasta constituie semnalul de început al unui amestec intens, care nu peste multă vreme va amenința însăși ființa ca stat a Țării Românești. După o scurtă revenire, Teodosie dispare pentru totdeauna în condiții necunoscute. Cronica țării ne spune doar că „L-au ajuns moartea la Țarigrad". În fața acestei situații, Mehmet beg solicită la Poartă domnia Țării Românești, obținînd investitura. „Iar Stoica logofătul fiind într-aceia vreme la poartă la Țarigrad, degrab au trimis carte în țară la toți boierii, ca să ridice domnu pe Radul vodă de la Afumați, pentru că perea țara de turci".

Într-adevăr, primul hrisov cunoscut al lui Radu de la Afumați, din 3 februarie 1523, ni-l arată înconjurat de figurile politice reprezentative ale Țării Românești, în bună parte foști mari dregători ai lui Neagoe Basarab : Harvat logofătul, Udrea vornic, Drăghici paharnic, Neagoe postelnic. Faptul că în sfatul domnesc apar membri ai tuturor grupărilor boierești importante dovedește că, din pricina gravității primejdiei, alegerea lui Radu de la Afumați a realizat o deplină unitate de vederi, menită să consolideze poziția țării în ajunul grelei înfruntări ce se prevedea.

Nu stă în intenția noastră să urmărim pas cu pas cronologia deselor schimbări de situație din primii ani ai domniei lui Radu de la Afumați, pricinuite de rezultatele luptelor cu turcii. Vom încerca numai să punem în lumină semnificațiile majore ale evenimentelor din această perioadă, cu scopul de a explica motivul pentru care Țara Românească a reușit totuși să-și continue existența, în timp ce regatul Ungariei practic se prăbușea după lovitura de la Mohács (1526).

Din capul locului trebuie delimitate două faze în desfășurarea în timp a domniei lui Radu de la Afumați. Cea dintîi corespunde anilor 1522—1524 și poate fi definită prin excepționalul efort militar antiotoman, care a înlesnit în final recunoașterea domnului ales de țară și a salvat autonomia statului. Cu atît mai viguros apare acest efort, cu cît el a fost făcut în timpul energicului sultan Soliman II Magnificul, care, ajuns pe tron în 1520, era hotărît să urmeze expansiunea în Europa a imperiului, atacînd în primul rînd Ungaria. Unele mărturii asupra pierderilor suferite de Țara Românească în perioada menționată ni le oferă două izvoare de curînd editate și numai parțial interpretate. Este vorba de listele de boieri care **„au murit tăiați de agareni, sub Radul voievod"**, incluse în pomelnicele mănăstirilor Argeș și Govora. Lista de la Argeș a fost întocmită în vara anului 1527, cuprinzînd peste șaptezeci de nume. Alături de cei pieriți pe cîmpul de luptă au fost trecuți spre pomenire, în alte liste, și **„boiarii ostași rămași vii ai Radului voievod"**. Însăși această formulare ilustrează din plin crunta încleștare care a avut loc. Listele din urmă cuprind cîteva sute de nume.

Ținînd seama că în listele de la Argeș și Govora figurează în marea majoritate numai dregători importanți sau membri ai unor puternice familii feudale, putem aprecia că pierderile suferite de celelalte pături ale populației au fost mult mai însemnate. Tot mulțumită acestor izvoare aflăm explicația schimbărilor întîmplate în sfatul domnesc în acești ani. Între 3 februarie 1522—10 februarie 1525 aproape jumătate din sfetnicii cei mai apropiați ai lui Radu de la Afumați au fost uciși în luptele cu turcii și de aceea au trebuit să fie înlocuiți în divan. În plus, datorită acelorași liste ale boierilor morți pe cîmpul de luptă, constatăm din nou unitatea politică pe care o aminteam în legătură cu alegerea domnului. La rezistența contra turcilor au participat forțe din întreaga țară, fapt ce este demonstrat limpede prin identificarea locurilor de origine ale celor uciși.

Care a fost totuși semnificația reală a așa-zisei trădări făptuite de Craiovești împotriva lui Radu de la Afumați, în 1523, în momentul acceptării lui Vladislav, domnul trimis de turci ? În adevăr, în primul hrisov precis datat — din 11 iulie 1523 —, emis de cancelaria lui Vladislav III, între dregătorii din sfat apar Pîrvul II, banul Craiovescu și cumnatul său, Șerban stolnicul din Izvorani, foști credincioși susținători ai lui Radu de la Afumați. Cum se explică această prezență ? Observăm mai întîi că simpla numire a lui Vladislav implica de fapt din partea turcilor acceptarea unui compromis. Se renunța astfel la ideea transformării Țării Românești în pașalîc, sub autoritatea lui Mehmet beg. Această groaznică amenințare, care și începuse să fie pusă în aplicare cu un an înainte, cînd, pentru scurt timp, în orașele și satele Țării Românești a fost introdusă administrația turcească, a putut fi înlăturată datorită dîrzei opoziții a țării întregi. Pe de altă parte, era evident că rezistența militară nu mai putea fi dusă mai departe cu sorți de izbîndă. În răstimp de un an, Radu de la Afumați fusese de două ori răsturnat și tot de două ori revenise cu sprijin transilvănean. S-a cerut recunoașterea lui, dar turcii au refuzat hotărît și l-au trimis pe omul lor, pe Vladislav. El reprezenta fără îndoială, cum am spus, o soluție de compromis, care însă nu era posibil să fie respinsă decît cu prețul unor noi și mari sacrificii din partea țării. Acesta a fost motivul pentru care Vladislav a fost primit în mod pașnic de o parte a boierimii, de altfel nu pentru îndelungată vreme, deoarece acțiunile lui au trezit profunde nemulțumiri, în final concretizate printr-o răscoală, care a izbutit să-l izgonească din scaun. Înlăturarea lui Vladislav III a ridicat din nou problema alegerii domnului Țării Românești. Viteazul Radu de la Afumați nu mai putea fi rechemat, deoarece cu numai cîteva luni înainte turcii îi refuzaseră investitura și era limpede că nu i-o vor acorda. El aștepta în Transilvania împrejurări mai prielnice, înconjurat de o parte a credincioșilor săi. În țară a fost deci înălțat domn, în octombrie 1523, comisul Radu Bădica, fiu al lui Radu cel Mare (1495—1508) și frate vitreg cu Radu de la Afumați. Nu s-a menținut însă decît trei luni. Înșelat de turci, crezînd că i se aduce steagul de domnie, a fost prins și executat împreună cu cîțiva din boierii care îl însoțeau. La 27 ianuarie 1524, Radu de la Afumați, care pătrunsese cu oști în țară, era iarăși instalat în scaunul domnesc.

Am insistat cu precădere asupra evoluției politice din cursul anului 1523 deoarece are o însemnătate aparte pentru înțelegerea încercărilor de restabilire a echilibrului pe linia Dunării, în condițiile presiunii crescînde turcești. Admițînd suzeranitatea otomană, Țara Românească trebuia să rămînă statul autonom dintotdeauna, în fond o adevărată pavăză pentru statele creștine de la nord, în frunte cu Transilvania și Ungaria. Pe de altă parte, în această fază, Radu de la Afumați s-a impus din ce în ce mai mult ca singura personalitate în stare să apere cu autoritate drepturile și libertățile țării, totodată păstrînd neștirbite legăturile de prietenie cu Transilvania.

Deși Vladislav III va izbuti să cîștige pentru a doua oară, cu ajutor turcesc, domnia Țării Românești, în martie 1524, el va întîmpina acum din primul moment o neîncredere totală. S-a crezut, pe temeiul unui document din 24 iulie 1524, că Pîrvul Craiovescu i s-a alăturat din nou. Dar documentul nu poate fi din 1524, deoarece între martori îl cuprinde și pe comisul Bădica, care era mort la acea dată.

În septembrie 1524, pribeagul Radu de la Afumați era din nou domn. Țara era însă epuizată, iar turcii mai puternici decît oricînd. Stăpîni pe cetățile creștine de-a lungul Savei și Dunării, ei se pregăteau să lovească Ungaria și Polonia. În același timp, state creștine europene puternice încercau să obțină de la ei pacea cu prețul darurilor bogate și al banilor.

A doua etapă a domniei lui Radu de la Afumați a fost inaugurată o dată cu primirea lui de către sultan, la Adrianopol, în decembrie 1524. Recunoașterea l-a costat mărirea tributului anual al Țării Românești de la 12 000 la 14 000 de ducați. Mobilul închinării este însă ușor de înțeles. Neputînd spera în nici un caz într-un ajutor creștin permanent și atît de substanțial încît să-i garanteze stăvilirea forțelor turcești, după trei ani de nesfîrșite hărțuieli, Radu de la Afumați a preferat situația de vasal al sultanului, deoarece astfel asigura liniștea și refacerea țării. El nu rămînea însă mai puțin un aliat fidel al Transilvaniei și Ungariei, cu care, imediat după reîntoarcerea de la sultan, relua legăturile, trimițînd informații despre mișcările oștilor turcești. De altfel, în privința gîndurilor domnului Țării Românești, cît se poate de semnificative sînt și cuvintele cu care, puțin după închinare, la 8 martie 1525, întărea stăpînirea unui slujitor credincios: „...pentru că le-au agonisitu acesta mai sus numite siliști boiariul domnii mele Dragul spătar cu credincioasa și dreapta lor slujbă și cu vărsarea lui di sînge ci ș-au vărsat de către procleți de Turci, pentru neamul criștinesc". Din documentele păstrate reiese evident că Radu de la Afumați nu aștepta decît prilejul unei acțiuni comune a țărilor învecinate, pentru a se ridica din nou, alăturîndu-se cauzei antiotomane. [1])

Din păcate, în 1526, năvala tătarilor în Moldova și garanțiile luate de la Radu de la Afumați — între altele unicul său fiu a fost cerut ostatec în tabăra turcească — au paralizat orice sprijin activ al domnilor români împotriva ofensivei turcești, încheiată la 29 august pe cîmpia de la Mohács. Dezastrul regelui Ludovic II a pus capăt vieții de stat independente a Ungariei feudale. Turcii ajung stăpîni pînă în centrul Europei, înconjurînd Țările Române la nord, vest și sud.

Ultimii ani ai domniei lui Radu de la Afumați s-au scurs relativ liniștit. Sfîrșitul său se pare că a fost pregătit de atitudinea avută față de conflictul pentru succesiunea tronului Ungariei, ivit între Ioan Zápolyá, voievodul Transilvaniei, și Ferdinand de Austria. La început adept al lui Zápolyá, protejatul turcilor, deci respectîndu-și obligațiile de vasal, Radu de la Afumați trece apoi de partea lui Ferdinand de Austria, tocmai cînd acesta pierdea din teren. Orientare nefericită, deoarece, după victoria lui Ioan Zápolyá și alungarea lui Ferdinand, soarta domnului Țării Românești a fost iremediabil pecetluită. Sultanul poruncește uciderea lui Radu de la Afumați [2]), în virtutea nenumăratelor dovezi de necredință de care se făcuse vinovat în lungul anilor, desigur însă încununate de poziția favorabilă pretendentului Ferdinand de Austria. În scopul suprimării domnului, turcii încurajează un complot boieresc, organizat și condus de vornicul Neagoe și postelnicul Drăgan. Radu de la Afumați prinde de veste și încearcă să se refugieze, împreună cu fiul său Vlad — nu de mult întors de la turci — la Craiova, la banul Pîrvu. Sînt însă ajunși din urmă la Rîmnicu Vîlcea, sînt prinși, legați și li se taie capetele în biserica Cetățuie. Data exactă a acestui tragic eveniment pare a fi 2 ianuarie 1529.

Sînt într-adevăr greu de rezumat în cîteva cuvinte rolul și însemnătatea lui Radu de la Afumați în contextul epocii sale. Preferăm, în loc de încheiere, să-l lăsăm pe cronicarul moldovean Macarie să dea glas ecoului trezit printre contemporani de faptele domnului Țării Românești. Vorbind despre întîmplările care au urmat morții lui Neagoe Basarab, Macarie scrie : „Și între acestea și după aceștia s-a întărit în domnia aceia un oarecare Radul, care s-a luptat cu turcii, cînd bătînd, cînd fiind bătut ; de patru ori a trecut munții către hotarele ungurești, aducînd ajutor de acolo, și nu s-a lăsat pînă ce nu i-a alungat cu totul din hotarele acelea".

Ștefan ANDREESCU

[1]) Iosif Pataki. Atitudinea lui Radu de la Afumați și a lui Ioan Zápolyá în ajunul luptei de la Mohács (1526), în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai", Series Historia, fasc. 2, 1967, p. 13—28.

[2]) Scrisoare din 9 iulie 1529, din Roma, către cardinalul Wolsey, la E. D. Tappe, Documents concerning Rumanian History (1427—1601) collected from British Archives, The Hague, 1964, nr. 14, p. 25—26 : „...Regèle Ioan, cu o armată puternică, avea cu sine pe voievodul Moldovei și al Țării Românești. Predecesorul acestuia (din urmă — adică Radu de la Afumați) a fost omorît din porunca sultanului, după ce s-a îndepărtat de regele Ioan".

Transmutaţiuni

12

În Cărţile Populare găsim unele indicaţii asupra universului magic amestecat cu elemente religioase. După mărturia lui Zigabinos, Satana ar locui încă în templul din Ierusalim şi ar mai fi avut domiciliul în basilica Sfînta Sofia din Constantinopole, precum şi în orice biserică, de unde ideea stranie că lăcaşurile Domnului ar trebui lipsite de cruce, de altare, amvoane şi icoane, toate instrumente ale Diavolului ca şi clopotele care nu sînt decît trompetele lui. Chiar citirea Liturghiei este un ceremonial ce ţine de messa lui Satan. Bogomilii, nu spun lucruri noi, considerau crucea ca pe instrumentul Prinţului Tenebrelor pentru că pe ea expiase Christos.

Originea flagelării stă în ideea că în toate slujbele există ceva voluptuos ce trebuie distrus. Cronicarul german Albert Argentinensis scria că la sosirea sectei flagelanţilor în Bavaria, la 1 349, aceştia citeau poporului o scrisoare care ar fi căzut din cer de pe altarul Sfîntului Petru şi în care se arăta că sărbătorirea Duminicii ar fi recomandată chiar de Dumnezeu.

Arbitrariul cel mai absurd domneşte în lumea simbolurilor şi a sfinţilor. Într-o biserică din Răstoaca, Sfîntul Cristofor apare într-o viziune inedită : el ar fi trebuit să fie căpcîn, adică tătar din Buceag în imaginaţia pictorului, de unde un cap de cîine. Protectorul lehuzelor, Sfîntul Procopie, umblă călare şi într-armat deasupra războiului sub formă de Vîlvă între oştirile lui Ştefan Vodă. Sfîntul Sisinie, şi el om militar, luptă călare cu un demon feminin care fură copii. Se citează de asemenea şi cazul lui Aaron, care, cu ajutorul unui text, un exorcism, alunga legiuni întregi de draci. Pidalionul dă texte capabile să alunge vrăjile înscrise pe filacterii, acele bucăţi de mătase sau piele în care sînt înscrise chemări ale demonilor.

Fiinţe extraordinare care populează din ce în ce mai des imaginaţia poeţilor noştri (vezi Ion Gheorghe), precum Fisiologul sau Gorgoniile, avînd cap de muieri, omoară numai cu privirile pe curios. Finicsul stă lîngă Cetatea Iliopol după ce a zăcut nouă ani pe chedrii Livanului, *fără hrană. Vremea trecînd, aripile i s-au îmbibat de mireasmă şi aude toaca preotului din cetate, intră în biserică şi se aşează pe jertfelnic, ce numai îndată se-aprinde şi se face cenuşe. A doua zi reînviază întinerit. Pasărea Phoenix are cap de împărat şi ghete în picioare, ea nu seamănă paonului care are cap de aur sau de argint. Ceea ce o deosebeşte este o cunună de pietre preţioase. Vasiliscul, alt animal fabulos, îl junghie pre om cu un cuţit ori fierăstrău de la distanţă, numai cu ochii, ca un laser. Pasărea Caladrinon sau Calandrion scoală bolnavul de pe patul de suferinţă numai cu o ochire puternică. Leoncornul sau Inorogul e o fiinţă dulce ce stă în pat la fete, adormind penibil şi lăsîndu-se prins de vînători, care altfeliu nu-l pot dovedi.*

Jules Bois, pe care l-am mai citat cu tratatul său despre Satanism, descrie planetele în interpretarea magică. Aici transmutaţiunile îmbracă o formă poetică pură. Saturn *în formele lui familiare e lung, gracil, are o faţă în furori, cu patru obraze, unul la spatele capului, cu un cioc scurt ca şi cel obişnuit şi alte două la genunchi. Culoarea lui e neagră, nu strălucitoare, se agită la vînt, dă la apariţie impresia de cutremur. Sosiile lui sînt : porcul, împăratul, un rege bărbos, un dragon, o bufniţă, îmbrăcămintea fiind totdeauna întunecată, mată, fără sclipiri.* Jupiter *este sangvinic, coleric, are statură mijlocie, se agită în mod oribil, vorbeşte mîngîietor, are priviri dulci, seducătoare, mişcarea lui e fulgerul şi tunetul. Reprezentările sale sînt : un rege cu suliţă, o adolescentă cu cunună pe frunte, un taur, un cerb, un paon, îmbrăcămintea fiind azurie sau pur şi simplu un tufiş.* Marte *e lung, coleric, diform, are culoarea roşcată, coarne de cerb, unghii de grifon şi mugeşte ca taurii. Este elanul focului. Sosii : un rege înarmat care fugăreşte un lup, îmbrăcăminte roşie, e cînd cal, cînd cerb. Spiritele* Soarelui *au corp mare, larg, sangvinic, gros, culorile sînt auriul amestecat cu sîngele, pe cer apare tînăr grăbit, luminos. Semnul lor : cei ce le presimt, asudă. Fantomele lor : un rege călare pe un leu, o regină cu sceptru, o pasăre, o roată.* Venus *are corp frumos, statura mijlocie, culorile sînt alb, verde şi azuriu. Steaua simbolizează amabilitatea şi spiritul încîntător. Semnul ei : un rege călare pe o cămilă, o adolescentă goală, o capră, un porumbel, o floare sau un fir de iarbă.* Mercur *e rece, umed, frumos, elocvent afabil, soldat înarmat, cu un trup transparent înaintînd pe un nor argintat. Sosiile : un rege călărind un urs, un adolescent frumos, un cîine, o ursoaică, un sfinx. Îmbrăcămintea lui e pestriţă, apare paradoxal un baston de sprijin.* Luna *are corp mare larg, flegmatic, o însoţeşte un nor obscur, plin de tenebre, obrazul ei se umflă, are ochii roşii care lasă să curgă lacrimi. Se mişcă precum o ploaie pe mare. Sosiile : Regele Săgetător, un copil, o vacă, o oaie şi o scolopendră.*

Ne aflăm, hotărît, în faţa unui adevărat langaj convenţional, întins, divers, superb, capabil de cele mai mari surprize la alcătuire.

Eugen Barbu

7 arte 7 zile

Fănuş Neagu : „ÎNGERUL A STRIGAT“

Dintre romanele *Intrusul, În absenţa stăpînilor, Animale bolnave, Martorii, Singuri* etc., *Îngerul a strigat* este cel mai criptic. Nu pentru că sensurile lui sînt greu descifrabile. Şi nici pentru că romanul ridică multe ipoteze. Nu. *Îngerul a strigat* este — pur şi simplu — un roman criptic. Estetica lui este programatică. Ea descinde din criptologia folclorică. Nu pot să cred altfel, nu pot să admit că. ezoterismul naraţiei şi construcţia „neunitară“, cum observă critica epidermică, sînt produsul unui mare talent ce nu se poate zăgăzui în teoreme. Dimpotrivă.

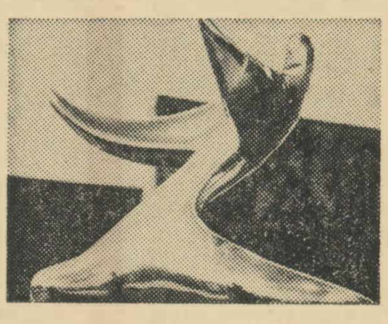
Îngerul a strigat e romanul Povestirii, al Logosului în desfăşurarea nălucilor sale. Al modului cum povestirea se naşte, se construieşte şi se alimentează prin sine. Cum îşi dezvăluie Fiinţa. *Îngerul a strigat* este romanul unui singur erou : Povestitorul, al destinului de povestitor cu toate ale sale apetituri. Mai exact : al povestirii în sine. *Îngerul a strigat* e romanul întîlnirii dintre Fiinţa povestirii şi Fiinţa povestitorului. E romanul modului ontologic de existenţă a cuvîntului şi al dialogului cu istoria în ceea ce are ea ocult, terifiant şi modificator. Ea este prezentă fără ca să vorbească. E prezentă prin cuvînt şi nu întîmplător experienţa lui Fănuş Neagu e sincronică aceleia din poezia actuală şi din *Absenţa stăpînilor*.

Afirm, oricît ar părea de paradoxal, că naraţiunea din *Îngerul a strigat* se îndepărtează de contingent, de acela care este obiectul romanelor masive, atente la detaliul pragmatic. Epicul la Fănuş Neagu se inventează pe sine, ori se alimentează numai din acele fapte, întîmplări care pot contribui la derularea povestirii ca mecanism al timpului sau ca depozitar al lui, fără amprente însă. Căci povestirea în sine nu înseamnă decît timp, recuperarea lui, spunerea despre antecedentele acestuia, dar fără indicarea lor cu ostentaţie. Mai precis şi mai abstract : povestirea *Îngerul a strigat* înseamnă — într-un anume plan estetic — numai mişcare. Povestirea, adică actul vorbirii epice la Fănuş Neagu, înseamnă, aşadar, abstragerea de la realitatea sociologică a întîmplărilor, creînd sociologia inefabilului, a supranaturalului. Înseamnă subînţelegerea lor prin mitizare, simbolizare etc. Sensurile istoriei sînt evidenţiate prin contrast : retragerea în fabulos şi liber arbitru. F. Neagu *deconcretizează evenimentul*, îl descătuşează de legile terestre, purificîndu-l. Îi extrage numai miezul, mişcarea esenţei, elementele de timp, de spectaculos ireal. Dar pentru aceasta el este plasat într-un spaţiu aproape fantastic, legendofil, într-un spaţiu ce nu se îndepărtează prea mult de la estetica basmului. Legile naraţiunii la Fănuş Neagu sînt cele ale basmului atît de incisiv stabilite de Călinescu, şi tocmai punînd în funcţiune una din ele, aceea a stereotipiei, romancierul a reuşit să creeze romanul povestirii în povestire. Sau a simbolului scuturat de concretul care l-a creat, investindu-l cu concretul imaginaţiei atît de panic şi cosmic în cele trei chemări sibilice ale *Îngerului*.

Povestirea, romanul ei, înseamnă a se desfăşura în „absenţa“ unui social psihologic sîcîitor în didactica sa, înseamnă a se desfăşura numai ca povestire. Toate personajele lui Fănuş Neagu, inclusiv autorul ori povestitorul învăţător Eugen Fulga, alias Fănuş Neagu, ce la rîndul lui este fiecare personaj în parte, aşadar, povestirea lui Fănuş Neagu este, în acelaşi timp, o sumă de tautologii şi o gigantică tautologie. Povestirea se povesteşte pe sine precum ideea la Ion Barbu se exprimă pe sine. **A = AXAXA sau AXAXA = AXAXA. Principiul identităţii primeşte aura infinitului. De aici aerul enigmatic, sibilinic al cărţii. Mişcarea unor personaje spre ceva intangibil, irealizabil. Naraţiunea vorbeşte de Cineva, eroii sînt produsul a ceva, dar a ceva** care nu este numit. E, fireşte, cadrul social, sînt evenimentele de pe pămînt, zic de pe pămînt, pentru că în fapt ele se repetrec în spaţiul raţional al povestitorilor. Sînt retrospecţii şi proiecţii în acelaşi timp. Povestirea e, cum am spus, un eveniment în identitate cu limbajul. Povestitorii, sau el, povestitorul, le recreează după o tehnică specială, parabolică, în esenţă folclorică. Vorbind aşadar în absenţa personajului principal — timpul concret — se vorbeşte indirect despre acesta, despre stigmatele lui. Se creează legenda care nu are în vedere un timp şi un spaţiu riguros respectate. Personajele se ipostaziază faţă de cel realist, nu-i respectă calendarul, se fixează într-un climat fantastic cu puteri oculte, magice, — obiectele totemice apar din primele rînduri ale cărţii — într-un climat fabulos, cu un regim de viaţă lipsit de refulări sau tocmai eliberîndu-le. Aşa se face că, desfăşurîndu-se în două planuri paralele, unul presupus, acela al timpului social-istoric şi celălalt real, spus, vizionarismul timpului subiectiv, romanul înaintează sub prezenţa fatidică a primului, substanţa cărţii navigînd spre un deznodămînt imprevizibil subliniat în culori neguroase tocmai pentru că n-a fost indicat pînă aici şi tocmai pentru că a fost personajul principal. El a explodat, s-a dezvăluit în epilog. Ce altceva vor să spună replicile de oracol din finalul cărţii ? Nimic altceva decît că prin forţele sale secrete sau haotice finalismul social a ucis timpul nevinovat, că insul Ion Mohreanu sau pur şi simplu Insul împins într-un peisaj scitic în care domină turmele şi fecalele de porci, reîntoarcerea la condiţia natală ori umană ideală pare imposibilă. Că trădarea de sine ca şi denunţarea aproapelui se plăteşte. Ca şi nevinovăţia. (Cauza împuşcării lui Mohreanu e ambiguă). Mesajul cărţii lui Fănuş Neagu — ce adecvat sună termenul aici ! mai ales că nu uşor se poate ajunge la el — se întîlneşte cu cel al lui Marin Preda din *Intrusul*. Doar sistemele tehnice diferă.

Îngerul a strigat este un roman al necuvintelor, al istoriei ca nonpersonaj. Matei Călinescu a observat acestea întîiul, şi-l invidiez (*Luceafărul*, nr. 51). Morala fabuloasei fabule a limbajului narativ este tristă şi nu trebuie părăsit teritoriul ei, de dragul unei estetici primare, concrete. Efortul romancierului este şi teoretic.

M. N. RUSU

FORMAŢIA „CORAL“

În tabăra studenţească de la Predeal lua naştere la 12 februarie 1968, din iniţiativa lui Dan Lecca, chitară-solo şi muzicuţă, şi Gabriel Mărgărint, baterie, formaţia „Coral“, care avea să vădească curînd, din toate punctele de vedere, atributele unei promiţătoare evoluţii calitative. Formaţia şi-a definitivat componenţa prin participarea lui Doru Donciu, chitară-bas şi flaut, Liviu Blumental, pian, Ovidiu Ivănescu, chitară-armonie, şi textierul Ion Mărgărint. Originalitatea formaţiei studenţeşti, marcată de stilul adoptat — coral —, claritatea şi calitatea vocilor, armonizarea lor cu sonoritatea instrumentală au determinat aprecierea Televiziunii, care i-a găzduit debutul în iunie 1968 cu melodia românească „N-am noroc“.

Repertoriul, alcătuit din partituri interpretate în stilul Bee Gees şi preclasic (două menuete de Bocherini) şi compoziţiile personale („Secolul XXI“, „Visul lui Ţăndărică“, „Tăcere“, „Cutiuţa muzicală“, „Anotimpuri“) denotă o îngrijită selecţie.

Caracteristica dominantă a formaţiei este însă interpretarea sobră, omogenă, cu o dinamică a intensităţilor judicios gradată.

Aranjamentele originale şi admirabila ţinută a intervenţiilor instrumental-solistice ale conducătorului formaţiei Dan Lecca au dus la afirmarea valorii concertelor susţinute la Radio, Televiziune sau la Casa studenţilor.

În vara aceasta, „Coral“ a desfăşurat o bogată activitate concertistică, împărţită între baza studenţească nautică „Tei“, Student-Club şi tabăra de la Costineşti. Melodiile de succes — „Words“, „San Francisco“ sau „Ma che colpa“, ca şi ţinuta artistică înaltă au adus formaţiei un binemeritat prestigiu în rîndurile studenţilor.

Sebastian SÎRCĂ

„ECHILIBRU FRAGIL“ LA „NOTTARA“

„Cum putem trage oare concluzii — se întreabă despre sine Albee — asupra unei opere care se află în curs de evoluţie ?“ Şi are dreptate. E dificil, pentru că autorul are numai 40 de ani, pentru că de la premiera din 1959 a „ZOO STORY“, trecînd prin „TINY ALICE,“, „MALCOLM“ sau „VIRGINIA“, pînă la piesa prezentată astăzi, tînărul dramaturg american a lăsat dovada modalităţilor sale inconstante, dar a uneia discutată la nivelul său valoric (amintesc numai „MALCOLM“). Om al contradicţiilor, dar nu al compromisului, EDWARD ALBEE îşi face cunoscută preferinţa pentru inciziile profunde în psihicul uman, iar răspunsul este raportat la mediul social imediat, cu evidente resurse de generalizare. Piesa montată de Dan Nasta dezbate relaţia pe plan etic dintre membrii unei familii subminată de carenţe personale, unde acel „care cum poate“, lansat de unul dintre personaje, devine cu uşurinţă numitorul comun al felului de a fi şi a gîndi al tuturor — rezultantă a vidului interior, prin care dragostea şi prietenia devin falimentare. Dispreţuindu-se şi chiar urîndu-se pentru slăbiciunile lor, dar incapabili de a lua o hotărîre în ceea ce îi priveşte, se vor găsi totuşi alături pentru a-şi apăra egoist obişnuita linişte. Prin introducerea în scenă a altor doi soţi, prieteni de ani „şi la bine şi la rău“, atmosfera este brusc problematizată, fiecare acţionînd în consecinţă cu resorturile lui psihice. Odată situaţia clarificată, revine aceeaşi linişte înşelătoare, acelaşi ehilibru aparent. Astfel, preferinţele teatrului „Nottara“ s-au îndreptat către una din cele mai expresive piese ale scritorului, în care luciditatea şi obiectivitatea investigaţiei, realismul psihologic, forţa cu care sînt dezbătute problemele sînt trăsături care se topesc una în alta, hotărînd valoarea incontestabilă a textului din care actorii GEORGE CONSTANTIN şi MIHAI HEROVEANU, împreună cu GILDA MARINESCU, LILIANA TOMESCU şi LUCIA MUREŞAN au reuşit momente de strălucitor spectacol. Într-un decor de adecvată funcţionalitate (Al. Brătăşanu) — în care un fundal ceţos transpiră umbre, iar o singură canapea creează impresia, atunci cînd este nevoie, a unui zid despărţitor, cînd petele de lumini au sarcini dinamice proprii — se desfăşoară, perfect intuit regizoral, drama „singurătăţii interferate“.

Gabriel IUGA

Joi, 26 decembrie, ora 19,30, studenţii Facultăţii de matematică-mecanică vor susţine, în aula Universităţii Bucureşti, un spectacol „OUL-OM“, din poezia lui Ion Barbu.

În continuare, urmează un concert de muzică uşoară cu formaţiile : Rolf Albricht, „Cărăbuş“ şi „Hyperion“.

POEȚI-R

IUSTIN MORARU

secol

1.

Sufocați de lucruri, de număr, de balast,
De curgerea învălmășită, deasă
Delirul de direcții cu ochi intercalați
În sensuri împletite ne apasă.

Atmosfera pură e un lux
Antic desigur și-arare surprins
În cîte-o plantă uitucă-n urcare,
În sîmburii veșnici din oameni
Care-ncolțesc înainte
De moartea fragilului trup.

Mustăți prelungi de monștri se zbenguiesc prin aer,
Fulgi microscopici de cenuș-adie
Pămîntul surmenat se cuibărește-n cer
Și nu-și găsește somnul de-atîta gălăgie

Și cîte vieți va trebui să-ncapă.
Stratul acesta de efemer
În veșnicie,
Cît trebui-va să vîslim supuși
Pînă la liniștea mai clară
Care va să vie !

2.

Tăiem tunele în stratul prezent
Să vedem ce vom rămîne
După depunerea lentă la fund
A drojdiei vieților noastre puține.

Și-n tulburele gălăgios
Pierduți, abia dacă-nțelegem
Că fierbem vinul cristalin al zilei
Păstrată încă-n sîmburi
Pînă cînd solul
Va deveni fertil
Sub generații.

portret posibil

Venind pîn-aici ne-am lăsat
Jumătatea trecută în pietre
Și ele păstrează intactă
Viața noastră așa
Cum se-ntîmplase să fie
Străvezie, adîncă, sau grea.

Drumul acesta greoi de nămol
Rămîne înapoi pietruit.
Cîte-o durere naște izvoare
La marginile drumului neîmplinit.

Singur dorul rămîne mereu
Nefixat, vagabond, teleleu
Vînturînd nisipul din noi
Rămas înapoi.

Și din cînd în cînd prăbușirile
Noastre ajung să nască fîntîni
Prin care se vede pînă spre capătul
Viitoarelor generații de mîini.

mai limpezi

Nu intrați în albia mea,
Ieșiți afară cețuri fără matcă,
Voi șerpi nebuni de frig
Încolăciți în jurul unei umbre
Ieșiți afară din lumina mea.

Nu ne salvează nimeni, nu strigați
Se sparge bolta-n țăndări peste noi
Și sub molozul vieții risipite
Nu mai strigați că trece timp coclit
Pe jgheabul de lumină
Al zilei ce ne scaldă.

Extazul e-un pericol cosmic
De dereglări sangvine
Și gălăgia lui trandafirie
Ocupă locul multor vegetații
Închise în planeta noastră
Sub un nămol al grabei.

Nu mai strigați voi șerpi mascați în flori
Ce ne sugrumă unduind lascive.
Voi șerpi — iluzii, lăsați-ne în albii
Mai limpezi și mai singuri
Să-i ducem totuși mării
O lacrimă curată.

NICOLAE DAN FRUNTELATĂ

manole

Apoi, Ană, am să te-nchid
În trupul meu ca-ntr-un zid
Ca să nu mă năruiesc
La un ceas de vis domnesc
Carnea în altar se prinde
Numai gura ta mă vinde
Cînd se-ntoarce la copii
Din zidurile pustii
Și atunci mă bate-o ploaie
Ană, că n-ai să mai vii.

tezaur

Călătoreau fantomele agatîrșilor
Prin munții lui Soare-Apune
De la moarte pînă la Donaris
Pe coastele apelor bune

Și cînd au putrezit apele
Timpul s-a continuat în plaur
Ne-am închinat la soarele lor
Lîngă Cloșca cu puii de aur

dorința

Soarele ca un fluture galben
Și pămîntul schelet uriaș
Sub carne de iarbă
La ferestrele neantului
Ochii lumii
Ca să mai fie ceva ascuns
Nu te voi săruta
Voi orbi, voi pleca
Pînă cînd un cuvînt
Mă va numi
Dorință
Trădîndu-mă

bărbații

Căutăm ca pe o durere
mijlocul timpului încins cu fiere
triști bărbați învinși de legături
apunînd la dungă de păduri

Pînă la stea sînt doi copaci
copacul capetelor de balaur
unde dorm pruncii, ghindă de aur,
copacul cu femeie de sînge
în pămînt rădăcina ne-o strînge

Numai zmeii fugeau înapoi
zmulgînd dincolo copacii-amîndoi
doamne, atunci scăpau de pămînt
ca o balanță călare pe vînt

Nimeni nu se mai naște din ei,
n-au rămas lumii icoane de zmei
au moștenit bărbații inima ultimului viu
și zgîriie cerul cu ea tîrziu, tîrziu...

Cititorul nostru neobișnuit cu străfulgerarea versului în aceste pagini, desigur că va tresări surprins la apariția acestui cvintet liric atît de bogat reprezentat. Parcurgînd seria semnăturilor va constata că toate aceste nume îi sînt bine cunoscute din lectura săptămînală a revistei. Numai că pînă în prezent ele și-au dat aproape în exclusivitate girul civic și publicistic doar în relevarea unor ipostaze mai mult sau mai puțin „prozaice" ale cotidianului studențesc. „Prozaice", mai ales în ceea ce privește mijloacele de exprimare, căci nu o dată paginile încredințate revistei noastre au purtat marca poeziei autentice. Nicolae Dan Fruntelată **a făcut din eseurile politice pregnante metafore ale ideilor, iar** Iustin Moraru **sau** Lucian Balcan **și-au prefigurat nu o dată cu însemnările și reportajele lor cristalizarea unor revelatoare idei poetice. Dacă în ceea ce-i privește pe Fruntelată, Moraru, Copacinschi, Florentin Popescu erau cunoscute antecedentele lirice (apariția ultimilor trei în „Amfiteatru" am și susținut-o cu entuziastă mărturisire de încredere în virtuțile lor lirice), pe Lucian Blacan, mai mult, l-am bănuit poet în constituția sa originară după stilul său reportericesc neobișnuit de metaforic, încărcat de simboluri și reflecții care trădau o natură lirică nedeclarată ca atare. Confirmarea n-a întîrziat prea mult, și în urmă cu cîteva luni acest delicat colaborator, aproape neobservat la trecerea prin redacție, ca urmare a unei sfiiciuni de copil nu prea răsfățat de viață, mi-a înmînat confidențial un plic misterios.**

Absorbit de solicitările curente ale redacției, nici n-am avut răgaz să-i dau repede atenția necesară, ca, în momentul cînd ne-a venit ideea înmănuncherii acestor piese poetice ale reporterilor noștri, să desfac și misteriosul plic : nu mică mi-a fost bucuria citind meditațiile de o pătrunzătoare introspecție lirică ale studentului ziarist de pînă atunci — Lucian Balcan. Orgoliul profesional al redactorului de poezie care am fost ani îndelungați s-a simțit în elementul său. Mi-am dat seama că acest travesti la care recurgem își are pe deplin fundamentată rațiunea.

Cu alte cuvinte, excepția pe care o facem astăzi, ieșind din matca profilului nostru, nu este o recompensă pentru reporterii noștri, pentru că nu este un rabat. Mai bine zis, nu e decît un reportaj despre reporteri împlinit prin verbul inefabil al poeziei.

Forța lirică intrinsecă pe care o degajă cele mai multe dintre versurile pe care le publicăm constituie o frumoasă demonstrație a ceea ce înseamnă poezia cultivată în ambianța cotidiană a publicisticii angajante. Gestul, cu totul în tradiția celei mai prestigioase poetici românești, e cu atît mai demn de laudă cu cît cei care-l fac sînt cu toții studenți și intervenția lor gazetărească poartă și însemnul conștiinței de sine a spiritului militant propriu studențimii.

De altfel, cei 5 poeți și reporteri nici măcar nu sînt cu toții filologi. Iustin Moraru va absolvi în acest an Institutul politehnic din Cluj, iar Adrian Copacinschi pe cel agronomic din Iași, pe cînd ceilalți trei sînt studenți ai Facultății de limbă și literatură română din București.

Scrisul literar nu e de altfel un fenomen izolat printre redactorii și colaboratorii noștri. Și cînd facem această afirmație nu ne gîndim la notorietatea unor Romulus Rusan, Ana Blandiana, Tudor Octavian, M. N. Rusu, Adrian Dohotaru, ci la oameni în curs de constituire ca literați, la un Eugen Patriche, autor de povestiri științifico-fantastice și abil comentator al fenomenului cinematografic, la Ion Segărceanu, ale cărui investigații lirice am avut prilejul să le cunosc încă cu ani în urmă sau la Dragomir Horomnea, și el autor al unor povestiri în care predilecția pentru observația psihologică asupra mișcării interioare a personajelor dezvăluie un posibil analist.

Înseși unele dintre bătăioasele și intransigentele „cronici ale microbistului" se prezintă uneori ca niște atractive „momente literare" inspirate de lumea sportului studențesc. Creionarea unor tipuri și tertipuri sportive, coloritul adesea viu al limbajului constituie de aceea motive în plus pentru editarea lor într-un volum ce va apare în Editura C.N.E.F.S.

Dar, după această lungă paranteză, să revenim la poeții din paginile de față. Selecțiile de versuri pe care le oferim din producția poetică a fiecăruia vor putea, credem, să dea o imagine a virtuților lirice ale celor cinci reporteri.

De altfel, cu excepția lui Lucian Balcan aflat la debut, ceilalți poeți au fost găzduiți adesea în paginile publicațiilor de specialitate. Mai mult decît atît, aproape toți sînt în pragul apariției sau alcătuirii primei plachete de versuri, salt impus de însăși configurarea lor ca individualități poetice. **Deși puține la număr, chiar versurile înmănuncheate în aceste pagini reliefează rezonanța folclorică a lui Nicolae Dan Fruntelată, meditația filozofică gravă a lui Iustin Moraru, efuziunea nostalgică a lui Florentin Popescu în fața cotidianului, teribilismul asociativ juvenil al lui Adrian Copacinschi sau patosul etic disimulat într-o simbolistică sobră al lui Lucian Balcan.**

Publicînd versurile acestor harnici reporteri ai noștri, vrem totodată să dăm și un semn de entuziastă prețuire a strădaniilor lor pe tărîmul lirismului angajant.

Niculae STOIAN

EPORTERI

LUCIAN BALCAN

cioburi

Motto : Ce-ar face umbra-mi, soră
de-o amiază,
fără lumina ce pașii îi
desenează ?

De sting un zîmbet — arde un senin
De-l mint cu plîns, icoane n-am — să-nchin
La pragul îngropat în rana ce-o să fie
de gîndul treaz în taine, sub lespede tîrzie

De torn în gesturi rugi spre stele
de-mi leg cu vorbe pasul, iar fruntea în inele
nu pot aprinde, în suflet gol, lumină :
de-s viu, cei mie sfinți n-or ști să vină

Îmi curge pe obraz un drum de văi
La ...rul sfințit cu-ocările de zei
Un drum știut spre-un alt știut, apus,
mai tremură de noapte, de zori arde răpus

Mai plîngi — tu, Doamne — după alb
cînd îmi strivești de frunte banul lumii, calp ?

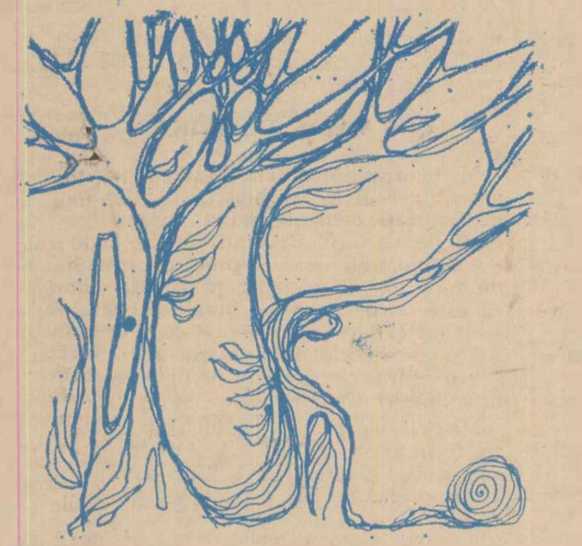
Să-mi fac din coate fier de plug
călit cu jertfe incremenite-atunci
cînd păsările sparte s-adună într-un rug
spre — Ospățul orb cu ceața căzută între junci ?

S-aștern pe o icoană — cu fard, cu seu —
cornuta ?
Mai bine sparg d-o vorbă tăcerea mea, Știuta !

copilărie

Nu mi-am spălat mîinile
cu atinsul de iarna fiarelor, încă
nu mi-am crescut pîinile
cu apa vie rugată-n seri să plîngă

N-am încălecat decît basmele mele
caii lor mi-au sunat la urechi vînt
și alte minuni, taine grele —
surori în același cuvînt

sculptura

E noapte de frig în copii
umbre gonesc despărțirile-ntr-una
frunți de-așteptări asurzite, tîrzii
se-nalță : izbîndă le e Mina

Dalta hrănește un scîncet cu piatră
un altul — cu chipul de cioplit
în sînge, spre noapte. Și latră
la viață ce-și trece răpusul în mit.

zbor inevitabil

Scad sărbători și cad în urme
pe numărul din pașii grei
fără cadență, duși de turme
săpate-n fruntea grea de stei

Cu dinți din pietrele perechi
sparg farmecele — oase vechi
din rupte mîini de mîngîieri
glas — de-ostenitele tăceri
ochii în teamă — de privire a lor :
statuile se sparg, statuile tot mor

De oase grele în pămînt și-n ceară
gestul meu sterp se înconjoară
se-nvăluie de creșterile mute
să spargă-n treceri schelete rău născute
Și arde-n aripi nașterea de păsări

ADRIAN COPACINSCHI

flirt

Dormi cu genunchi îndoiți pe cer
Unde-i inima mea ca un ulcior plin
Uitat pe margine de-o fată,
Din gura ta deschisă crește luna aburoasă ca
un vis

Și de la jocul de popice eu mă-ntorc cîștigător
Rostogolind distrat pe caldarîm bila cu-n picior

Și iar mă fluieră regina din Saba —
Nebuna frumoasă
Cu petunii în geam
Și cu măslini în casă

După ploaie vînd zmeii de hîrtie
Și mă las puțin printre bătrîni să rîd

Vestit de cuci îmi spun :
Semn bun de la soare,
Voi răsuci o trestie de apă de lund
Să curg prin ea în lume direct călare

Numele mi-l pun cu grijă la-nceput
Pe-o carte scrisă apăsat în lut.

festina lente

Mai am ceva de spus,
Mai am de scris...

La carnavalul lumii am ajuns
După primul dans jucat ascuns.
Printe oameni mi-am făcut loc în fața mea
Timpul dădea la spate stea cu stea.

Prietenii mei sînt pe undeva
Între tristeți și bucurii
Sau poate, domnișoara, s-au întîlnit cu viuța
și-au plecat.

Pe tine te cunosc din stradă,
Recitai frumos pe Rilke
Și mi se pare c-ai fost cîndva și orb
Sau numai aveai prea multe flori pe ochi.

De copil am strîns cuvinte-ntr-un ulcior
Mai mici și mai mari
Și alte cuvinte pe care le-am împrumutat vouă
Pentru că vroiam să vă spun pe nume.
Dar a trecut o fată iubind
Și din greșeală mi-a vărsat ulciorul în lume.

doamnă, vizitiul...

Mînă vizitiu !
Între două toamne mă sprijin
Să-mi beau paharul pînă la fund,
Vom schimba caii de poștă
Și fără să văd pe cel care se ascunde în ochiul
meu

Aștept pe cineva care nu vine,
Dă valetul de treflă și du-te,

Diogene
Fiul tău îmi fură o grădină a mea
Pe care o ține în palmă,

Laudă femeilor frumoase !

De pe pod arunc cu pietre-n case,
Cine vorbește noaptea în somn ?
Fug să-mi îndrept stîlpul la poartă
După cumpăna lunii
Și leg pînă la ziuă un bătrîn cu barba de stîlp.

Mă uit în pădurea Crasnei după urși
Și sufletul meu e plin ca o gară de nord,
Iată, familia aceea-și ia rămas bun de la rude,
A chiuit trenul de Praga — e fără un minut !

Opresc la obcine
Și descoperit de zimbri pun mîna la gură și fluier
într-o zare
Ca și cum nu s-ar fi-ntîmplat nimic,
Doamnă
Vizitiul cu lavalieră ți-e drag,
Pe mîine dimineață,
Să-nflorească trandafirii de Voroneț
Ca după o noapte fetele nemăritate.

FLORENTIN POPESCU

acolo-n nord cascade de culori

Acolo-n nord cascade de culori
rostogolesc pădurile-n cetate
și lupi flămînzi se hăituie pe străzi
urlînd în sînge și-n cuvinte,
se leagănă un clopot peste aer
de două mii de ani sălbaticul balans
în trupuri prăvălește rădăcini
acolo-s drumuri lungi și nebătute
de piatră și de aer și de suflet
și apele în piepturi se revoltă
acolo-s arbori oamenii
și-n rădăcini se sfîșie sălbăticiuni
acolo-n nord, acolo-n nord am auzit plîngînd
de două mii de ani, în lucruri, Miorița...

acolo

Acolo gîndurile cad ca zăpezile
ninge liniștit pe prispe o noapte
iepurii-adorm cu dinții-n rădăcini
prunii fierb în alambice dansul de-o vară,
clopotul bisericii s-a aburit de lună
și boii în grajduri adorm pe resteie
visînd fînețele verii ucise,
acolo, acolo-n fiecare noapte, tîrziu,
un om își dezgroapă trupul și fuge cu el
printre copaci căutîndu-și și destinul.

legănam frunze

Legănam frunze, ne legănam pe noi
prin aerul cu țipete de străzi
sparte-n ziduri negre și în cenușă
oprite lîngă boturile limuzinelor
prin fața cărora trecem noi despuiați
de răul și de gardul nestatorniciei
de după care ne latră pretutindeni cîini ;
dacă veniți către noi, dacă intrați
tîrîndu-vă picioarele grele
că nu mai puteți de-atîta umbră merge,
luați numai chipul frumos
al omului care-a ieșit din rîu
ca un copac rodit în plugușoare...
dacă intrați, dacă scăldați
trupurile voastre negre de minciună
în oglinzile cu rame din plete de femei plîngînd
nu tulburați vîntul, nu țipați, fiți numai voi
și dincolo pătrundeți, și amețiți de verde
cădeți în genunchi la lumină, iubiți-o
ca mieii-nebuniți de bucurie lîngă mame
și nu uitați străzile reci din cetate...

coșarele visează

acum în satul meu coșarele visează
și luna fură umbra boilor
și-n sufletu-mi mai ard nespusele comori
pe care joacă flăcări dintr-o vîrstă dusă
care copil ? care flăcău ? care bărbat ?
la dragostea de iele a fugit din somnul
cu sînge scris pe zarea care o să fie ?
și dacă latră iovre și năvălesc ninsori
și dacă blestemul unor barbari uitați
de neputința altora în ușă ne lovește
care e vina și durerea și-mplinirea
unui copac prea-ndrăgostit de aer
care-a fugit nemaiștiind de nimeni
să-și ardă frunzele și crengile
pe-un rug în care-au năvălit tîrziu
cerîndu-și datoria neamul lui străbun
de colțuroși țărani cu inima de păsări ?

Desene de Radu VINCENZ

LABORATOARELE FABRICA DEJA FIINȚE ABSOLUT IDENTICE !

În ultima vreme, remarcabilele succese ale științei au fost puse sub semnul multiplelor implicații etice pe care le comportă aplicarea lor.

Nu trebuie să amintim decît transplantul de organe, tentativa reproducerii embrionului uman în eprubetă, readucerea pe pămînt a navelor cosmice cu destinație îndepărtată pilotate de om, pentru a înțelege cît de dificilă poate deveni atitudinea omului în fața unor realizări miraculoase ale propriei sale genialități.

Ne aflăm acum față-n față cu o nouă complicație : vom putea sau nu să aprobăm reproducerea în zeci de exemplare a unui om chiar dacă acești copii ai secolelor fantastice viitoare vor reedita alți Da Vinci, Chopin, Einstein ?

Care va fi granița între umanizarea și dezumanizarea individului ?

Ne va pune oare știința în situația unui nou veto ?

*

Același om în 50 de exemplare ! Principiul fotocopiei aplicat la biologie ! Oare am ajuns să trăim în acea îngrijorătoare „cea mai bună dintre lumi“ a lui Aldous Huxley ?

Încă nu, dar ultimele experiențe efectuate la Oxford de tînărul cercetător John Gurdon (35 de ani) ne fac să întrezărim un univers în care copiii se pot fabrica în serie la o întreprindere specializată.

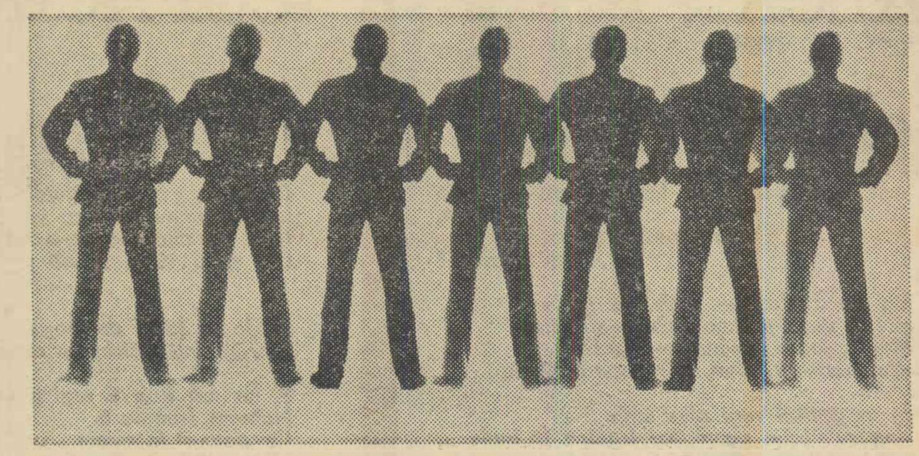
Pentru început, John Gurdon se mulțumește să „fabrice“ broaște, în ciuda tuturor legilor cunoscute ale reproducerii. Potrivit acestor legi, animalul, ca și omul, nu poate da naștere unei ființe perfect identice cu el, copilul fiind produsul fuziunii a două eredități — a tatălui și a mamei. În nucleul oului fecundat cromozomii aduși de ovul și de spermatozoid se confundă și determină caracteristicile unei noi ființe.

Și, totuși, John Gurdon a reușit să producă o serie de broaște perfect identice cu o unică broască adultă.

Această experiență foarte greu de realizat se bazează pe o descoperire esențială a geneticii moderne : celulele reproducătoare — ovulele și spermatozoizii — includ în nucleul lor jumătate din lotul de cromozomi, celelalte celule din organism includ totalitatea cromozomilor care compun patrimoniul ereditar al individului.

Asemenea florilor, John Gurdon a separat nucleul de la mai multe celule intestinale ale unei broaște. Pe de altă parte, a separat nucleul de la un număr egal de ouă de broască fecundate și le-a injectat nucleele celulelor intestinale. În felul acesta toate ouăle au avut același patrimoniu ereditar. În pofida acestui tratament neobișnuit, ouăle s-au dezvoltat normal, ieșind mormoloci și apoi broaște absolut identice. Transpusă la om, experiența ar însemna că, scoțînd nucleul de la 50 de celule ale aceluiași om, ar trebui să se fabrice 50 de oameni absolut identici. De altfel, este ceea ce fac horticultorii — printr-o altă tehnică — reproducînd la infinit, grație unui altoi, o anumită floare cu însușiri excepționale. Astfel, cu un fragment din pielea lui Einstein s-ar putea reproduce sute de Einsteini...

De la broască la om există foarte multe obstacole, dacă n-ar fi decît faptul că broasca își depune ouăle și în mod normal ele se dezvoltă în afara organismului matern. Dar la om și la celelalte mamifere s-ar putea oare interveni asupra unui proces care se petrece în interiorul organismului ?

Și aici prezumțiile lui Huxley încep să devină posibile. Un cercetător de la Universitatea din Sidney, dr. D. G. Whittingham, a reușit să fecundeze în eprubetă ouă de șoarece. El a asistat la prima diviziune celulară, primul început al embrionului. Apoi le-a repus în uterul mamei, unde au continuat să se dezvolte normal. Ceea ce demonstrează că fecundarea în laborator nu alterează posibilitățile existente în ou.

În anul 1966, dr. R.G. Edwards, din Cambridge, a reușit o experiență specială asupra omului. A cules de la femei operate ovule imature și a reușit să le ducă la maturitate și să le fecundeze în eprubetă. **El și-a întrerupt experiența, în mod voit, fiind vorba de material „uman“.**

Din moment ce oul rezistă unor astfel de manipulări, ne putem imagina că s-ar putea aplica metoda lui Gurdon la un ovul uman fecundat după metoda dr. Edwards. Adică să se înlocuiască nucleul ovulului cu un alt nucleu preluat de la altă celulă umană și după 9 luni s-ar naște un om absolut identic cu cel de la care s-a luat sîmburele respectiv. Pentru a reuși acest lucru, oul uman ar trebui să ajungă la maturitate și pentru aceasta nu există decît soluția reintroducerii lui în organismul matern, după metoda aplicată de dr. Whittingham la șoareci. Această metodă se aplică de altfel cu succes la vaci și se obțin serii de cîte o sută de viței de rasă absolut pură.

O etapă de importanță capitală. Pentru a ajunge la copilul din eprubetă complet separat de mamă mai rămîne încă de parcurs un drum important. Biologii încă nu știu să cultive un embrion în laborator. Dificultatea cea mai grea este aceea de a reproduce placenta artificială, fiindcă este vorba de un organ ale cărui funcții nu sînt încă perfect cunoscute. Pentru a cunoaște proprietățile placentei, dr. Kermit E. Krantz (Kansas) crește foetusuri de oposum într-o clocitoare artificială umplută cu placentă umană. El poate observa astfel cu ochiul liber schimburile care se petrec între placentă și foetus în interiorul uterului uman.

În întreaga lume cercetătorii se apleacă asupra acestei probleme. Pe plan pur științific, prezicerile lui Huxley sînt pe punctul de a se împlini. Prin fecundarea în eprubetă, realizarea schimburilor între nucleii celulelor, transplantarea embrionilor etc. biologii dețin cheile care ar putea deschide porțile fabricării unor organisme riguros selecționate și aplică în unele cazuri această știință asupra animalelor. Nu îndrăznesc încă să aplice această tehnică și asupra omului din teama ca „cea mai bună dintre lumi“ să fie cea mai rea.

După EXPRESS, 25 nov.—1 dec. 1968

EVRIKA!

CANCERUL — UN PRODUS AL CIVILIZAȚIEI ?

Astăzi, importanța științei a crescut foarte mult, iar generalizarea cunoștințelor obținute în diverse domenii de activitate a dus la transformări profunde în mentalitatea locuitorilor acestei planete.

Individul și societatea nu mai sînt „dezinteresați“ de cuceririle științelor moderne, ale fizicii și matematicii, ale biologiei și medicinii, contribuind astfel activ la formarea unui model nou de cultură care permite speranța că ziua de mîine va fi mai fericită și mai dreaptă.

Vom exemplifica justețea acestei imagini a viitorului din punctul de vedere al medicului hematolog.

INDUSTRIA — UN FACTOR CANCERIGEN ?

Destul de frecvent se pune întrebarea dacă și cînd medicina va reuși să stăpînească și să învingă două din marile calamități ale omenirii : cancerul și leucemia. Se știe că există o creștere alarmantă a bolnavilor cu astfel de afecțiuni, paralel cu creșterea ritmului de industrializare și această problemă merită mai multe cercetări.

Să nu uităm că noi, oamenii, am creat o lume în care numărul factorilor cancerigeni este în continuă creștere. Noi, oamenii, sîntem de asemenea un produs al acestei lumi create tot de noi. Revoluția industrială este opera noastră, energia ionizantă carcinogenă ca și leucosogenele sînt „făurite“ tot de noi.

Apărarea omului față de toate acțiunile nocive este înfăptuită tot de el, dar de data aceasta este vorba de o operă pozitivă.

În structura socială a lumii există destule elemente care perturbă echilibrul biologic al naturii, așa-numita „homeostazie“.

Diferențele sociale și economice dintre diverse grupe ale populației globului se însoțesc totdeauna și de o diferență de cultură și civilizație, de factori cancerigeni de natură biologică, fizică și chimică.

Pentru a putea programa apărarea contra afecțiunilor cancerigene, noi trebuie să fim la curent cu nivelul cunoștințelor actuale asupra etiologiei — totdeauna controversate — a acestei boli.

VIRUȘI SAU MERCENARI AI MORȚII

De o jumătate de secol noi știm că tumorile și leucoza găinilor sînt boli infecțioase virale. Leucoza șoarecilor, a șobolanilor și a altor animale de experiență este sigur dată de aceeași cauză ca și leucemia pisicilor, găinilor și a vitelor cornute. Toate au o origine virală.

Nu ni se pare o prezumție exagerată dacă am considera că și noi, oamenii, nu sîntem exceptați de un virus cancerigen.

Se pare că aceste supoziții încep să se adeverească.

În Uganda, în condiții meteorologice favorabile, se găsește o formă particulară a cancerului la copiii negri, provocată de 3 feluri de virusuri determinate cu precizie și — fapt curios — aceste virusuri pot fi transmise prin înțepătura unei muște.

Asemenea tumori s-au observat și în Europa, America de Nord și de Sud și se speră că în viitor imunologii vor putea prepara un vaccin anticanceros, antiviral eficace — deși se consideră că virusul este un factor etiologic important și principal, dar probabil nu singurul.

Indubitabil că în profilaxia viitorului un rol principal îl va avea posibilitatea de a decela predispozițiile pentru cancer și leucemie.

Liniile papilare, tipul de constituție sau de acțiune a interferonului, asparagina și ribonucleaza constituie indicii de predispoziție și, la indivizi sensibili, trebuie evitate contactele cu factorii generatori de leucemie sau neoplasm.

Dar foarte importante pentru a asigura un viitor sănătos locuitorului globului pămîntesc sînt acțiunile organizate prin care omul să devină apărător al propriului său organism.

Raporturile umane, legăturile cu industria și produsele ei, condițiile vieții moderne trebuie bine cîntărite și evitați orice factori favorizanți ai leucozelor și cancerelor.

QUO VADIS, MEDICINA ?

Medicina viitorului trebuie să-și lărgească cercul și „medici personali“ să devină toți oamenii avînd un anumit grad de cultură. Specialiștii din toate domeniile trebuie să se preocupe intens de ceea ce se cheamă profilaxie, fie că este vorba de o profilaxie generală — a întregii societăți —, fie că e vorba de o profilaxie individuală specifică sau o profilaxie specială pentru fiecare afecțiune în parte.

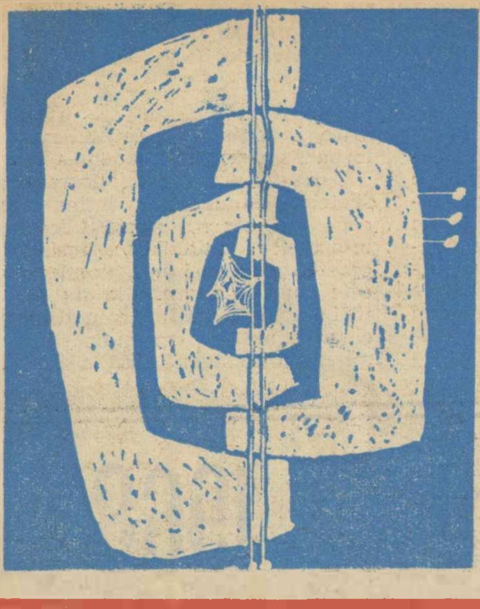
Medicii speră că medicina de mîine va fi în stare să prevină și să reducă substanțial numărul bolilor datorate civilizației... al celor provocate prin acțiuni umane și fiecare om trebuie convins că sănătatea celorlalți ajută de fapt la păstrarea propriei sale sănătăți.

Viitorul nu va depinde numai de numărul și calitatea medicilor și nici de numărul și dotarea clinicilor, ci va depinde în primul rînd de gradul de cultură sanitară a fiecăruia din noi, bazat pe o etică superioară, tradițională.

Viitorul medicinii va depinde și de modul în care vom forma și prepara experți medicali, dar și experți în alte specialități sociale.

În orice caz, niciodată nu trebuie să ne gîndim la dictonul cinic al egoiștilor : „după mine, potopul“, ci să ținem seamă că trebuie „să ne apărăm de indiferenți : ei nu ucid, nu trădează, dar cu acordul lor tacit se perpetuează în lume și crima, și trădarea“ și să avem totdeauna în minte suferințele actuale umane, bolile provocate de civilizație, morțile premature ale unor oameni valoroși datorate acțiunii altor oameni.

După prof. J. ALEXANDROWICZ din revista POLOGNE

SOCIALISM ȘI REPUBLICA

Instaurarea Republicii la 30 decembrie 1947 înseamnă împlinirea idealurilor pentru care au luptat de-a lungul frămîntatei istorii a poporului român cei mai buni fii ai săi. Revendicarea republicii a fost înscrisă într-o formă adecvată contextului politic al epocii, în programul revoluției de la 1848, întrunind adeziunea maselor largi. „Republica — spunea cel mai fervent susținător al ei, Nicolae Bălcescu — **este un stat în care oamenii adunați îngrijesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea și drept țintă frăția"**.

În același spirit, pentru aceleași țeluri au militat C. A. Rosetti, Simion Bărnuțiu, Cezar Bolliac, Dimitrie Bolintineanu și alte personalități politice și culturale ale epocii.

Lupta pentru instaurarea republicii s-a situat pe un plan superior, odată cu afirmarea în viața politică a clasei muncitoare. Mișcarea muncitorească fiind legată indisolubil de ideile republicane, de întreaga luptă de eliberare națională și socială și-a trasat drept obiectiv primordial cucerirea puterii. Încă de la înfiintarea sa, Partidul Comunist Român a luptat pentru un stat republican democratic, subordonînd acest țel luptei generale revoluționare.

Idealul republicii avea să fie împlinit, la un nivel superior celui gîndit de înaintașii noștri, de către clasa muncitoare, de masele largi populare sub conducerea partidului, în condițiile create de actul de la 23 August.

Transformările revoluționare care au început în țara noastră în urmă cu peste două decenii au condus poporul român într-o nouă epocă istorică. Memorabilul act de la 23 August 1944 a deschis poporului nostru calea cuceririi libertății sociale, a realizării celor mai înalte aspirații ale celor ce muncesc, a victoriei revoluției socialiste și trecerii la construirea noii orînduiri. Sub conducerea partidului comunist, stegar neînfricat al intereselor naționale, România a înlăturat pentru totdeauna jugul dominației imperialiste și a cîștigat deplina independență de stat; poporul român, luîndu-și destinele în propriile-i miini, își făurește liber și neatîrnat viața nouă, așa cum dorește — viața socialistă.

Odată cu răsturnarea claselor exploatatoare și cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea, s-a pus capăt pentru totdeauna inegalității sociale și naționale, oricărei asupriri, s-a înfăptuit pentru prima oară principiul egalității în drepturi între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, s-a asigurat înflorirea nestingenită a întregii națiuni. Referindu-se la aceste realități, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„În România, socialismul a învins deplin și definitiv. De la o țară cu industrie slabă, în care monopolurile imperialiste dețineau poziții dominante, cu agricultură înapoiată, în care continuau să mai existe rămășițe ale relațiilor feudale — la țara socialistă de azi, cu o industrie dezvoltată și o agricultură în continuu progres; de la monarhia burghezo-moșierească la Republica Socialistă România este o întreagă epocă istorică, pe care poporul român a străbătut-o cu succes sub conducerea Partidului Comunist Român"**.

Socialismul dă un conținut nou Republicii ca orînduire statală, preluînd, dar schimbîndu-le radical, natura și finalitatea instituțiilor republicane tradiționale, adăugîndu-le noi forme și mecanisme specifice puterii populare. Reflectînd transformările social-economice în structura societății și victoriile dobîndite în făurirea orînduirii socialiste, în anul 1965 s-a adoptat noua Constituție a țării, care consfințește faptul că Republica Română este un stat socialist. **Proclamarea, la 21 august 1965, a Republicii Socialiste România a constituit un eveniment istoric de o deosebită importanță în viața țării, care va rămîne inscris ca o încununare a luptei de veacuri a poporului român.**

Constituția proclamă că **„Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa.**

Puterea poporului se întemeiază pe alianța muncitorească-țărănească. În strînsă unire, clasa muncitoare — clasă conducătoare în societate, țărănimea, intelectualitatea, celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, construiesc orînduirea socialistă, creînd condițiile trecerii la comunism".

Totodată, în Constituție se arată că **„Republica Socialistă România este un stat al oamenilor muncii, de la orașe și sate, suveran, independent și unitar"**. Prin această caracterizare se consfințește esența statului socialist în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, se arată faptul că în patria noastră **poporul este purtătorul suveranității.**

Republica este un lucru al tuturor, întrucît statul nu mai este folosit pentru reprimarea împotrivirii maselor exploatate, pentru menținerea dominației exploatatorilor, ci pentru că statul socialist este pus în slujba poporului.

Succesele obținute în industrializarea țării, în dezvoltarea agriculturii socialiste, în înflorirea învățămîntului și culturii se datoresc muncii însuflețite a clasei muncitoare, a țărănimii cooperatiste, a intelectualității noastre socialiste, se datoresc faptului că toți aceștia, uniți într-un front comun, muncesc conștient pentru înflorirea republicii lor.

Republica noastră socialistă, ca stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, se caracterizează de asemenea, la cea de-a XXI-a aniversare a sa, printr-o dinamică specifică a perfecționării conducerii treburilor economice, sociale și politice.

Atitudinea creatoare în știința politică, confruntarea permanentă a teoriei cu realitatea concretă,

dialectica ideilor

studiată multilateral, atent și minuțios, a permis — cum se subliniază în documentele Conferinței Naționale — partidului să găsească răspuns problemelor dezvoltării patriei, nu prin citate și definiții, nu în scheme și rețete „universal valabile", ci în aplicarea creatoare a marxism-leninismului la realitățile societății românești.

Ca lucru al tuturor, Republica și socialismul înseamnă în același timp și imprimarea principiului muncii colective în întreaga activitate socială și de stat.

Constituția Republicii Socialiste România consacră în mod expres conducerea colectivă ca principiu și metodă de bază în activitatea organelor de stat, care se aplică deja în munca organelor centrale de partid și de stat.

Prin directivele C.C. al P.C.R., cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale, s-a stabilit generalizarea principiului conducerii și muncii colective la toate nivelurile de conducere ale vieții economice și sociale (comitete de direcție la nivelul întreprinderilor; consilii de administrație și birou executiv la centralele industriale; colegiile ministerelor). Prin aceasta, partidul nostru aduce o contribuție prețioasă la îmbunătățirea practicii construirii socialiste, în promovarea celor mai potrivite forme și metode organizatorice desprinse din generalizarea practicii construcției noastre socialiste, precum și din experiența țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Cele mai importante măsuri pentru dezvoltarea țării sînt rodul consultării maselor largi, exprimă voința și înțelepciunea colectivă a întregului popor.

Republica și socialismul se caracterizează, de asemenea, printr-un profund **democratism**; devizei monarhului absolutist „Statul sînt eu", cetățenii țării noastre îi contrapun realitatea politico-socială **„statul sîntem noi"**. Democrația care asigură condițiile interne pentru înfăptuirea libertății nu poate fi realmente asigurată fără suveranitatea care garantează condițiile internaționale ale ființării ei. Esența primei noțiuni o implică pe cea de a doua.

Asigurarea dezvoltării echilibrate a economiei noastre naționale, promovarea intereselor generale ale poporului impun ca deciziile hotărîtoare în politica economică, cum ar fi: stabilirea principalelor proporții, niveluri și ritmuri ale producției, repartiția venitului național pe cele două mari fonduri sociale (acumulare și consum), repartiția teritorială a forțelor de producție, măsurile privind ridicarea nivelului de trai și altele să fie luate de forurile supreme ale partidului și statului, ca exponente ale întregii națiuni.

În același timp are loc și procesul integrării organice a maselor în activitatea de organizare și conducere a producției, participarea efectivă a celor ce muncesc în funcție de locul care-l ocupă în procesul de producție și gradul de pregătire, la luarea tuturor deciziilor care privesc dezvoltarea economică și socială, lărgirea atribuțiilor unităților și organelor locale ale puterii de stat.

Evidențiind democrația ca trăsătură a orînduirii noastre de stat, documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român au subliniat și faptul că **dezvoltarea continuă a democrației socialiste face necesare întărirea legalității, îmbunătățirea raporturilor dintre organele de stat și cetățeni.**

Respectarea legilor, dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor creează condiții favorabile de manifestare a democrației, după cum numai existența unui climat democratic, aplicarea principiilor democratice proprii orînduirii noastre chezășuiesc adoptarea unor legi care să exprime nevoile societății și ale cetățenilor. Într-un asemenea context, noua legislație reprezintă și slujește obiectivele fundamentale ale politicii partidului și statului nostru, corespunde cerințelor actuale ale întăririi statului socialist, realizării rolului său conducător în opera de desăvîrșire a construcției socialiste. În legătură cu aceasta tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: **„Numai veghind la respectarea legii vom asigura ca societatea noastră să fie cu adevărat cea mai dreaptă societate din lume"**.

Ca lucru al tuturor, Republica și socialismul sînt sinonime cu lichidarea deosebirilor sociale și naționale. Ele asigură rezolvarea în chip marxist-leninist a problemei naționale, punînd în relații de egalitate economică, politică, socială și culturală toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate, relații al căror aspect calitativ se dezvoltă continuu. Numai într-un asemenea stat a fost posibilă crearea consiliilor oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare din țara noastră, prin care aceștia participă, alături de poporul român, la întreaga viață social-politică a țării, la conducerea treburilor statului.

În același timp se întărește continuu unitatea social-politică a poporului, a tuturor claselor și păturilor noii noastre societăți. Crearea Frontului Unității Socialiste întruchipează unitatea trainică a tuturor forțelor națiunii socialiste, contribuie la întărirea coeziunii societății noastre, asigură creșterea rolului conducător al partidului în societate. **„Factorul politic fundamental care a asigurat edificarea victorioasă a socialismului în România** — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — **a fost vasta activitate desfășurată de partid în toate domeniile de activitate"**.

Prefacerile economice și social-politice care au avut loc în cei 21 de ani de la proclamarea Republicii și-au găsit expresia și în locul pe care-l ocupă și în rolul pe care România îl are în arena mondială. Punînd în centrul politicii sale externe prietenia, colaborarea și alianța frățească cu țările socialiste, România dezvoltă în același timp relații cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor social-politică, pe baza respectării cu strictețe a principiilor suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

În cei 21 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii, statul nostru socialist — creație a maselor populare — s-a dovedit cu prisosință a fi statul celor ce muncesc de la orașe și sate. **În România socialistă stăpîn este poporul și numai el pe destinele patriei.**

În minunate cuvinte exprimă acest lucru secretarul general al C.C. al P.C.R. cu ocazia aniversării semicentenarului unirii Transilvaniei cu România: **„la semicentenarul existenței sale ca stat unitar, România se înfățișează ca o țară înfloritoare, liberă și independentă, ca o națiune socialistă dinamică, în plină afirmare a potențelor sale creatoare. În frunte cu călăuza sa încercată, Partidul Comunist Român, poporul își înzecește forțele pentru realizarea programului măreț al desăvîrșirii construcției socialismului, pentru făurirea viitorului luminos la care au visat și pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații, cei mai înaintați fii ai poporului"**.

Gh. NICULESCU

Iulie: MOMENT JAPONEZ

Japonia: demonstrații studențești pentru creșterea rolului studenților în organele universitare și autonomie. La Kioto se ridică baricade în ziua destinată alegerii președintelui Universității Doshisha.

La 2 iulie, sute de studenți de la Universitatea Sophia din Tokio organizează manifestații pentru a forța autoritățile academice să nu mai facă apel la ajutorul poliției.

Ecuador: începe „greva de o lună și jumătate".

Franța, 7 iulie: „Dezbaterea de idei" de la Grenoble cu prilejul unui miting în care se discută despre rolul și perspectivele U.N.E.F.

Argentina, 15—17 iulie: greva de la Universitatea La Plata.

Mexic, 23 iulie: se declanșează puternicul val revendicativ al studenților.

August: MOMENT AMERICAN

S.U.A.: ia ființă „zona liberă numărul 1" de la San Francisco. Studenții Universității Berkeley protestează împotriva discriminărilor rasiale.

28 august: Hubert Humphrey este desemnat candidatul partidului democrat pentru președinție la convenția de la Chicago. Reprezentanții studențimii demonstrează sub lozinca: „Realizați pacea în Vietnam chiar acum".

Septembrie: MOMENT MEXICAN

Mexic: timp de o lună de zile, mișcările studențești ating intensitatea maximă. 13 septembrie: 60 000 participanți la marșul organizat de comitetul studențesc de grevă. 19 septembrie: armata înconjoară campus-ul Universității din Ciudad de Mexico, cu tunuri și care blindate. Studenții ocupă clădirile Universității. 20—23 septembrie: ciocniri violente între studenți și poliție. 700 de arestări, 15 morți, 85 de răniți. Lupte în fața clădirii Politehnicii. Repartizarea forțelor: 2 000 studenți, 1 500 polițiști, 1 000 soldați. 28 septembrie: tensiunea se reduce. Comitetul de grevă anunță hotărîrea de a nu disturba desfășurarea Jocurilor Olimpice. 800 persoane arestate în cursul ultimelor incidente sînt eliberate.

Demonstrații studențești în Argentina, Bolivia, Anglia, Japonia, Uruguay, Africa de Sud: grevă la Capetown împotriva încălcării de către guvern a autonomiei universitare; mișcări de solidaritate la Pretoria, Yohannesburg, Grahamstown.

Octombrie: MOMENT PANAMEZ

Panama: studenții își încep greva de protest împotriva acțiunilor întreprinse de poliție și a amestecului în universitate. La 3 noiembrie au loc ciocniri puternice la Ciudad de Panama, unde studenții participanți la marșul organizat cu prilejul „Zilei independenței" sînt atacați cu arme de foc și gaze lacrimogene.

Brazilia: cei peste 1 000 de participanți la Congresul Uniunii Naționale a Studenților, ținut în localitatea Ibiuna, sînt arestați. Printre aceștia: Vladimir Palmeira, Jose Dircen, Edson Soares, lideri ai mișcării.

Jamaica: manifestații la Universitatea Indiilor de Vest din Kingston împotriva discriminărilor rasiale.

Noiembrie: MOMENT ITALIAN

Italia: criza guvernamentală declanșează un val de greve în rîndul mai multor pături ale populației. Studenții și elevii din Roma, Milano, Torino, Genova, Bari, Cagliari și Florența încep un șir de greve și demonstrații, cerînd realizarea unei reforme universitare, pe care trebuia s-o înfăptuiască deja vechiul guvern.

Demonstrații studențești în Pakistan, Liban, R.A.U. Greva studenților mexicani declanșată la 23 iulie continuă. Au loc noi incidente de stradă.

Decembrie: MOMENT IBERIC

Portugalia: primele manifestații de amploare după dispariția lui Salazar din viața politică. Au loc greve pentru îmbunătățirea condițiilor de studiu. Institutul politehnic este închis de autorități. 90 la sută din studenții facultăților de litere, medicină, științe economice și arte declară, în semn de protest, „două zile de doliu".

Spania: 16 noiembrie: greva studenților de la facultățile de științe politice și economice, arhitectură și medicină veterinară. 2—9 decembrie: aceste facultăți sînt închise. Urmează greve și ciocniri cu poliția la Bilbao, San Sebastian, Sevilla, Santander.

Furtunosul an studențesc 1968 (II)

... rememora cîteva aspecte ale acțiunilor revendicative ale studenților din țările capitaliste, continuă în pagina de față cu o trecere în revistă, într-un calendar concentrat, a unor momente de intensă acuitate, relevate la timpul lor în presă, prin știri și comentarii. Din aceeași dorință de a ne aminti, acum, la sfîrșit de an, unele momente prin care au trecut, în 1968, mișcările studențești din diferite părți ale lumii, continuăm și publicarea unor aprecieri sumare în legătură cu frămîntările pentru o reformă universitară din rîndurile studenților italieni și latino-americani.

COMBATIVITATE, CLARIFICARE

Anul revendicativ 1968 a început în Italia, de fapt, la sfîrșitul lui noiembrie 1967, cînd studenții au inițiat o largă dezbatere critică, referitoare la Legea numărul 2314, cunoscută sub numele de legea Gui. Contestația, începută la Torino, continuată la Pisa, Padova și Roma cuprinde, încetul cu încetul, un număr crescînd de studenți, de facultăți. Printre doleanțele formulate de studenți se înscriu cereri privind îmbunătățirea planului de învățămînt, a formelor studențești de autoconducere, a participării studenților în organele academice.

Comentînd evenimentele apărute în viața universitară Pier Lombardi Vigorelli, secretarul Federației Tineretului Socialist Italian arăta că este vorba de o mișcare spontană, pornind din rațiuni juste, care năzuiește la o democrație mai profundă ce nu poate fi garantată de formule anacronice. În același timp Vigorelli observa că studenții denunță, contestă critic anumite stări de lucruri, dar nu fac propuneri concrete de îmbunătățiri.

Presa italiană și îndeosebi cea exprimînd convingeri de dreapta a încercat să „depisteze" apartenența politică a manifestanților, numindu-i prin simplificare arbitrară „tineri comuniști". Dar mișcarea studențească italiană cuprinde, sub platforma comună a reformei structurilor universitare anchilozate, nu numai tineri comuniști ci și socialiști, catolici, membri ai P.S.I.U.P., precum și studenți care, fără a fi aderat la o grupare politică sau alta, vehiculează idei la modă în unele cercuri intelectuale din occident sau alții care, de obicei, neagă toate ideile.

Analizînd evenimentele din Italia, circumscrise anul acesta între două crize guvernamentale s-ar putea afirma că, dincolo de eterogenitatea mișcării—despre care am vorbit — a început să se contureze o puternică tendință de stînga, o radicalizare, consecință firească a unei evoluții mai îndelungate a mișcării. În același timp combativitatea studenților vădește înțelegerea mai exactă a unor realități social-politice, lucru pe care-l recunoaște și LA STAMPA, scriind: „Oricum, un mare merit al studenților este pe punctul de a fi atins — acela de a scoate din imobilism un angrenaj care trebuie să ducă la o schimbare masivă în structura sclerozată a universității italiene cu defecte, contradicții și nedreptăți pe care nimeni n-are curajul să le nege".

Ca un argument în plus la aprecierile noastre s-ar mai putea aduce și un alt fapt. Este vorba despre ceea ce unele ziare din Italia numesc „radicalizarea tinerilor liberali", tendință resimțită în dreapta scenei politice italiene. Astfel se constată o evoluție în rîndurile tinerilor liberali care se circumscrie unor tendințe mai largi ale tineretului de a părăsi organizațiile de extremă dreaptă, tendință corespunzînd pătrunderii mereu mai accentuate în cele mai diferite cercuri ale tineretului a ideilor de stînga, mai precis a conștiinței necesității progresului social.

GENERALII ȘI UNIVERSITATEA

În America Latină, mișcările democratice studențești au o tradiție de mai multe decenii. În Argentina, de exemplu, primele acțiuni pentru o reformă universitară au avut loc în 1918, iar în Guatemala — în 1920. Anul acesta, aproape toate țările latino-americane au fost teatrul unor ciocniri fără precedent între studenți și forțele armate, de-a lungul unui val de acțiuni revendicative universitare și democratice, care au depășit în amploare și semnificații mișcările studențești din 1964 și 1965, ani agitați ai istoriei luptei studenților din aceste țări. În repetate rînduri, comentariile revistei noastre au încercat să lumineze resorturile intime ale acțiunii larg revendicative purtate de studenți. Din informațiile și știrile primite de-a lungul fiecărei luni a anului care se încheie s-a impus, ca o caracteristică a evenimentelor, rolul „important" pe care l-au avut de jucat, în dialogul autorităților cu studenții, forțele polițienești și armate. Și nu întîmplător în doleanțele exprimate de fiecare mișcare studențească printre punctele principale au fost înscrise cererile ca armata să nu se mai amestece în treburile universitare. Cu cîteva luni în urmă, profesorul Edwin Lieuwin a alcătuit un studiu asupra influenței militare în țările latino-americane. Lieuwin a stabilit astfel trei grupuri de țări: „cu regimuri militare, cu influență directă a armatei asupra puterii civile și cu forțe militare apolitice". Diverși cercetători ai rolului militarismului în America Latină au încercat să explice poziția specifică pe care o ocupă aici armata. Se afirmă că, în unele cazuri, armata a devenit un aparat parazitar, de accentuat profesionism, în care mulți aventurieri au găsit o cale originală de îmbogățire. Din bugetele naționale, de pildă, armata primește 20 la sută în Paraguay, 25 la sută în Haiti, 19 la sută în Republica Dominicană, favorizîndu-se un evident proces de mercenarizare.

Comentatorii consideră că, în acest context, armata devine una din principalele forțe conservatoare, interesată în îngreunarea oricăror tentative de reformă, opusă democratizării și schimbărilor interne. „Armata are rolul de a înăbuși în fașă orice embrion revoluționar, orice intenție de revendicare internă", scrie „The Economist".

Dar, desigur, în explicarea conflictelor studențești latino-americane nu este suficientă înțelegerea intereselor militariste, deși, în această parte a lumii, ponderea lor este foarte mare. Ele nu trebuie nici neglijate, ținînd cont de faptul că prin natura revendicărilor sale mișcarea studențească a îmbrăcat aici un dublu aspect. Vladimir Palmeira, unul din liderii studențimii braziliene, explica limpede această dualitate: **„Lupta noastră se dezvoltă pe două coordonate. Prima implică revendicările specific studențești, cealaltă este lupta politică, împotriva inamicului numărul unu al țării: imperialismul. Dialogul nostru cu guvernul este imposibil, pentru că insuși guvernul il refuză. Ceea ce vrem să schimbăm este sistemul".** Poate ar fi semnificativ să adăugăm că, în Brazilia, ca și în alte țări latino-americane, specialistul guvernului pentru problemele învățămîntului și reformele universitare este un general...

★

Au existat mulți comentatori care au încercat, pe diferite căi, să amputeze mișcările studențești de semnificațiile lor majore, mutînd discuția fie pe terenul revendicărilor universitare „tehnice", fie în planul psiho-social exclusiv. Larga contestație pe care studenții au inițiat-o a subliniat, însă, ca un semn al maturizării conștiente a mișcării, raportarea tot mai pregnantă la contradicțiile societății capitaliste moderne, înțelegerea necesității ca universitatea să nu fie privită izolat de societate, dorința de analiză profundă a statutului și condiției specifice a studentului.

Amplitudinea fenomenului studențesc, a problematicii universitare pune în discuție înseși principiile și legile societății capitaliste, pasul spre contestația socială fundamentată fiind realizat deja de unele din mișcările la care ne-am referit. De aceea, în analiza fiecărei mișcări nu este suficientă discutarea contextului universitar, ci înțelegerea raporturilor social-economice complexe specifice capitalismului de azi. Anul 1968 a înfățișat un tablou amplu, în același timp divers și contradictoriu, practic și teoretic, al frămîntărilor generației studioase de pe toate continentele. Și, dacă e relativ ușor pentru comentatori să încerce tradiționale bilanțuri, puțini ar putea să ne spună ce ne rezervă viitorul...

Eugen PATRICHE

O.N.U. la sfîrșit de an

Ciocănelul de bronz al președintelui Adunării Generale a O.N.U. anunță, de regulă, încheierea primei părți a sesiunii forumului internațional cu numai cîteva zile înainte de ultima bătaie, din an, a ceasului. Așadar, îndoit prilej de bilanț.

Pentru cea de a 23-a sesiune a Adunării Generale el trebuie să înceapă cu activul sau pasivul ce i se transferă, cu moștenirea lăsată de sesiunea anterioară. Cunoscut este că sesiunea a 22-a, ale cărei lucrări au fost prezidate de ministrul de externe al României, Corneliu Mănescu, a inscris la capitolul său pozitiv un mare număr de rezoluții legate de problemele păcii și securității, ale [illegible] cooperării economice și tehnico-științifice, ale progresului social-umanitar și altele. Dintre multiplele probleme cu care a fost confruntată, singurul punct de pe ordinea de zi transmis de sesiunea precedentă, cu prioritatea pe care a avut-o atunci, este cel privind situația din Orientul Apropiat. Celelalte probleme, fie că înregistrează un stadiu mai avansat în drumul spre rezolvarea lor, fie că reprezintă puncte „tradiționale" pe ordinea de zi, transmise de la un an la altul de multă vreme.

Sub asemenea auspicii imediate și-a început lucrările, cu trei luni în urmă, sesiunea a 23-a. Pe ordinea de zi, aproape 100 de puncte. Conform uzanțelor, în prima parte a lucrărilor, la tribună s-au perindat reprezentanții statelor membre ale organizației. Ceea ce s-a impus cu deosebire în intervențiile lor, rostite într-un an politic asupra căruia și-au pus amprenta evenimente ce contravin normelor de conduită în relațiile internaționale, a fost reafirmarea încrederii în principiile de bază ale vieții internaționale, în influența binefăcătoare pe care respectarea acestor principii o are asupra evoluției raporturilor dintre state în lumea de azi. Credința în capacitatea popoarelor de a dezvolta și consolida evoluțiile pozitive de pînă acum, cooperarea multilaterală reciproc avantajoasă între națiuni, voința de a depăși momentele critice ale vieții internaționale — ca războiul din Vietnam, situația din Orientul Apropiat, drama nigeriană — au fost laitmotive majore ale dezbaterilor. Dosarul dezarmării a beneficiat, și el, de atenția specială a Națiunilor Unite în această toamnă. Lucrările pe 1968 ale sesiunii nu s-au încheiat mai înainte de adoptarea cîtorva documente importante în materie: o rezoluție care cheamă Comitetul celor 18 state să-și mobilizeze eforturile în vederea întocmirii unui acord de dezarmare generală și totală, o altă rezoluție care cere guvernelor S.U.A. și U.R.S.S. să înceapă neintîrziat convorbiri bilaterale asupra limitării producției mijloacelor strategice de transportare la țintă a armelor nucleare și, în sfîrșit, o a treia rezoluție care apelează la puterile nucleare de a pune capăt tuturor experiențelor cu arme atomice.

Grija pentru îmbunătățirea climatului internațional s-a concretizat, în același timp, în atenția acordată unei sfere de probleme cu un caracter mai special, dar a căror rezolvare are consecințe, pe un plan mai general, asupra păcii, securității și cooperării în ansamblu: lichidarea ultimelor relicve ale colonialismului, condamnarea politicii rasiste și, mai ales, depășirea decalajului existent între nivelul de dezvoltare al diverselor zone ale globului.

În fiecare an, Ziua Națiunilor Unite — și cu atît mai mult în 1968, proclamat Anul drepturilor omului — îndeamnă la reflecție asupra principiilor pe care este clădită organizația, asupra eficienței sale în acțiunea de înrîurire a vieții internaționale, asupra responsabilității care revine membrilor O.N.U. — în cadrul creat de ea sau în afara lui — în promovarea în practică a idealurilor generoase ale umanității.

Din dezbaterile celei de a 23-a sesiuni a Adunării Generale a reieșit clar că tot ceea ce O.N.U. a reușit să facă pentru pacea și cooperarea mondială se datorează respectării principiilor care au prezidat constituirea sa. Dintre acestea, cel mai frecvent invocate și cel mai solid argumentate în cursul lucrărilor recent încheiate sînt cele ale independenței, suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Încălcarea lor de-a lungul ultimilor ani a creat momente dificile în situația internațională, prejudiciind implicit și interesele organizației mondiale, capacității sale de a-și îndeplini obiectivele propuse încă de la întemeiere. La baza O.N.U. — s-a subliniat și la actuala sesiune — stă concepția universalității organizației. Creșterea, an de an, a numărului membrilor săi — de la cei 51 membri fondatori, la cei 127 existenți în acest moment — dovedește preocuparea pentru concretizarea acestei concepții. Universalitatea Națiunilor Unite rămîne însă în continuare unul din marile deziderate ale organizației atîta vreme cît R. P. Chineză — prin potențialul său uman, economic, politic și militar, una din marile puteri ale lumii contemporane — cele două state germane — realități de necontestat ale Europei de azi — sau alte țări ale lumii continuă să rămînă în afara forumului mondial. Sesiunea care și-a încheiat prima parte a lucrărilor în aceste zile nu a depășit nici ea cu succes soluționarea acestor probleme.

Activitatea României socialiste la O.N.U. — în cadrul actualei sesiuni ca și în toți anii care au trecut de la primirea sa ca membru al organizației — este o reflectare a viabilității principiului conform căruia toate statele, mari sau mici, sînt chemate să-și aducă aportul lor propriu la rezolvarea problemelor internaționale. Solii diplomației românești au avut o contribuție activă și în acest an în ce privește adoptarea și concretizarea unor inițiative în domeniile politic, economic și social, care exprimă concepția de pace și colaborare internațională promovată de țara noastră.

Corneliu VLAD

Caetano—un nou Salazar?

STATU QUO PENTRU STUDENȚII PORTUGHEZI

Recviem pentru Lisabona

(cîntec studențesc)

„Oraș adormit pe nisipurile mișcătoare
Sfîntă capelă a nesomnului
Sfîntă capelă a cailor, orgiilor și soarelui
Tu împietrești durerea ca un cîine de stîncă
pe chipul tău inima noastră e grea de marmură,
flori îți cresc în rărunchi
și arbori pe frunte...
Oraș al morților în somn
Mormînt sfînt al dansului și magiei
Mormînt..."

An de an, decembrie devine în Portugalia luna „de vîrf" a mișcării revendicative studențești. E o tradiție? Poate. Dar o tradiție amară, a speranțelor mereu reînnoite printre baionete și baricade...

În septembrie 1968, Antonio de Oliveira Salazar — „decanul dictatorilor", cum îl numesc studenții — se retrage din viața politică. Profesor de științe economice la Universitatea din Coimbra în 1917, ministru de finanțe în 1926, prim-ministru timp de 42 de ani, Salazar părăsește scena lăsînd în urma sa o tradiție de tristă amintire: de la 28 mai 1926 n-au mai avut loc în Portugalia alegeri libere... În scaunul părăsit de dictator se instalează o persoană pe care studenții o cunosc bine, Marcelo Caetano, în vîrstă de 62 ani, fost rector și profesor de drept administrativ și constituțional la Universitatea din Lisabona, fost ministru al coloniilor și autor al legilor coloniale, fost secretar prezidențial al statului, fost ministru al educației. La numai două luni după înscăunarea lui Caetano, un nou val revendicativ de amploare marchează noua etapă a luptei democratice a studențimii portugheze. Dar s-ar putea spune că noua conjunctură politică a influențat sau modificat programul studențesc de acțiune?

Imediat după preluarea puterii, noul prim-ministru a anunțat o inițiativă spectaculoasă, afirmînd că dorește să „clarifice" situația universitară. Este instituită o comisie, condusă de profesorul Henrique Guveya, care, după mai mult de o lună de studii, conchide, printre altele:

— În Portugalia taxele de studii sînt cele mai ridicate din Europa.

— Fiecare al treilea absolvent nu poate găsi de lucru.

— Dotarea tehnică a universităților a rămas la nivelul anilor 1940.

— 93% din membrii clasei muncitoare au numai educație primară, 7% fiind analfabeți.

— La institutele industriale și comerciale numai 54 de studenți din 2159 termină studiile, iar la școlile agricole 77 din 804.

— În 1968 Ministerul Educației a cheltuit 1.837.500 lire sterline pentru nevoile universităților și institutelor de cercetări (de 16 ori mai puțin decît suma alocată reechipării armatei și aviației).

Ar mai trebui adăugat la aceasta că din 1938 pînă în 1958 cheltuielile statului pentru educație nu au crescut, iar în prezent 2% din buget merge în învățămînt, în timp ce 45% constituie alocația armatei coloniale. Portugalia continuă să aibă un număr redus de studenți, reprezentînd un procent de 0,25% dintr-o populație de 9 milioane și 2% din totalul tinerilor între 17 și 25 ani. De-a lungul anilor, peste 70 de profesori reputați au fost exilați, printre aceștia numărîndu-se Egas Moriz, laureat al premiului Nobel pentru medicină, matematicianul Rui Luiz Gomes, azi profesor la Universitatea din Brazilia, fizicianul Manuel Valadares, acum director al unui laborator de cercetări nucleare din Paris.

Criza de lungă durată a învățămîntului portughez a fost însoțită de o creștere treptată a mișcării revendicative studențești. Din 1946 studenții au pierdut dreptul de a-și alege organe reprezentative în asociațiile lor. Lupta tinerilor pentru îmbunătățirea condițiilor de studii reîncepe cu putere în 1962, printr-un val de greve și manifestații încheiate fără excepție prin ciocniri cu poliția, arestări și condamnări.

În fiecare an, momentul cel mai înalt al tensiunii se înregistrează în decembrie. Imediat după începerea noului an universitar, la 19 decembrie studenții sărbătoresc tradiționala „zi universitară" și, de cele mai multe ori, demonstrațiile organizate cu acest prilej declanșează săptămîni sau luni întregi de greve și incidente de stradă. Poate cea mai mare amploare au avut, astfel, acțiunile începute la 19 decembrie 1964, cînd manifestațiile și ciocnirile cu poliția au durat pînă spre sfîrșitul lui februarie 1965. Și anul acesta decembrie a dat semnalul unor noi acțiuni studențești, încadrate în larga mișcare democratică a poporului portughez.

Politica noului guvern în probleme de educație nu a dat nici un semn de receptivitate la doleanțele studenților, iar promisiunile lui Caetano de a „clarifica" situația universitară nu explică la ce fel de clarificare s-au gîndit autoritățile. Pînă acum „clarificările" s-au efectuat cu ajutorul baionetelor și gazelor lacrimogene. Ceea ce, în „politica de reforme tip portughez", nu e mai mult decît un statu quo.

Remus CRISTIAN

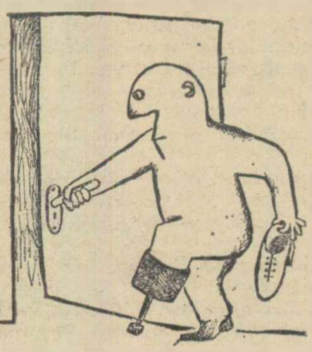
MAPAMOND STUDENȚESC

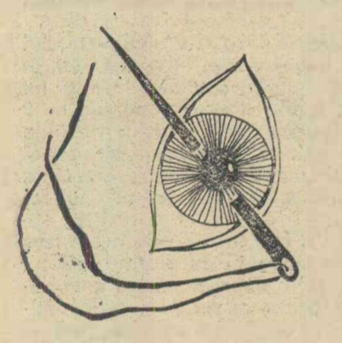
● INDEX — săptămînalul studenților din Voivodina (R. S. F. Iugoslavia), publicat la Novisad în limba sîrbă — sărbătorește luna aceasta zece ani de existență. „Viața studențească" urează cu acest prilej colegilor iugoslavi un călduros „La mulți ani!"

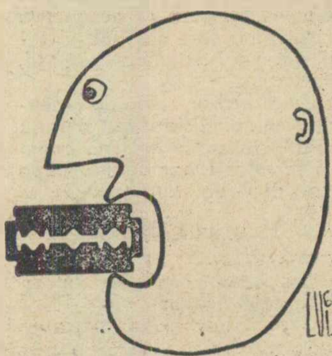
● Între 26—30 decembrie va avea loc la Paris a treia „Întîlnire a studenților portughezi din străinătate", care va stabili programul de acțiune pentru anul 1969 și va alege noul secretariat al S.E.E.P.E. Întîlnirea se situează într-un moment important pentru lupta studențimii portugheze, aflată astăzi din nou în plină acțiune revendicativă. Pe ordinea de zi se vor afla problemele regimului colonial din Guineea, Angola și Mozambic și a emigrării forțelor de muncă portugheze în diferite țări industrializate din Europa. În legătură cu cel de-al doilea aspect se vor discuta formele de colaborare și acțiune comună ale studenților și muncitorilor.

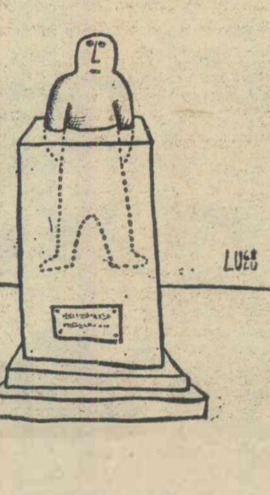
● La Institutul politehnic din Lvov (U.R.S.S.) se experimentează de mai mult timp un nou sistem de cooperare între facultăți și întreprinderi industriale. Un comitet special auxiliar, format din cadre didactice și reprezentanți ai unor firme industriale, se ocupă de calificarea și specializarea tinerilor ingineri, precum și de aplicarea rezultatelor cercetării științifice în producție. În fiecare facultate a institutului există asemenea comitete, organizate în funcție de specificul sectorului respectiv.

Cinci caricaturi de I. Dogar-Marinescu

Umor cu lingurița

La un circ, după terminarea reprezentației, fachirul stătea liniștit în odaia lui și-și scotea fardul de pe față. Deodată intră trîntind ușa un bărbat furios:

— Ești un monstru! Ești un monstru!

— Bine, domnule, dar ce s-a întîmplat?

— N-am vrut să fac scandal în sală, dar ești un monstru. Acum un sfert de oră ai luat-o pe nevasta mea, ai băgat-o într-un sac, și ai tăiat-o în bucăți.

— Bine, domnule, dar două minute după aceea v-am prezentat-o în perfectă sănătate.

— Tocmai de aceea! Tocmai de aceea ești un monstru!

★

Pe o ploaie torențială o tînără mamă, împingînd un căruț, încerca să traverseze strada, dar nu reușea din cauza fluxului neîntrerupt de mașini. Un domn serviabil se opri atunci în stradă și, făcînd semn cu umbrela, stopă toate vehiculele, permițîndu-i astfel să traverseze. Ajunși pe celălalt trotuar, domnul ridică puțin capota căruciorului pentru a privi copilul, dar găsi înăuntru... o păpușă de celuloid.

— Bine, dar ce înseamnă asta?

— Cum vă închipuiați că pe vremea asta îngrozitoare era să-l plimb pe copilul adevărat?!

★

Un radiolog, examinînd un bolnav, constată cu mirare că acesta are în burtă un ceas deșteptător.

— Domnule, ai un ceas deșteptător în stomac!

— Nu e de mirare, cînd eram mic am înghițit un ceas de mînă și probabil că a crescut o dată cu mine...

★

O fată bătrînă se duse la un medic psihiatru și îi ceru să-i dedubleze personalitatea.

Medicul, foarte intrigat de această cerere neobișnuită, întrebă, încurcat, de ce dorește acest lucru.

— Domnule doctor, trebuie să mă înțelegeți, mă simt atît de singură!

Folclor arab

- **Cine nu știe și nu știe că nu știe, e prost — OCOLEȘTE-L!**
- **Cine nu știe dar știe că nu știe, e ignorant — ÎNVAȚĂ-L!**
- **Cine știe dar nu știe că știe, e adormit — TREZEȘTE-L!**
- **Cine știe și știe că știe, e înțelept — URMEAZĂ-L!**

Artere din hîrtie

Ultimele artere artificiale sînt făcute dintr-un fel de hîrtie de dacron. Subțire, suplă și rezistentă, această hîrtie formează tuburi de diametrul arterelor. Țesătura este destul de rară, pentru a permite celulelor să traverseze pereții și să tapiseze pereții interiori. Experiențe făcute asupra porcilor arată că, după un timp, chiar un bun specialist deosebește cu greu artera înlocuită de cea veritabilă. Noul material va servi desigur în curînd pentru operațiile în care e nevoie de înlocuirea unei porțiuni de arteră rigidizată sau chiar blocată din cauza aterosclerozei. În cercetările făcute pînă acum s-au experimentat 161 de feluri de materiale înainte de a se ajunge la această arteră din hîrtie de dacron.

Umor legislativ american

La Gary, în Indiana, e împotriva legii să călătorești cu tramvaiul dacă ai mîncat înainte usturoi sau ceapă.

La Joliet, Illinois, o femeie poate fi închisă dacă încearcă mai mult de șase obiecte de îmbrăcăminte într-un magazin.

La Fort Madison, Iowa, pompierii sînt obligați să facă o „încălzire" de un sfert de oră înainte de merge să stingă un incendiu.

Concurența în lumea viespilor

După cum vă amintiți, într-unul din numerele trecute ale revistei prezentam la această pagină o „piesă" rarissimă și anume „castelul viespilor", descoperit la Asola de italianul Aldo Malcisi. Vizitatorii „Muzeului cetățenesc" din această localitate o consideră o piesă unică în lume. Am primit însă, la redacție, o dezmințire categorică: la 10 decembrie a.c., cetățeanul Nicolae Stan din comuna Nava, județul Ilfov, a descoperit în podul casei sale un „castel" cu mult superior. Față de cel găsit la Asola, care are 5 etaje, cel din Nava

are 9 etaje, un diametru maxim de 32 cm și o sumedenie de piloni de susținere între platforme, plasați cu o rigurozitate matematică de neînchipuit. Dacă „piesa" din Asola a nimerit la muzeu iar Malcisi s-a trezit celebru peste noapte, de ce n-ar nimeri și „piesa" românească la un muzeu autohton? În curînd, deci, o veți putea admira la Muzeul de științe naturale „Grigore Antipa". Deocamdată, o admiră cititorul nostru Liviu Bart, care ne-a și anunțat... victoria românească în această concurență neobișnuită.

Oracol canin

O chiromantă engleză, Pat Benn, a hotărît să prezică viitorul nu numai citind în palmele oamenilor, practică devenită banală; ea s-a specializat în citirea viitorului din... labele cîinilor.

Reclamă cu... substrat

Un faimos bar parizian, frecventat de mulți bețivi, expune la intrare o reclamă cu litere mari „CINE VREA SĂ SE ELIBEREZE PENTRU TOTDEAUNA DE VICIUL ALCOOLISMULUI SĂ INTRE ÎN ACEST LOCAL". Și mai jos, cu caractere microscopice: „Vă facem noi să vă schimbați ideea!".

Coada Pămîntului nu e chiar așa de lungă...

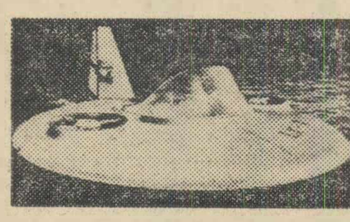
Observațiile făcute de „Pionier VII" vor obliga probabil pe fizicieni să declare că Pămîntul are o coadă mai scurtă decît se credea. Primele observații făcute în mediul interplanetar au condus la gîndul că Pămîntul, ca și cometele, este urmat de o imensă coadă magnetică. Aceasta fiind provocată prin interacțiunea cîmpului magnetic terestru cu vînturile solare, formate — după cum se știe — de fluxul particulelor care se evaporă continuu de pe suprafața solară. După calculele în general admise, această coadă trebuia să se prelungească pînă la enorma distanță de 360 milioane de kilometri.

Dar „Pionier VII", la o distanță de 2,8 milioane de kilometri, nu a observat decît o zonă de turbulență magnetică și nicidecum cîmpul magnetic intens la care ne așteptam. Iar la 5,6 milioane de kilometri, satelitul n-a mai găsit de fel structura magnetică presupusă. Se pare că trecuse de faimoasa coadă a planetei noastre.

Oamenii de știință se întreabă: este oare „coada" Pămîntului chiar așa de scurtă? Sau trece ea prin faze alternative de calm și turbulență? Pentru a avea un răspuns ar fi necesari sateliți așezați la o distanță mai mică, între 500 000 și 1 milion de kilometri, dar în stadiul actual acest lucru este încă greu de realizat, așa că, deocamdată, nu se știe cît de lungă este... „coada" Pămîntului.

A fost văzută încă o farfurie zburătoare!

Nu de mult, în Italia a fost văzută încă o farfurie zburătoare, timp de cîteva săptămîni. Mii de genovezi, precum și locuitori din alte centre, au putut-o admira în voie chiar de la o distanță de un metru. De asemenea, i-au urmărit cu interes evoluția, declarîndu-se în unanimitate încîntați atît de aspectul său exterior, cît și de caracteristicile tehnice. Așadar, „farfuria zburătoare" i-a cucerit pe toți. Este vorba de o curioasă ambarcațiune-hovercraft, denumită „flying disc", construită din poliesteri laminați de firma Roland-Schiffbau din Hamburg și prezentată la Salonul nautic de la Geneva. Originalul hovercraft discoidal are un diame-

tru de 3,20 m., o înălțime de 84 cm și o greutate de 130 kg. Primul model zbura deasupra apei cu o viteză de 20 km pe oră. Al doilea, cel din fotografie, depășește 50 km pe oră și, în prezent, i se aduc îmbunătățiri.

Cel mai tînăr scriitor din lume

Se numește Urjit Shah și e cel mai tînăr scriitor din lume: *trei ani.* Opera lui a fost tradusă în engleză de cea mai tînără traducătoare din lume, americana Claudia Kohn, care are 9 ani. Scriitorul trăiește în orașul Ahmedabad, în statul Gujarat (India). Urjit Shah nu știe să scrie și să citească. Dictează povestirile sale, apoi pune să-i fie recitite și face multe schimbări. Culegerea de povestiri tradusă de Claudia se intitulează „Ploaia este neagră-neagră". Ediția engleză e ilustrată cu desenele altui copil, Anandi Shah, sora de 12 ani a „mini-scriitorului".

Chewing-gum cu muzică macabră

Guma de mestecat a devenit un „viciu" frecvent și printre adulți, dar cel mai mult printre copii. Pentru a-i dezobișnui s-a pus în vînzare o gumă de mestecat specială, care produce o rumoare asemănătoare dinților care clănțănesc. Inventatorul asigură că acela care o va mesteca o dată nu va mai încerca a doua oară.

Concurenții... înfumurați

Concursul care are loc anual la Bourgogne se desfășoară în două etape: prima constă în „fabricarea" „contra cronometru" (maximum 2 minute) a celei mai rotunde țigări; a doua în fumarea unui mare număr de țigări în timp de cinci minute. Anul acesta învingătorul în cea de-a doua probă n-a putut să fumeze „decît" 22 de țigări.

Vă dați seama că, în aceste condițiuni, concursul nu s-a putut desfășura decît în aer liber, iar concurenții, chiar cei foarte modești, au fost considerați... înfumurați.

Bigamie legiferată?

Italianca R. N. este probabil singura femeie din lume căreia tribunalul i-a legiferat o căsătorie fără a i-o anula pe cealaltă. Este vorba de o foarte curioasă conjunctură, suprapusă pe tradiția italiană de a nu pronunța nimănui sentința de divorț.

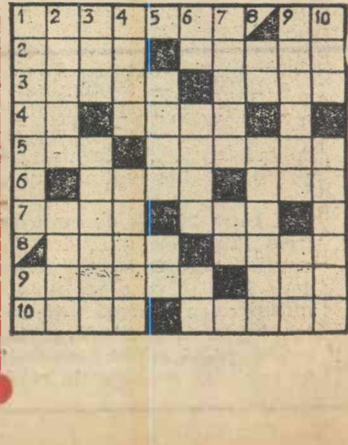
R. se căsătorise, inițial, în rit civil, cu un frate al său, fără a ști că, în urma unui tragic și îndelungat concurs de împrejurări, în vinele lor curge același sînge. Aflînd după cîțiva ani, s-au despărțit, fizic, imediat. Tribunalul nu le-a anulat căsătoria și, între timp, R. găsindu-și un alt soț, a contractat o a doua căsătorie, de astă-dată și în rit religios. Conform actelor, R. e bigamă, deși, în fond, nu e. Nu-i așa că însăși formularea penultimei fraze pare ilogică?

I s-a pierdut urma

ORIZONTAL: 1. — VESTE! (pl.) — NOTAR!; 2. — CARTE! — MARE!; 3. — ANIN! — MIRAJ! (inf.); 4. — Ia luat din liră! — Din cînd în cînd; 5. — Unu s-a amestecat!; — BARAJ!; 6. Fără pereche — Din nou; 7. — Îmaneurcată? — ACESTE!; 8. — Pui de capră (fem. pl.) — SALAM!; 9. — STATAL! — BOTI!; 10. — Metal cu proprietăți magnetice — RELEU!

VERTICAL: 1. — PREZENTAT! (pl.) — Ofilită la-nceput!; 2. — NUMARA! — VALET! (pl.); 3. — FOLOSIT! (inf.) — CIFRAT! (pl.); 4. — Ataș pus invers! — Punct de pe bolta cerească opus zenitului; 5. — Unități de măsură a puterii — Întoarce-te!; 6. — Rădulescu Florin — VAST! — Coperte de almanah!; 7. — Unsori (Mold.) — Așa și-a pierdut capul!; 8. — Mult pe mijloc! — CUIER!; 9. — MICI! (fem.) — USORI!; 10. — IVIT! (pl.). — OSTIL!

Ion PAVEL
student-Iași

PREUNIVERSITARIA

Scrisoarea unei diriginte

Problema orientării profesionale a elevilor constituie o sarcină importantă şi de răspundere a cadrelor didactice. Aceasta rezultă din faptul că în îndrumarea pe care tinerii o aşteaptă din partea profesorilor trebuie îmbinate în modul cel mai potrivit atît caracterul personal al acestei probleme — pornind de la dorinţele şi înclinaţiile tinerilor — cît şi caracterul social pe care-l presupune exercitarea unei anumite profesiuni.

În calitate de dirigintă la clasa a X-a A, secţia reală de la liceul „Mihail Sadoveanu" din Bucureşti, mi-am putut da seama că această problemă preocupă în mod deosebit pe majoritatea elevilor, mulţi dintre ei închipuindu-se de pe acum în faza aspiraţiilor realizate. În acelaşi timp, din discuţiile cu elevii am sesizat faptul că aceştia concep viitoarea profesiune ca un domeniu de activitate strict specializată şi că tot elanul, talentul, voinţa lor trebuie puse în valoare pentru obţinerea măiestriei în limitele specialităţii respective.

Cred că această concepţie privind specializarea profesională, care-i face să acorde atenţie numai anumitor obiecte, se poate repercuta negativ în formarea elevilor, ţinînd seama de ritmul rapid de dezvoltare a cunoştinţelor în toate domeniile de activitate, de legăturile multiple care se stabilesc între domeniile cele mai variate ale ştiinţei, tehnicii, culturii, toate acestea impunînd drept o necesitate obiectivă ca pregătirea de specialitate să fie bazată pe o documentare complexă, multilaterală.

Am ajuns la concluzia că această concepţie trebuie însuşită mai ales de elevii unei secţii reale, care se pregătesc îndeosebi pentru profesiuni cu caracter tehnic, încă înainte de a se afla pe băncile institutelor de învăţămînt superior.

Pentru ca această pregătire să devină mai eficientă, am apelat la tovarăşul profesor academician Nicolae Teodorescu, decanul Facultăţii de matematică a Universităţii Bucureşti, care a răspuns cu multă dragoste la chemarea noastră. Domnia sa a vorbit într-o oră de dirigenţie elevilor din clasa a X-a A despre această interdependenţă între diferitele ramuri ale ştiinţei şi tehnicii şi cu deosebire despre importanţa matematicii în viaţa „matematizată" a secolului nostru. Elevii au luat cunoştinţă de apariţia unor discipline noi, intermediare, ca rezultat al pătrunderii matematicii în biologie, medicină etc. şi despre perspectivele ciberneticii la noi în ţară, primind totodată răspuns la o serie de întrebări puse.

Prezentarea s-a axat mai ales pe legătura dintre diversele ştiinţe şi ramuri ale tehnicii cu matematica şi **a reieşit în mod foarte evident că numai un om pregătit multilateral şi cu o bogată cultură generală va fi capabil de rezultate remarcabile într-un anumit domeniu de specialitate.**

Interesul stîrnit în rîndul elevilor de expunerea tovarăşului profesor Nicolae Teodorescu m-a convins că această metodă de a solicita personalităţi de prestigiu ale ştiinţei şi culturii, care să se adreseze direct elevilor, are o mare eficienţă în orientarea lor profesională. De aceea o voi folosi, împreună cu alte metode, în activitatea pe care o depun în calitate de dirigintă.

Prof. Steluţa GHEORGHIU
diriginta clasei a X-a reală,
Liceul „M. Sadoveanu" Bucureşti

NOTA REDACŢIEI

Salutăm iniţiativa profesoarei Steluţa Gheorghiu, iniţiativă care vine, de altfel, în completarea unei iniţiative a revistei noastre — întîlnirea viitorilor candidaţi la Facultatea de matematică cu conducerea facultăţii, cu absolvenţi şi studenţi ai acesteia.

Ni se pare foarte just punctul de vedere potrivit căruia orientarea profesională a elevilor trebuie începută încă de timpuriu, din clasa a X-a sau chiar a IX-a.

Considerăm că întîlnirea elevilor clasei a X-a A cu acad. Nicolae Teodorescu este un exemplu care trebuie urmat şi de alte licee din ţară. AŞADAR, RECOMANDĂM DIRIGINŢILOR CLASELOR SUPERIOARE ALE LICEELOR SOLICITAREA UNOR CUNOSCUŢI OAMENI DE ŞTIINŢĂ, A UNOR PERSONALITĂŢI UNIVERSITARE CARE SĂ INFORMEZE ELEVII CU PRIVIRE LA DIVERSE PROBLEME ALE SPECIALITĂŢII RESPECTIVE, CU PRIVIRE LA TOT CEEA CE-I INTERESEAZĂ ÎN LEGĂTURĂ CU ADMITEREA ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR, ÎN LEGĂTURĂ CU DISCIPLINA ÎN CARE VOR SĂ SE SPECIALIZEZE.

NI SE PARE, DE ASEMENEA, CĂ ACŢIUNEA REALIZATĂ LA LICEUL „MIHAIL SADOVEANU" REPREZINTĂ O CHEMARE ADRESATĂ TUTUROR CADRELOR DIDACTICE UNIVERSITARE, ÎN SENSUL PARTICIPĂRII LOR DIRECTE LA ACTIVITATEA DE INFORMARE A ELEVILOR CU PRIVIRE LA DIVERSE DOMENII ALE ŞTIINŢEI, LA ACTIVITATEA DE ATRAGERE A ACESTORA SPRE FACULTĂŢILE ÎN CARE MUNCESC CADRELE DIDACTICE RESPECTIVE.

FACULTATEA DE INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI DIN BRAŞOV

La cererea unui grup de elevi din Rîmnicu-Vîlcea, Iosif Sandu, corespondentul nostru din Braşov a solicitat o serie de amănunte despre Facultatea de industrializarea lemnului prodecanului acestei facultăţi, conf. dr. I. DEUTSCH. Redăm mai jos datele furnizate de tovarăşul prodecan:

Facultatea de industrializarea lemnului a fost înfiinţată în 1959, avînd tradiţii în secţiile cu aceleaşi nume existente anterior în facultăţile de Mecanică şi respectiv Silvicultură. Facultatea funcţionează actualmente cu o singură secţie — industrializarea lemnului, pregătind specialişti în două direcţii: tehnologia produselor finite şi tehnologia produselor semifinite. Absolvenţii facultăţii pot lucra ca ingineri în institutele şi întreprinderile de proiectarea şi fabricarea mobilelor, de proiectarea şi fabricarea altor diverse produse din lemn, cum ar fi materiale sportive, instrumente muzicale etc.

De asemenea, absolvenţii facultăţii pot lucra ca specialişti în întreprinderile de prelucrarea cherestelei, a placajului, furnirului şi plăcilor aglomerate din aşchii şi fibre din lemn, în domeniul valorificării lemnului prin chimizare etc.

Durata cursurilor este de 5 ani.

În primii doi ani studenţii urmează cursuri de cultură tehnică generală: matematici, mecanică, fizică, rezistenţa materialelor, chimie, electrotehnică. Începînd cu anul al III-lea ponderea principală o capătă pregătirea de specialitate, în cadrul căreia sînt studiate materii ca Bazele producţiei şi studiul lemnului, Tehnologia fabricării cherestelei, Tehnologia fabricării produselor finite din lemn, Automatizarea proceselor de prelucrarea lemnului etc.

În facultate activează un valoros corp profesoral, care alături de îndeplinirea sarcinilor didactice s-a evidenţiat şi prin numeroase realizări ştiinţifice de prestigiu.

Printre cadrele didactice cu renume se numără conf. dr. ing. Radu Aurel, decanul facultăţii, conf. dr. ing. Al. Ştefan, prof. dr. ing. I. Filipovici, al cărui manual de „Studiul lemnului", mult apreciat în străinătate, a fost solicitat pînă şi de Japonia. Practica de vară a studenţilor se desfăşoară în combinate de industrializarea lemnului, fabrici de prelucrare, de produse finite şi semifinite. În aceleaşi întreprinderi viitorii ingineri efectuează practica pentru lucrarea de diplomă.

Ţinînd seama că aceasta este singura facultate de profil din ţară şi avînd în vedere avîntul pe care l-a luat industria de prelucrare a lemnului sînt de subliniat perspectivele largi care se deschid în faţa absolvenţilor facultăţii.

Enumerînd doar cîteva din combinatele unde vor putea activa viitorii ingineri (Reghin, Gălăuţaş, Rîmnicu-Vîlcea, Piteşti, Blaj, Sebeş-Alba, Suceava, Constanţa, Pipera) avem imaginea posibilităţilor de afirmare de care dispun aceştia.

Amintind şi condiţiile optime de studiu care stau la dispoziţia studenţilor braşoveni, gama largă de activităţi cultural-sportive care au devenit tradiţionale pentru populaţia studenţească a oraşului, tovarăşul prodecan a încheiat cu o călduroasă urare de succes pentru toţi elevii care candidează la „cetăţenia universitară" a Braşovului.

POŞTA ADMITERII

OANA LEODOR — FĂGĂRAŞ. La Facultatea de tehnologia construcţiilor de maşini examenul de admitere cuprinde două probe scrise: la Matematici (algebră, geometrie plană şi în spaţiu, trigonometrie, calcul diferenţial şi integral) şi la Fizică (mecanică, electricitate, fizică moleculară şi căldură). Examen oral se dă numai la Matematici. La proba orală sînt admişi numai candidaţii care au obţinut cel puţin media 5 la cele două lucrări scrise. Aceleaşi probe sînt cerute şi la examenele de admitere în Facultatea de electrotehnică şi în Facultatea de electromecanică. Idem la Electromecanică minieră.

TEODORESCU GHEORGHE — BĂLCEŞTI — VÎLCEA. Condiţiile de admitere în Facultatea de mecanică, în Facultatea de mecanică agricolă şi în Facultatea de construcţii sînt identice cu cele indicate în răspunsul destinat Oanei Leodor.

COLF MARINELA — SEBIŞ — ARAD. Pentru admiterea în Facultatea de filologie — secţia de limba şi literatura franceză — secundar limba şi literatura română, trebuie să vă pregătiţi la Limba franceză (examen scris şi oral) şi la Limba şi literatura română (examen oral). Nu cunoaştem ce reduceri sau adăugiri se vor face actualei programe analitice, de aceea, ca şi dv, aşteptăm apariţia broşurii „Bacalaureatul şi admiterea în învăţămîntul superior" pe care o pregăteşte Ministerul Învăţămîntului. E adevărat că o pregăteşte cam de multişor...

MUSTAŢĂ GHEORGHE — POIANA ŢAPULUI. Durata studiilor la Facultatea de drept este de 4 ani. Această facultate nu are secţii, absolvenţii ei urmînd să se specializeze în primii ani de producţie. O excepţie o constituie Facultatea de drept din Bucureşti, unde s-a înfiinţat chiar în acest an o secţie de ştiinţe administrative. Examenul de admitere în facultăţile de drept cuprinde probe scrise la Istoria României şi Elemente de filozofie şi Socialism ştiinţific. La oral se dă examen numai din Elemente de filozofie şi Socialism ştiinţific.

D. DUMITRU — COMANA — BUCUREŞTI. Examenul de admitere la secţiile de Geografie ale facultăţilor de geologie-geografie cuprinde probe scrise la Geografia fizică şi economică a Republicii Socialiste România şi Geografia economică şi politică a lumii. La prima materie se susţine şi un examen oral. Data concursului nu este cunoscută încă, dar e probabil că va fi fixată în prima jumătate a lunii iulie. În ce priveşte modul de desfăşurare a examenului, prioritatea o deţin probele scrise, care sînt eliminatorii.

V. GABRIELA — CLUJ; BADULESCU RADU — BUCUREŞTI. Probele cuprinse în examenul de admitere pentru facultăţile de medicină sînt următoarele: Anatomia şi fiziologia omului (scris şi oral), Chimie organică (scris) şi Fizică — structura atomului, optica, fizica moleculară şi căldura (scris). Media obţinută la examenul de bacalaureat nu mai este luată în considerare la examenul de admitere. Alte amănunte vă vom furniza într-o viitoare consultaţie destinată posibililor candidaţi la studenţie în institutele de medicină şi farmacie.

MIHAI C. — BUCUREŞTI. La Facultatea de automatică din cadrul Institutului politehnic din Bucureşti, la examenul de admitere se susţin probe de Matematici (scris şi oral) — geometrie, algebră, trigonometrie — şi Fizică (scris). Răspunsul e valabil pentru ambele secţii ale facultăţii, care a fost, de altfel, prezentată mai pe larg într-un număr anterior al revistei noastre.

Ca absolvent al acestei facultăţi puteţi lucra în domeniul proiectării, cercetării, construirii şi utilizării de sisteme automate, în domeniul întreţinerii acestora.

FĂGĂDAN VALENTINA — AIUD. Nu vă putem comunica nimic în legătură cu programa analitică şi modificările ei. Examenul de admitere se dă pe secţii, deci trebuie să vă inscrieţi înainte de examen la secţia pe care doriţi să o urmaţi.

CRONICA MICROBISTULUI

„U"

Mai sînt destule luni pînă la marea sărbătoare a lui „U", dar „u"-iştii au intrat de mult în transă : au început pregătirile, au făcut invitaţii, s-au gîndit la programe, insigne, ecusoane şi la tot felul de însemne jubiliare. Lumea sportivă a Napocăi te primeşte astăzi în rîndurile ei numai cu condiţia să accepţi să-ţi vorbească, şi să spui şi tu ceva, despre cei 50 de ani ai marelui club universitar.

Recenta şedinţă de analiză a secţiei de fotbal nu putea, evident, să facă excepţie. Şi n-a făcut. Raportul prezentat de antrenorul Teaşcă — un raport doct, unanim apreciat pentru înalt nivel profesional şi pentru exigenţă — a stimulat discuţii deschise, principiale şi academice asupra comportării teamului clujean în prima parte a campionatului, asupra conduitei fiecărui jucător pe teren şi în afară, asupra activităţii secţiei şi antrenorilor. Faptul că la această obştească adunare au fost prezenţi — pe lîngă echipă şi cei legaţi direct de ea, pe lîngă reprezentanţii unor foruri locale — atît doi dintre cei mai vîrstnici foşti fotbalişti de la „U", Huza şi Raţiu Brutus, cît şi şase ziarişti, printre care patru bucureşteni, a conferit analizei caracterul de eveniment. Eveniment de lucru, pentru că s-a stat pe îndelete la sfat ; eveniment sărbătoresc, pentru că fiecare se gîndea la ce trebuie făcut ca semicentenarul să fie onorat cum se cuvine.

Jocul şi rezultatele echipei „Universitatea" au fost analizate, cum era firesc şi necesar, prin prisma celor 13 puncte şi a locului 12 din clasament — „performanţe" mediocre ale unui fotbal mediocru. Dacă cei 22 de jucători folosiţi în această toamnă n-au reprezentat în soccerul românesc ceea ce aşteptam, vina este în primul rînd a lor, dar nu numai a lor ; s-au mai adăugat şi alte cauze : rulajul prea multora în prima formaţie ; accidentarea lui Pexa, care a produs serioase spărturi în sistemul defensiv ; uşurinţa federaţiei în acordarea sancţiunilor pentru clujeni (în timp ce Dumitrache, spre exemplu, a fost iertat peste noapte de cele 4 etape dictate de comisia de disciplină) etc. etc.

Întrebării care a stat pe buzele fiecăruia — dacă formaţia va reuşi ori nu să se redreseze — toată lumea, jucători, antrenori, conducători, suporteri, i-a răspuns printr-un categoric şi optimist DA. Argumente ? Iată-le :

Băieţii sînt tineri şi talentaţi, ştiu fotbal şi pot arăta şi mai mult. Condiţii au, slavă domnului, pentru că vechea secţie a făcut tot ce-a putut pentru a-i ajuta. Adică : media de vîrstă era, cu un an în urmă. de 27 ani ; astăzi este de 22 ! Cabinele şi vestiarele au fost cîndva ca la echipele de „B" ori „C" ; astăzi Universitatea Cluj se mîndreşte cu cel mai modern vestiar dintre toate echipele de „A" (saună pentru refacere, bazin şi sistem de oxigenare, garderobă cochetă şi plăcută ş.a.). Tot cu un an în urmă echipa avea o „zestre" de 48 examene restante ; astăzi toată lumea e la zi în această privinţă şi se speră ca apropiata sesiune să nu dezmintă aşteptările. Se înţelege că fiecare realizare — din cele citate şi din celelalte, nepomenite aici — s-a bucurat de un sprijin real, dar perfect principial. Există toate temeiurile să credem că, plecînd de la 1 şi nu de la zero, noua conducere a secţiei de fotbal va putea face şi mai multe.

Rămîne deci problema conducerii tehnice. Ziarele au anunţat — sec — plecarea lui Teaşcă şi angajarea lui Ştefan Cîrjan. Cunoaştem mai în amănunt situaţia şi aducem cîteva lămuriri.

În urma unor diferende, care au culminat cu programarea unui meci amical al formaţiei C.F.R. Cluj pe terenul Universităţii, în ciuda timpului ploios şi a împotrivirii lui Teaşcă (îngrijorat de starea gazonului, neschimbat de 15 ani, acesta îşi programase antrenamentul său pe alt teren), ambele părţi au ajuns — de bună voie şi nesilite de nimeni — la necesitatea divorţului. Şi astfel, pentru a nu ştim cîta oară, Teaşcă se dovedeşte instabil pentru că e... stabil în principii. Clubul, apreciindu-i meritele, i-a acordat transferul (în alb, pentru că pînă astăzi, 25 decembrie, Piticul n-a discutat nimic cu nici un club — ceea ce înseamnă că zvonurile în legătură cu Steaua sau Rapid sînt total false). În şedinţa de analiză amîndoi antrenorii — cel vechi şi cel nou — şi-au dat mîna bărbăteşte, rostind cuvinte sincere şi impresionante :

C. TEAŞCĂ : „Vă mărturisesc sincer că sînt emoţionat de despărţire. Este pentru prima dată cînd plec de la o echipă predînd ştafeta.

Nu Fane Cîrjan este continuatorul meu, ci eu sînt continuatorul ideilor lui. Şi eu am învăţat fotbal de la nea Fane. Eu am crezut şi cred în capacitatea lui. Îi doresc din inimă mult succes".

ŞTEFAN CÎRJAN : „Găsesc aici o echipă lucrată excelent şi nişte condiţii excelente. Titi a muncit cu suflet şi cu elan. În fotbal, elanul este pentru mine moneda forte. Ancorat, bineînţeles, temeinic pe suportul tehnic şi tactic. Eu plec de la premisa unei înţelegeri între mine şi jucători. Dar înţelegere adevărată, nu falsă sau interesată. Pe această balanţă a dragostei reciproce vom cîntări şi bucuriile şi amărăciunile insucceselor. Că vor fi şi insuccese. Aşa e fotbalul !"

...Acestea fiind zise, să aşteptăm viitorul cu promisiunile lui. Poate, pînă la urmă, favoriţii mei de sub Dealul Feleacului îmi vor onora acel „Decalog al încrederii" pentru care am fost ţinta atîtor ironii. Mai sper !

G. MITROI

Pionul a devenit regină

Evoluţia judo-ului la noi se poate asemui cu modesta înaintare a unui pion pe tabla de şah.

Ignorat de favorurile sportive, lipsit de sprijin şi cunoscut publicului doar din relatările fugare cu parfum exotic ce mai punctau uneori paginile ziarelor, sportul abnegaţiei, al

modestiei şi al perseverenţei a înaintat încet dar sigur, cucerindu-şi galoanele popularităţii în semiobscuritatea anonimatului. Îndrăgit de masele de tineri, în special de studenţi, sistemul de autoapărare nipon a fost oficializat în vara acestui an prin înfiinţarea Federaţiei române de judo, ca rezultat al cererii opiniei publice sportive, al propunerilor făcute — printre alţii — şi de revista noastră.

Recenta „Cupă a Federaţiei" a reunit pe cei mai buni judokani din ţară, atrăgînd în tribunele sălii Floreasca un public la fel de numeros ca la galele de box sau la cuplajele de baschet. Spre satisfacţia noastră echipele studenţeşti au fost nu numai cele mai multe, dar şi cele mai bune.

Universitatea Bucureşti (antrenori Frankie Nour şi N. Popovici) a cucerit „Cupa Federaţiei" ; *Politehnica Timişoara* a ocupat locul secund, iar *Politehnica Bucureşti* s-a clasat a patra. Menţiuni — pentru comportarea bună a studenţilor braşoveni, precum şi a celor de la *Agronomia Bucureşti* şi *I.E.F.S.*, deşi din evoluţia lor rezultă clar că sînt complet lipsiţi de experienţă competiţională.

Modul în care s-a afirmat judo-ul studenţesc e un exemplu de perseverenţă, de modestie şi de abnegaţie. De perseverenţă a sportivilor, de abnegaţie şi modestie a antrenorilor care, în condiţiile neglijării acestui sport de către cluburile universitare, au reuşit totuşi să-l [illegible]dice pînă la nivelul performan[illegible].

Acum, cînd pionul s-a tran[illegible]mat în regină, toţi cei ce l-au privit cu dispreţ se înclină în faţa lui.

Judo, şahul muşchilor, forţa în slujba inteligenţei, sportul mai spectaculos decît luptele şi mai curat decît boxul, primeşte abia acum ce i se cuvine. Mai bine mai tîrziu !

Ov. PĂUN

...şi iarăşi Oblemenco

Sîntem datori cititorilor cu anunţarea deciziei în conflictul dintre antrenorul Ştefan Coidum şi fotbalistul Oblemenco. Secţia de fotbal a „Universităţii" Craiova a hotărît (cu 4 voturi pentru şi unul contra — al antrenorului) ca jucătorul să nu fie suspendat. Dar : să primească ultimul avertisment ; să dea un angajament personal în care să ceară ca, la prima abatere mai gravă, să fie suspendat pe timp de 2 ani de zile.

În aceste condiţii, antrenorul Coidum a rămas la echipă. (Oblemenco însă nu a scris angajamentul !) Asupra celorlalte probleme ridicate în analiza echipei de fotbal din Bănie vom reveni...

Perioada analizelor retrospective

FLASH TIMIŞOREAN

Am avut ocazia să asist la şedinţele de analiză ale celor patru cluburi studenţeşti timişorene. Şi am fost plăcut surprins : nimic din formalismul obişnuitelor — din păcate, pînă nu de mult — dări de seamă ; totul a fost privit drept în faţă, fără ocolişuri şi escamotări ; s-a tras linie, s-a făcut bilanţul şi au început discuţiile sincere, principiale, despre ceea ce trebuie făcut pentru ca sportul să devină nelipsit din programul zilnic al tineretului studios, pentru ca performanţele să fie mai numeroase şi mai înalte.

★

În oraşul de pe Bega sportul se bucură într-adevăr de o mare popularitate în rîndul studenţilor, dar, din păcate, nu peste tot. Cele mai bune exemple le oferă Institutul politehnic şi Universitatea, cele negative Medicina şi Agronomia.

La „POLITEHNICA" — cel mai puternic club universitar din ţară (11 secţii nominalizate) — 40 la sută din totalul studenţilor participă cu regularitate la competiţiile sportive de masă (întreceri inter-ani, inter-facultăţi, inter-cămine) ; numai în primele două luni ale acestei toamne universitare circa 800 de studenţi au obţinut insigna de polisportiv ; două zile pe săptămînă bazele sportive sînt puse la dispoziţia sportului de masă ; anul acesta viitorii ingineri au prestat peste 35 000 ore de muncă patriotică pentru amenajarea unor baze sportive simple la Facultatea de hidrotehnică, la Mecanică şi la căminele studenţeşti.

În ce priveşte sportul de performanţă trebuie amintit, în primul rînd, că acest club a dat loturilor naţionale 13 sportivi, printre care se remarcă înotătorul Costa — recordmen naţional la 100 m şi 200 m bras — participant la ultima Olimpiadă. Nu este lipsit de importanţă nici faptul că, din cei 414 sportivi ai clubului, 6 sînt maeştri ai sportului, 52 au categoria I de clasificare şi 152 categoria a II-a. Nu mai puţin de 13 echipe participă la campionatele naţionale, iar în cadrul campionatelor judeţene şi municipale studenţii politehnişti sînt reprezentaţi de 18 echipe. Rezultate remarcabile s-au obţinut la caiac-canoe, canotaj, judo, gimnastică, tir. Echipa masculină de handbal a clubului a reprezentat România la Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Sofia şi a obţinut un meritoriu loc patru.

Dar nu toate secţiile au obţinut rezultate pe măsura posibilităţilor. Astfel, secţia de atletism bate pasul pe loc şi uneori nici măcar atît. Ce părere au antrenorii despre faptul că au doar o valoare şi două speranţe. (Em. Tobias — 21,5 la 200 m şi 48,2 la 400 m ; Adrian Laurenţiu — 15,34,00 şi Nic. Manea — 15,43,00 la 5 000 m ?). Poate că am accepta justificarea lor — studenţii nu vin cu o pregătire sportivă corespunzătoare din liceu — dacă realitatea nu ar infirma-o. Oare cum se poate justifica faptul că o serie de atleţi — speranţe naţionale cînd au intrat în facultate — obţin de la an la an rezultate mai slabe ? Ne referim la Darie Socaţiu (6,80 m la lungime în 1967 şi 6,35 m în 1968), Ştefan Kemecsei (10,8 la 100 m în 1966, 11,1 în 1967 şi 11,3 în 1968), Aurelia Macovei (12,05 m la greutate în 1967 şi 11,16 m în 1968). La fel de alarmantă este şi situaţia fotbalului. Dar despre „sportul rege" vom vorbi amănunţit într-un alt număr al revistei noastre.

Şi la „UNIVERSITATEA" s-au obţinut rezultate frumoase. O atenţie deosebită se acordă aici sportului de masă, organizîndu-se cu regularitate Cupa anilor I, campionate inter-ani, inter-facultăţi, inter-cămine. Prin grija catedrei de educaţie fizică s-au organizat săli de sport pentru înviorare şi forţă pe lîngă aproape toate căminele, iar la căminele nr. 3, 6 şi 7 fiecare cameră a fost înzestrată cu benzi de cauciuc, haltere mici şi gantere. Dintre cele patru divizionare A se remarcă în mod deosebit echipa feminină de handbal — campioană naţională — şi cea de rugbi (locul doi în Cupa de vară). Cele trei echipe din divizia B se numără printre protagonistele întrecerilor. Am fi nedrepţi dacă nu am aminti rolul jucat de Facultatea de educaţie fizică în obţinerea acestor importante succese. În general însă, vorbind de sportul din cele două mari institute timişorene, trebuie spus că, pe lîngă aportul celor două catedre de educaţie fizică (şefi — conferenţiarii C. Bucur şi C. Iovănescu), la obţinerea succeselor un rol deloc de subestimat l-au avut şi sprijinul permanent acordat de rectoratele care tutelează cluburile, ca şi de o serie de tovarăşi de la alte instituţii din oraş, care fac parte din conducerea diferitelor secţii de performanţă.

Celelalte două cluburi studenţeşti din Timişoara — „MEDICINA" şi „AGRONOMIA" — se situează prin rezultatele lor la polul opus. „MEDICINA" trăieşte propriu-zis prin secţia de şah. E drept că şahistele G. Baumstark şi S. Makay au obţinut locuri fruntaşe (III şi respectiv VI) la campionatul naţional şi au cîştigat cîteva concursuri internaţionale, dar numai cu două floricele...

În ce priveşte clubul „AGRONOMIA" aici este o situaţie cu totul spe[illegible]. De fapt, nici nu poate fi vorba de un club atîta timp cît nu dispune de nici o bază sportivă (a avut una foarte frumoasă, dar cu cîţiva ani în urmă a fost transformată în... seră !) şi nici măcar de o singură secţie nominalizată. Şi e normal să fie aşa atîta timp cît şeful de catedră, lectorul Elemer Wiler, se ocupă mai mult de... mecanică decît de sport ! Cîteva cadre didactice din institut au vorbit cu melancolie despre o bogată activitate sportivă ce se desfăşura aici cu 15—20 de ani în urmă. Poate că pasiunea lor pentru sport va trezi din somnolenţă şi pe cel ce-ar trebui să fie sufletul mişcării sportive la Clubul „Agronomia".

Pentru ca situaţia prezentă la „Medicină" şi „Agronomia" să nu se perpetueze la infinit şi pentru ca activitatea sportivă de la „Politehnica" şi „Universitatea" să se ridice pe trepte tot mai înalte, planurile de măsuri au prevăzut o serie de lucruri care merită popularizate : cadrele didactice de la catedrele de educaţie fizică şi antrenorii vor trebui să ţină o permanentă legătură cu şcolile sportive de elevi şi cu liceele, adevărate pepiniere ale sportului studenţesc ; fiecare cadru didactic trebuie să nominalizeze un număr de sportivi (din anul I), care să fie pregătiţi suplimentar în vederea promovării lor în secţiile de performanţă ; să se amenajeze prin muncă patriotică noi baze sportive ; să se pună un accent tot mai mare pe sportul de performanţă — o atenţie deosebită acordîndu-se sporturilor olimpice cu specific studenţesc : scrimă, tir, caiac-canoe, atletism ; să se înfiinţeze un laborator special pentru asigurarea unei pregătiri sportive ştiinţifice ; să se redistribuie secţiile în cadrul cluburilor pentru a nu se mai menţine situaţia cînd un club are 11 secţii iar altul niciuna.

În cadrul discuţiilor au fost arătate şi o serie de dificultăţi materiale pe care le întîmpină studenţii sportivi. Aşa cum a arătat tovarăşul Lucian Vasilescu — reprezentantul Ministerului Învăţămîntului — multe din aceste probleme vor fi însă rezolvate pozitiv începînd chiar din anul 1969.

Dan VLAD

Redacţia : Str. Brezoianu 13, tel. 14.02.15. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII" 40-466